Siue

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
2 H
2

MANVDVCTIO
AD PRAXIM
Executionis Litterarum Sacræ
Pœnitentiariæ.

MANVDVCTIO
AD PRAXIM
Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

O P E R A

R. P. TIBVRTII NAVAR
ORDINIS S. FRANCISCI

Recollectorum Aquitaniæ in Gallia.

Lectoris Theologiæ, olim Pœnitentiarij

SS. D. N. INNOCENTII PAPÆ VNDECIMI

in Basilica S. Ioannis Lateranensis.

Typis demandata in Commodum Episcoporum, & Superiorum Regularium, Pœnitentiariorum, ac Confessorum, Pœnitentiumque vtilitatem.

Quoad absolutiones, Dispensationes, Rehabilitationes Votorum Commutationes, &c. impertiendas.

Addito etiam in fine modo scribendi, & recurrendi ad Sacram Pœnitentiariam in casibus Sanctæ Sedi reseruatis præsertim occultis.

ROMÆ, Typis Reuer. Cameræ Apost. 1688.

EMINENTISS. ET REVERENDISS. DOMINO

LEANDRO

S. R. E.

CARDINALI COLOREDO

Maiori Pœnitentiario

Felicitatem.

Anuductionem hanc, nescio quo Authoris ingenio diù damnatam obliuioni, meis tandem excusam, typis, Tibi inscribo, Eminentissime Cardinalis; vt Tuo è nomine, vt astra à Sole, sibi vindicet lumen; Enimuero cuinam potiori iure Opusculum hoc proximorum saluti, & Confessarijs adeò commodum ne dixerim expetitum, dicarem, ni Tibi? qui vt animabus prodesses, familiæ, mundique, fastu posthabito, adeò curandarum animarum adhæseras

Ex Commissione Reuerendissimi Patris Generalis Totius Ordinis Minorum S. P. N. Francisci, Infrascriptus acuratè legi, & qua potui diligentia non sine gustu relegi Librum cui Titulus est, *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, Authore R.P. Tiburtio Nauar eiusdem Ordinis, ac Prouinciæ Immaculatæ Conceptionis Deiparæ Recollectorum in Gallia Concionatore Theologiæ Lectore, ac olim in Basilica Lateranensi Pœnitentiario Apostolico:* In quo nihil non dignum expectatione Communi, aut quod Fidei Catholicæ, ac bonis moribus aduersetur reperi: habet enim in omnibus doctrinam sanam, & in ea modum, aut methodum facilem, non tàm nitore sermonis, quàm integritate Veritatis ex Sacrorum Canonum, ac Conciliorum Decretis, ac denique ex aliorum probatissimorum Authorum intimis prontuarijs depromptam, qua per multos errores, qui aut incuria, aut ignorantia irrepere possent, solidè detegit, ac omnes maximè tamen Animarum Curatores, quorum præcipuè interest, eruditè instruit, ac ad Praxim executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ suauiter induxit, varios quoque abusus humiliter corri-

git,

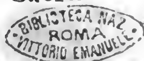
git, non ignorans illud Tertuliani lib. de Veland. Virginij: *Veritati nemo præscribere potest, non spectantium temporum, non patrocinia personarum, non Priuilegium Regionum.* Hinc opus hoc, & prælo, & luci dignum, ac omnibus præcipuè Animarum Curam habentibus, vtilissimum fore iudico, ac saluo meliori, censeo. In hoc nostro Conuentu Aracælitano, die decima quinta Martij 1688.

F. Didacus de Escazena.

MANVDVCTIO
AD PRAXIM
Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

MANVDVCTIO AD PRAXIM

Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

O P E R A

R. P. TIBVRTII NAVAR

ORDINIS S. FRANCISCI

Recollectorum Aquitaniæ in Gallia.

Lectoris Theologiæ, olim Pœnitentiarij

SS. D. N. INNOCENTII PAPÆ VNDECIMI

in Basilica S. Ioannis Lateranensis.

Typis demandata in Commodum Episcoporum, & Superiorum Regularium, Pœnitentiariorum, ac Confessorum, Pœnitentiumque vtilitatem.

Quoad absolutiones, Dispensationes, Rehabilitationes Votorum Commutationes, &c. impertiendas.

Addito etiam in fine modo scribendi, & recurrendi ad Sacram Pœnitentiariam in casibus Sanctæ Sedi reseruatis præsertim occultis.

ROMÆ, Typis Reuer. Cameræ Apost. 1688.

Superiorum Licentia. Et Priuilegio.

EMINENTISS. ET REVERENDISS. DOMINO

LEANDRO

S. R. E.

CARDINALI COLOREDO

Maiori Pœnitentiario

Felicitatem.

Anuductionem hanc, nescio quo Authoris ingenio diù damnatam obliuioni, meis tandem excusam, typis, Tibi inscribo, Eminentissime Cardinalis; vt Tuo è nomine, vt astra à Sole, sibi vindicet lumen; Enimuero cuinam potiori iure Opusculum hoc proximorum saluti, & Confessarijs adeò commodum ne dixerim expetitum, dicarem, ni Tibi? qui vt animabus prodesses, familiæ, mundique, fastu posthabito, adeò curandarum animarum adhæseras

ſtudio, vt reluctans exciperes Sacram Purpuram, veritus nè dignitatis faſtigium ſtudium hoc moraretur, cuinam minoris Pœnitentiarij operam commendatam vellem, niſi Maiori Pœnitentiario? Qui pœnitentibus? vel ſuas aures præbet, & eo ſanè ſucceſſu, vt dùm dolentes culpis exoluit, charitate Deo, ſibique deuinciat, & prætioſior exiſtat à purpura dolor. Profectò altiori conſilio factum, vt non modo SS. D.N. INNOCENTII XI. ad eos, quos declinaueras, honores, adigeret; ſed Maioris Pœnitentiarij munere inſigniret, vt quas timebas, ne deſereres animas, ſolari poſſes magnificentiùs, & Charitas meliori murice arderet in Purpura. Vidit ſuſpexitq; Roma, cum primùm Tibi tradita poteſtas in Vaticana Baſilica, affluentem ad ſacrum Tribunal turbam, & tuam in miſeros pronam charitatem. Cùm igitur præſentes animi lænitate, facultate recreas abſentes ſis quoque cunctis ſolatio,

Tuo

Tuo nomine; quo hunc decoro librum; breui quidem mole, sed primum mei erga Eminentiam Tuam deuincti animi argumentum, teque Deus, Optimus, Maximus Vrbi, & Orbi seruet incolumem.

Eminentiæ Vestræ

Humillis. & Addictis. Seruus
Nicolaus Angelus Tinassius.

EX Commissione Reuerendissimi Patris Generalis Totius Ordinis Minorum S. P. N. Francisci, Infrascriptus acuratè legi, & qua potui diligentia non sine gustu relegi Librum cui Titulus est, *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, Authore R.P. Tiburtio Nauar eiusdem Ordinis, ac Prouinciæ Immaculatæ Conceptionis Deiparæ Recollectorum in Gallia Concionatore Theologiæ Lectore, ac olim in Basilica Lateranensi Pœnitentiario Apostolico:* In quo nihil non dignum expectatione Communi, aut quod Fidei Catholicæ, ac bonis moribus aduersetur reperi: habet enim in omnibus doctrinam sanam, & in ea modum, aut methodum facilem, non tàm nitore sermonis, quàm integritate Veritatis ex Sacrorum Canonum, ac Conciliorum Decretis, ac denique ex aliorum probatissimorum Authorum intimis prontuarijs depromptam, qua per multos errores, qui aut incuria, aut ignorantia irrepere possent, solidè detegit, ac omnes maximè tamen Animarum Curatores, quorum præcipuè interest, eruditè instruit, ac ad Praxim executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ suauiter induxit, varios quoque abusus humiliter corrigit,

git, non ignorans illud Tertuliani lib. de Veland. Virginij: *Veritati nemo præscribere potest, non spectantium temporum, non patrocinia personarum, non Priuilegium Regionum*. Hinc opus hoc, & prælo, & luci dignum, ac omnibus præcipuè Animarum Curam habentibus, vtilissimum fore iudico, ac saluo meliori, censeo. In hoc nostro Conuentu Aracælitano, die decima quinta Martij 1688.

F. Didacus de Escazena.

MAnuductionem ad Praxim Executionis litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, labore R. P. Tiburtij Nauar Ord. N. S. Francisci Prouinciæ Immaculatæ Conceptionis Deiparæ in Gallia Recollecti, Concionatoris, Theologiæ Lectoris, & olim in Basilica Lateranensi Pœnitentiarij Apostolici elaboratam, & Mandato Reuerendissimi Patris Generalis, qua potui vigilantia volui, voluptate legi, & vtilioris Doctrinæ auidus perlegi, Opus sanè suo Authore dignum, imò, & dignissimum, & vsque ad sæculi finem splendor eius; luxque super Candelabrum adinstar Solis in Ecclesia perueniat, ad illuminandum omnem hominem, quauis Iurisdictione circa forum Conscientiæ pollentem, vt possit agenda videre, & adimplenda quæ viderit, tutò procedere, vtilissimum enim, & necessarium apparet ad percrebros errores, qui respectu eiusdem fori fiunt corrigendos, ad Sacramentum Pœnitentiæ, aliaque ei annexa rectius administranda, & ad Animarum varijs Censuris, Irregularitatibus, Votis &c. irretitarum grauamina subleuanda; doctrinam sanam, modos salubres, & methodum facilem, Praxi Sacri Tribunalis Pœnitentiariæ conformem

sub-

ſubminiſtrando. Ideò, cum ſua conſultatione in tribus Quæſtionibus deciſiua ſuper Diſpenſationibus Matrimonialibus, Opus dignum, vt Typis tradatur iudico, inde enim Religioni honos, & toti Chriſtianæ Reipublicæ fructus emanabit. Ita cenſeo Romæ in hoc noſtro Conuentu Aracælitano. Die 8. Martij Anni 1688.

Fr. Petrus Domenech.

TEnore præsentium committimus P. F. Didaco à Scazena Minorum Discalceatorum Concionatori, Sanctæ Inquisitionis Qualificatori, & Custodi actuali Prouinciæ Nostræ Sancti Didaci in Bethica, & P. F. Petro Domenech, eiusdem Instituti Concionatori, olim Sanctissimi Domini Nostri Pœnitentiario, & actuali Guardiano Villenæ in Prouincia Sancti Ioannis Baptistæ Valentinæ, quatenus pro parte Ordinis examinent Opus P. Tiburtij Nauar Lectoris Theologi Prouinciæ Immaculatæ Conceptionis in Gallia, cui titulus est, *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sacræ Pœnitentiariæ*, & Censuram in scriptis ferant ad effectum Nostræ licentiæ, & approbationis concedendæ, vel denegandæ secundum Sacri Concilij Tridentini Decreta. Datum in Camera Nostræ Residentiæ 5. Februarij 1688.

Fr. Petrus Marinus
Minister Generalis.

IVssu Reuerendissimi P. F. Dominici Mariæ Puteobonelli Sacri Apostolici Palatij Magistri, legi Librum, cui titulus: *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, &c. Auctore R. P. Tiburtio Nauar Ordinis Minorum Sancti Francisci Strict. Obseruantiæ, olim Pœnitentiario in Basilica Lateranensi, &c.* opus sanè dignum luce, & expetitum, tùm ad commodum Confessariorum, tùm ad salutem, & consolationem Pœnitentium, & quod nil continet, quod Catholicæ Fidei, vel bonis moribus aduersetur, sed solidam Praxim Sacræ Pœnitentiariæ, & pietatem erga salutem Animarum, quamobrem dignum Typis censeo, & me P. V. Reuerendiss. humillimè submitto. Ex Collegio Apostolico apud Sanctum Petrum die 26. Martij 1688.

Carolus Stradiotti Societatis Iesu SS. D. N. Pœnitentiarius.

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendissimo P. Sac. Apost. Palatij Mag.

Stephanus Ioseph Menattus Episc. Cyrenen. Vicesg.

Imprimatur,

Fr. Ioseph Clarionus Sac. Theol. Mag. S. A. P. Pro Magister.

MANVDVCTIO
AD PRAXIM
Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

PRÆMONITIO AD LECTOREM.

Finis præcipuus huius Compendij non est de Materijs ad Sacram Pœnitentiariam spectantibus disserere, & tractare, quoniam, & hoc iam antea à Marco Paulo Leone tam diffusè, quàm eruditè præstitum fuit, sed tantum, vt per facilem Manductionem aperiatur Confessoribus via ad Praxim executionis dictarum Litterarum, ad quem finem consequendum duo omninò necessaria sunt. Primum, vt subministretur modus dictas Litteras legendi, & intelligendi. Secundum, vt per explicationem practicam clausularum in singulis Litteris apponi solitarum earum executio facilior reddatur. De Primo iam breuitèr per modum introductionis in tribus Capitibus agetur. De secundo autem Paulo diffusius iuxta quadruplicem materiarum diuersitatem quatuor partibus per sua Capita diuisis tractabimus.

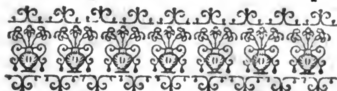
Insuper est aduertendum, quod nè erretur in executione dictarum Litterarum, distinximus per tria signa, tria clausularum genera, quæ in formulis Breuium Sacræ Pœnitentiariæ passim occurrunt quædam enim

sunt

*sunt clausulæ essentiales ipsi executioni, seu conditiones sine qua non, ita quod earum omissio executionem efficiat inualidam, & irritam: Aliæ sunt tantum Confessarij executoris instructiuæ, quæ eius conscientiam plerumque grauant, attamen earum omissio executionem ab eo factam non irritat; Aliæ denique ad Pœnitentem cui gratia conceditur spectant earum omissio, non reddit gratiam nullam, sed eius onerat conscientiam si eas non obseruet. Ad has autem clausulas dignoscendas tres figuras apposuimus videlicet asteriscum seu Stellam * Crucem ✠, & Cor ❤. Stella indicat clausulam essentialem, Crux, clausulam Confessoris instructiuam, & Cor Conscientiæ Pœnitentis oneratiuam.*

In fine præmonitionis ad Lectorem.

Aduertendum pariter, quod formulæ, quæ habentur in Manuductione pro absolutione, dispensatione, rehabilitatione, aut alia aliqua de causa, hic non ponuntur, tamquàm de essentia, sed tantum pro directione, & instructione Confessarij delegati, quibus vti poterit in executionibus, quæ occurrunt, aut alijs æquiualentibus, semper tamen exprimendo gratiam, quæ conceditur, & impertitur Pœnitenti in quacumque materia, & pro quocunque Casu occurrenti, his prælibatis, sit introductionis Caput Primum.

MANVDVCTIO AD PRAXIM Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

CAPVT PRIMVM.

Modus legendi Litteras Sacræ Pœnitentiariæ.

DIFFICVLTAS (*a*) in legendis Sacræ Pœnitentiariæ Rescriptis, Litteris, seu Breuibus dupliciter contingit, vel ratione characteris Gothici, seu Bullatici, qui in ijs adhibetur, vel propter breuiaturas, quarum in ijsdem est vsus.

a Breuium legendorum difficultas duplex.

Ad tollendam primam(*b*) difficultatem subministrantur hic tres formæ Commissionum cum clausulis generalibus, quæ ferè in cunctis indiuidualibus, seu particularibus Breuibus continentur, & ideò facilem ad alia legenda aditum dabant.

b Prima quomodò tollatur.

a Secũda etiam quomodò.

Ad ſecundam verò (a) difficultatem ſuperandam ſubijcietur per ordinem Alphabeticum Cathalogus vocum abbreuiari ſolitarum, cum ſignificatis earum, ſeu cum vocibus integris, quibus breuiaturæ ſubſtitui ſolent.

De formis Commiſſionum.

b Commiſſiones ad quos dirigantur.

HÆ (b) Commiſſiones ſolent dirigi iuxtà diuerſitatem materiarum, vel Ordinarijs, ſub quo etiam nomine veniunt Prælati Regulares reſpectu ſuorum ſubditorum, vel alijs Confeſſoribus.

c Directæ Epiſcopis quomodò foris inſcribantur.

Si dirigatur (c) Ordinarijs locorum, ſeu Epiſcopis ſic inſcribitur foris.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo, ſeu Archiepiſcopo, ſeu Patriarchæ N.N. ſiue eius Vicario in ſpiritualibus Generali.

Et quomodò intus.

Intus verò ſic incipiunt.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo N. ſiue eius Vicario in ſpiritualibus Generali.

Leander miſeratione Diuina Tit. S. Petri in monte aureo S. R. E. Presbyter Card. Coloredus, ſalutem, & ſinceram in Domino charitatem.

d Directæ Prælatis Regularibus.

Si dirigantur (d) Prælatis Regularibus ſic inſcribitur foris.

Religioſo viro Prouinciali Ord. Min. Prouinciæ N. vel Religioſo viro cuicumque Superiori, cuiuſuis Ordinis à Sede Apoſtolica approbati.

Intus verò eodem modo præmiſſo nomi-

mine Maioris Pœnitentiarij, vt infra.

Si dirigantur (a) alijs Confessoribus sic foris inscribitur.

a Directæ alijs Cõfessoribus graduatis.

Discreto viro Confessori Magistro in Theologia, vel decretorum Doctori ex approbatis ab Ordinario per latorem præsentium ad introscripta specialiter eligendo.

Intus verò sic incipiunt.

Nicolaus miseratione Diuina Episcopus Portuensis S.R.E.Cardinalis Ludouisius.

Discreto viro Confessori Magistro in Theologia, vel decretorum Doctori ex approbatis ab Ordinario per latorem præsentium ad infrascripta specialiter eligendo salutem in Domino.

Si autem (b) aliquando fiat Commissio simplici Confessario ex approbatis reticetur foris, & intus nomen Magistri, aut Doctoris. Si verò fiat Commissio pro aliqua Moniali dicitur — *Confessori ex approbatis pro Monialibus.*

b Directæ simplicibus Confessarijs.

Et prò Monialibus.

De Clausulis generalibus.

Post huiusmodi Commissiones sequuntur Clausulæ secundùm partes litterarum. Prima est Clausula petitionis sic.

Pro parte N.N. latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quòd ipse aliàs.

Sequitur deindè narratiua, & post narratiuam Clausula postulationis, sic - *Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat dictus lator.*

Et post postulationem Clausula supplicationis, sic videlicet.

Quare supplicauit humiliter, vt sibi super hoc de opportuno remedio prouidere dignaremur.

Postea sequitur Commissio ipsa cum suis clausulis.

Nos igitur, qui Pœnitentiariæ Domini Papæ curam gerimus huiusmodi supplicationibus inclinati; Auctoritate Apostolica specialiter Nobis concessa; Discretioni tuæ. Vel si committantur Episcopo. Circumspectioni Vestræ committimus, quatenus si est ita — Continuatur dispositiua, & concessio Gratiæ; in quarum fine post Verbum -- *Absoluas, vel dispenses* — sequuntur hæ clausulæ scilicet *in foro Conscientiæ, & in ipso actu Sacramentalis Confessionis tantùm, & non alitèr, neque vllo alio modo.* -- Quæ clausula etiam aliquando extenditur iuxta qualitatem materiæ ad aliam Clausulam videlicet. -- *Ita, quod huiusmodi absolutio, & dispensatio in forò Iudiciario nullatènus suffragentur,*-- & hęc aliquando ad aliam Clausulam -- *nullis super his testibus adhibitis, seu litteris datis, aut processibus confectis, sed præsentibus laniatis, quas sub pœna excommunicationis latæ sententiæ laniare tenearis. Itaut nullum earum exemplum extet, neque eas latori restituas, quod si restitueris, nil ei præsentès litteræ suffragentur. Datum Romæ apud &c. sub sigillo Officij Pœnitentiariæ &c. Pontificatus &c,*

Breuiaturarum Communium in litteris Sacræ Pœnitentiariæ apponi ſolitarum Explicatio.

A

Archiep̄us	Archiepiſcopus
Al̄r	Aliter
Al̄s	Alias
Abſolũo	Abſolutio
Ap̄lica	Apoſtolica
Ap̄p̄batis	Approbatis
Aut̄te	Auctoritate

C

Card̄ilis	Cardinalis
Cañicè	Canonicè
Ceñ.	Cenſuris
Circump̄eoñi	Circumſpectioni
Xp̄us	Chriſtus
Confeõne	Confeſſione
Confeõri	Confeſſori
Coiõne	Communione
Conſcĩæ	Conſcientiæ
Conſtituõnibus	Conſtitutionibus

D

Diſcr̄eoni	Diſcretioni

Tenore præsentium committimus P. F. Didaco à Scazena Minorum Discalceatorum Concionatori, Sanctæ Inquisitionis Qualificatori, & Custodi actuali Prouinciæ Nostræ Sancti Didaci in Bethica, & P. F. Petro Domenech, eiusdem Instituti Concionatori, olim Sanctissimi Domini Nostri Pœnitentiario, & actuali Guardiano Villenæ in Prouincia Sancti Ioannis Baptistæ Valentinæ, quatenus pro parte Ordinis examinent Opus P. Tiburtij Nauar Lectoris Theologi Prouinciæ Immaculatæ Conceptionis in Gallia, cui titulus est, *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sacræ Pœnitentiariæ*, & Censuram in scriptis ferant ad effectum Nostræ licentiæ, & approbationis concedendæ, vel denegandæ secundum Sacri Concilij Tridentini Decreta. Datum in Camera Nostræ Residentiæ 5. Februarij 1688.

Fr. Petrus Marinus
Minister Generalis.

IVssu Reuerendissimi P. F. Dominici Mariæ Puteobonelli Sacri Apostolici Palatij Magistri, legi Librum, cui titulus: *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, &c. Auctore R. P. Tiburtio Nauar Ordinis Minorum Sancti Francisci Strict. Obseruantiæ, olim Pœnitentiario in Basilica Lateranensi, &c.* opus sanè dignum luce, & expetitum, tùm ad commodum Confessariorum, tùm ad salutem, & consolationem Pœnitentium, & quod nil continet, quod Catholicæ Fidei, vel bonis moribus aduersetur, sed solidam Praxim Sacræ Pœnitentiariæ, & pietatem erga salutem Animarum, quamobrem dignum Typis censeo, & me P. V. Reuerendiss. humillimè submitto. Ex Collegio Apostolico apud Sanctum Petrum die 26. Martij 1688.

Carolus Stradiotti Societatis Iesu SS. D. N. Pœnitentiarius.

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiſſimo P. Sac. Apoſt. Palatij Mag.

Stephanus Ioſeph Menattus Epiſc. Cyrenen. Viceſg.

Imprimatur,

Fr. Ioſeph Clarionus Sac. Theol. Mag. S. A. P. Pro Magiſter.

MANVDVCTIO AD PRAXIM Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

PRÆMONITIO AD LECTOREM.

Finis præcipuus huius Compendij non est de Materijs ad Sacram Pœnitentiariam spectantibus disserere, & tractare, quoniam, & hoc iam antea à Marco Paulo Leone tam diffusè, quàm eruditè præstitum fuit, sed tantum, vt per facilem Manductionem aperiatur Confessoribus via ad Praxim executionis dictarum Litterarum, ad quem finem consequendum duo omninò necessaria sunt. Primum, vt subministretur modus dictas Litteras legendi, & intelligendi. Secundum, vt per explicationem practicam clausularum in singulis Litteris apponi solitarum earum executio facilior reddatur. De Primo iam breuitèr per modum introductionis in tribus Capitibus agetur. De secundo autem Paulo diffusius iuxta quadruplicem materiarum diuersitatem quatuor partibus per sua Capita diuisis tractabimus.

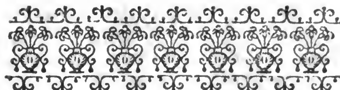
Insuper est aduertendum, quod nè erretur in executione dictarum Litterarum, distinximus per tria signa, tria clausularum genera, quæ in formulis Breuium Sacræ Pœnitentiariæ passim occurrunt quædam enim

sunt

*sunt clausulæ essentiales ipsi executioni, seu conditiones sine qua non, ita quod earum omissio executionem efficiat inualidam, & irritam. Aliæ sunt tantum Confessarij executoris instructiuæ, quæ eius conscientiam plerumque grauant, attamen earum omissio executionem ab eo factam non irritat; Aliæ denique ad Pœnitentem cui gratia conceditur spectant earum omissio, non reddit gratiam nullam, sed eius onerat conscientiam si eas non obseruet. Ad has autem clausulas dignoscendas tres figuras apposuimus videlicet asteriscum seu Stellam * Crucem ✠, & Cor ❧. Stella indicat clausulam essentialem, Crux, clausulam Confessoris instructiuam, & Cor Conscientiæ Pœnitentis oneratiuam.*

In fine præmonitionis ad Lectorem.

Aduertendum pariter, quod formulæ, quæ habentur in Manuductione pro absolutione, dispensatione, rehabilitatione, aut alia aliqua de causa, hic non ponuntur, tamquàm de essentia, sed tantum pro directione, & instructione Confessarij delegati, quibus vti poterit in executionibus, quæ occurrunt, aut alijs æquiualentibus, semper tamen exprimendo gratiam, quæ conceditur, & impertitur Pœnitenti in quacumque materia, & pro quocunque Casu occurrenti, his prælibatis, sit introductionis Caput Primum.

MANVDVCTIO AD PRAXIM Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

CAPVT PRIMVM.

Modus legendi Litteras Sacræ Pœnitentiariæ.

DIFFICVLTAS (*a*) in legendis Sacræ Pœnitentiariæ Rescriptis, Litteris, seu Breuibus dupliciter contingit, vel ratione characteris Gothici, seu Bullatici, qui in ijs adhibetur, vel propter breuiaturas, quarum in ijsdem est vsus.

a Breuium legendorum difficultas duplex.

Ad tollendam primam(*b*) difficultatem subministrantur hic tres formæ Commissionum cum clausulis generalibus, quæ ferè in cunctis indiuidualibus,seu particularibus Breuibus continentur,& ideò facilem ad alia legenda aditum dabunt.

b Prima quomodò tollatur.

a Secũda etiam quomodò.

Ad ſecundam verò (a) difficultatem ſuperandam ſubijcietur per ordinem Alphabeticum Cathalogus vocum abbreuiari ſolitarum, cum ſignificatis earum, ſeu cum vocibus integris, quibus breuiaturæ ſubſtitui ſolent.

De formis Commiſſionum.

b Commiſſiones ad quos dirigantur.

HÆ (b) Commiſſiones ſolent dirigi iuxtà diuerſitatem materiarum, vel Ordinarijs, ſub quo etiam nomine veniunt Prælati Regulares reſpectu ſuorum ſubditorum, vel alijs Confeſſoribus.

c Directæ Epiſcopis quomodò foris inſcribantur.

Si dirigatur (c) Ordinarijs locorum, ſeu Epiſcopis ſic inſcribitur foris.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo, ſeu Archiepiſcopo, ſeu Patriarchæ N.N. ſiue eius Vicario in ſpiritualibus Generali.

Et quomodò intus.

Intus verò ſic incipiunt.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo N. ſiue eius Vicario in ſpiritualibus Generali.

Leander miſeratione Diuina Tit. S. Petri in monte aureo S. R. E. Presbyter Card. Coloredus, ſalutem, & ſinceram in Domino charitatem.

d Directæ Prælatis Regularibus.

Si dirigantur (d) Prælatis Regularibus ſic inſcribitur foris.

Religioſo viro Prouinciali Ord. Min. Prouinciæ N. vel Religioſo viro cuicumque Superiori, cuiuſuis Ordinis à Sede Apoſtolica approbati.

Intus verò eodem modo præmiſſo nomi-

mine Maioris Pœnitentiarij, vt infra.

Si dirigantur (*a*) alijs Confessoribus sic foris inscribitur.

a Directæ alijs Cõfessoribus graduatis.

Discreto viro Confessori Magistro in Theologia, vel decretorum Doctori ex approbatis ab Ordinario per latorem præsentium ad introscripta specialiter eligendo.

Intus verò sic incipiunt.

Nicolaus miseratione Diuina Episcopus Portuensis S.R.E.Cardinalis Ludouisius.

Discreto viro Confessori Magistro in Theologia, vel decretorum Doctori ex approbatis ab Ordinario per latorem præsentium ad infrascripta specialiter eligendo salutem in Domino.

Si autem (*b*) aliquando fiat Commissio simplici Confessario ex approbatis reticetur foris,& intus nomen Magistri,aut Doctoris. Si verò fiat Commissio pro aliqua Moniali dicitur — *Confessori ex approbatis pro Monialibus.*

b Directæ simplicibus Confessarijs.

Et prò Monialibus.

De Clausulis generalibus.

POst huiusmodi Commissiones sequuntur Clausulæ secundùm partes litterarum. Prima est Clausula petitionis sic.

Pro parte NN. latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quòd ipse aliàs.

Sequitur deindè narratiua, & post narratiuam Clausula postulationis, sic - *Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat dictus lator.*

Et post postulationem Clausula supplicationis, sic videlicet.

Quare supplicauit humiliter, ut sibi super hoc de opportuno remedio prouidere dignaremur.

Postea sequitur Commissio ipsa cum suis clausulis.

Nos igitur, qui Pœnitentiariæ Domini Papæ curam gerimus huiusmodi supplicationibus inclinati; Auctoritate Apostolica specialiter Nobis concessa; Discretioni tuæ. Vel si committantur Episcopo. Circumspectioni Vestræ committimus, quatenus si est ita — Continuatur dispositiua, & concessio Gratiæ; in quarum fine post Verbum — *Absoluas, vel dispenses* — sequuntur hæ clausulæ scilicet *in foro Conscientiæ, & in ipso actu Sacramentalis Confessionis tantùm, & non alitèr, neque vllo alio modo.* -- Quæ clausula etiam aliquando extenditur iuxta qualitatem materiæ ad aliam Clausulam videlicet. -- *Ita, quod huiusmodi absolutio, & dispensatio in forò Iudiciario nullatènus suffragentur,*-- & hęc aliquando ad aliam Clausulam -- *nullis super his testibus adhibitis, seu litteris datis, aut processibus confectis, sed præsentibus laniatis, quas sub pœna excommunicationis latæ sententiæ laniare tenearis. Itaut nullum earum exemplum extet, neque eas latori restituas, quod si restitueris, nil ei præsentès litteræ suffragentur. Datum Romæ apud &c. sub sigillo Officij Pœnitentiariæ &c. Pontificatus &c.*

Bre-

Breuiaturarum Communium in litteris Sacræ Pœnitentiariæ apponi ſolitarum Explicatio.

A

Archiep̃us	Archiepiſcopus
Al̃r	Aliter
Al̃s	Alias
Abſolũo	Abſolutio
Apl̃ica	Apoſtolica
Ap̃pbatis	Approbatis
Auc̃te	Auctoritate

C

Card̃ilis	Cardinalis
Cañicè	Canonicè
Ceñ.	Cenſuris
Circump̃coni	Circumſpectioni
Xp̃us	Chriſtus
Confeõne	Confeſſione
Confeõri	Confeſſori
Coiõne	Communione
Conſcĩæ	Conſcientiæ
Conſtituõnibus	Conſtitutionibus

D

Diſcr̃eoni	Diſcretioni

Diſpensão	Diſpenſatio
Dñus	Dominus
E	
Ecclæ	Eccleſiæ
Effũs	Effectus
Exĩt	Exiſtit
Ecclis	Eccleſiaſticis
Epũs	Epiſcopus
Excõe	Excommunicatione
F	
Fr̃	Frater
Frũm	Fratrum
G	
Gñli	Generali
H	
Humõi	Huiuſmodi
Humilr	Humiliter
I	
Infraptum	Infraſcriptum
Irregulte	Irregularitate
Igr̃	Igitur
Intrõpta	Introſcripta
L	
Lĩa	Licentia
Ltima	Legitima

Lrã	Litteræ
Lĩtè	Licitè

M

Mr̃imonium	Matrimonium
Magr̃o	Magiſtro
Mir̃aone	Miſeratione
Mir̃	Miſericorditer

N

Nullt̃us	Nullatenus

O

Ord̃io	Ordinario
Ord̃inaoni	Ordinationi

P

PP.	Papa
Pr̃.	Pater
Pont̃us	Pontificatus
Pt̃us	Præfatus, ſeu Prædictus
Pt̃ur	Præfertur, ſeu Prædicitur
Pñtium	Præſentium
Pb̃ter	Presbyter
Pb̃ricida	Presbytericida
Pœñia	Pœnitentia
Pœñiaria	Pœnitentiaria
Põe	Poſſe

P̃ror	Procurator

Q

Qtñus	Quatenus
Qmľbt	Quomodolibet
Qđ	Quod

R

Reľari	Regulari
Reľione	Religione
Rom̃a	Romana

S

Sñtæ, vel Sĩæ	Sanctæ
Saľuri	Salutari
Señtia	Sententia
Speaľr	Specialiter
Suppľionibus	Supplicationibus
Sp̃ualibus	Spiritualibus

T

Tñ	Tamen
Tm̃	Tantum
Thĩa, vel Theoľia	Theologia
Tľi	Tituli

V

Veñebli	Venerabili
Vr̃æ	Vestræ

De-

Denique ad tollendam omnem legendi difficultatem aduertendum, quod in Litteris Bullaticis, quales adhibet Sacra Pœnitentiaria in suis rescriptis nullæ fiunt virgulæ, nulla puncta, nulla diphtongus, nullique accentus. Et ideo non oportebit executorem earum in his quærendis vexari; sed sensum dictionum, & Phrasium ex ipsarum simplici, & distincta lectione executor colliget.

INTRODVCTIONIS

CAPVT II.

Modus intelligendi Litteras Sacrę Pœnitentiariæ, per inscriptionum clausularum communium explicationem.

INscriptio litterarum, (a) quæ diriguntur Ordinarijs locorum, idest Episcopis, seu eorum Vicarijs Generalibus clara est. Cum in ijs expresse nominetur Ciuitas Diœcesis talis Episcopi. Possunt itaque, siue Episcopus, siue eius Vicarius Generalis (cuius etiam nomine intelligitur Officialis) prædictas litteras executioni demandare.

a Clausulæ generales explicantur.

Notandum (b) autem quod in dictis Litteris

b Confessio Sa-

teris non fit, vt plurimum, mentio de Sacramentali Confessione, & sic non requiritur, vt lator Episcopo sacramentaliter confiteatur. Neque (*a*) etiam est necessarium, si dictus Episcopus facultate sibi data a Sacra Pœnitentiaria subdelegandi aliquam personam in Dignitate Ecclesiastica constitutam deputet, & subdeleget, vt lator præfatæ Personæ subdelegatæ confiteatur. Si verò (*b*) vigore dictæ facultatis committat executionem alicui Confessario, tunc est necessarium, vt hic latoris Confessionem Sacramentalem excipiat, & litteras exequatur in Sacramentali Confessione; & tunc, si casus esset publicus, posset Confessarius de absolutione iuxtà facultatem sibi delegatam fidem publicam facere, vt constet in actis Cancellariæ Episcopalis ad effectum componendi cum Fisco, & Parte.

Notandum (*c*) insuper quod aliquando solent litteræ dirigi sine expressione particularis Episcopi - *Cuicumque Catholico Antistiti gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habenti*.

Et tunc (*d*) potest adiri quicumque Episcopus, aut Archiepiscopus, aut Primas, aut Patriarcha (qui omnes sub nomine Antistitis comprehenduntur.) Qui gratiam, & Communionem Sedis Apostolicæ habere intelligitur, si non est excommunicatus, suspensus, aut Interdictus, & in istis casi-

cramentalis non est præmittenda cum litteræ Episcopo nominatim expresso diriguntur.

a Neque si Episcopus subdeleget personam in Dignitate Ecclesiastica constitutam.

b Est necessaria si committat: executionem alicui Confessario.

c Est etiam necessarium fieri, si litteræ diriguntur innominatim, cuique Catholico Antistiti.

d Antistitis nomine qui intelligantur, & qui adiri possint dū illius nomen exprimitur.

casibus semper debet præmitti Sacramentalis Confessio; Inscriptio Litterarum, quæ diriguntur Prælatis Regularibus pariter clara est, nam aliquando distinctè exprimitur, cuius Ordinis, & Prouinciæ sit Superior, & quale eius officium, ad quem diriguntur. Aliquando vero (*a*) inscribuntur cuicumque Superiori Ordinis à Sede Apostolica approbati (*b*) & tunc liberum est latori adire quem vult ex talibus Superioribus. Hæ autem litteræ solent esse pro vtroque foro, & cum non fiat in eis mentio de Sacramentali Confessione non est opus vt lator Superiori tali vel designato, vel à se electo confiteatur, & executio litterarum debet fieri extra Sacramentalem Confessionem, & taliter vt in vtroque foro ei suffragetur.

a Confessio Sacramentalis non est necesse vt fiat Prælato regulari cui litteræ diriguntur vt tali.

b Quis possit adiri cum nullius Prælati Religio, aut Prouincia exprimitur.

Inscriptio litterarum; quæ diriguntur (*c*) Confessarijs, in qua dicitur – *Magistro vel Doctori* – ita debet intelligi, vt talis Confessarius electus sit verè Magister, & Doctor in aliqua Vniuersitate. Nec sufficit esse Theologum, vel Professorem, aut Lectorem in aliqua Religione, nisi illa Religio aliquo Priuilegio gaudeat, quale nuper Innocentius XI. concessit Lectoribus Iubilatis Ord. Min.Reg. Obseruantiæ, nisi etiam (vti habet priuilegium Societas Iesu, & per eam omnes aliæ communicantes in dictis Priuilegijs) à Præposito Generali, detur facultas alicui Religioso Confessa-

c Magistri, & Doctores quinam possint litteras Sac. Pœnitentiariæ exequi & quinam alij etiam possint.

fessario huiusmodi Sacræ Pœnitentiariæ litteras (quamuis nec Doctor, nec Magister sit) aperiendi.

a Confessarius debet esse actu approbatus ab Ordinario loci in quo fit executio litterarum.

In ea inscriptione, & introscriptione dicitur – *Ex approbatis* (*a*) *ab Ordinario* – per quod significatur quod Confessarius, eligendus pro executione litterarum, debet esse approbatus ab Ordinario, in cuius Diœcesi debet fieri præfata executio; Et quod sit ex approbatis actu, idest, quod non fuerit elapsum tempus approbationis ipsius; Quando vero expediuntur similes litteræ pro Religioso, sufficit vt Confessarius eligendus ab eo sit approbatus à Superioribus sui Ordinis, quia vt dictum est supra, respectu Religiosorum Superiores dicuntur Ordinarij. Cum autem diriguntur litteræ Confessario ex (*b*) approbatis ab Ordinario pro Monialibus oportet eligi Confessarium ex approbatis pro Monialibus quamuis non esset pro illo Monasterio, in quo degit Monialis. Solent tamen aliquando Commissiones huiusmodi committi Confessarijs ex approbatis ab Ordinario etiam si non sint pro Monialibus, vt Moniales habeant libertatem confitendi cuilibet.

b Litteræ pro Moniali.

c Clausulæ communes explicantur.

Et hæc sufficiant (*c*) quoad Inscriptiones, & Introscriptiones litterarum Sacræ Pœnitentiariæ. Quo verò ad clausulas communes superiùs relatas.

d Prima com-

Prima (*d*) & valdè notanda est in his ver-

verbis – *quatenùs si ita est* – Quæ clausula, si bene consideretur multos potest habere sensus. Nam primo significare potest generaliter ad omnia exposita quatenus si vera sunt omnia quæ exponuntur. Secundo potest intelligi per respectum ad conditiones, sine quibus Pœnitentiaria non daret litteras, vt v. g. dum petitur aliqua dispensatio super Irregularitate, vel super impedimento matrimoniali, conditio, sine qua Pœnitentiaria non concedit hanc gratiam, est quod delictum vel impedimentum sit occultum. Et sic sensus huius Clausulæ ad hanc conditionem relatus esset – *quatenus si ita est* – quod exposita occulta sint.

munis clausula si ita est, explicatur.

Sed quoad primum sensum licèt sit verè naturalis dictæ Clausulæ, non intenditur tamen absolutè à Sacra Pœnitentiaria; Neque enim dum aliquis exponit se commisisse homicidium, aut aliud delictum, aut emisisse aliquod votum, imponere intendit Sacra Pœnitentiaria Confessario, vt examinet, & inquirat, quatenus si ita est. Nam de hoc nullum est dubium. Quis enim nisi insanus exponeret se commisisse homicidium, nisi esset verum?

Secundus sensus esset quidem optimus, & secundùm mentem Sacræ Pœnitentiariæ, quæ intendit imponere Confessario, vt inquirat, an conditiones sine quibus non fieret gratia verificatur, v. g. in impedi-

pedimentis Matrimonialibus, an impedimentum occultum sit, an ex separatione verisimiliter mouerentur scandala.

a Verus sensus illius clausulæ Confessarius debet principaliter attēdere an preces Pœnitentis veritate nitantur.

Tertius (*a*) itaque sensus horum verborum, de quo diligenter inquirere debet Confessarius, est, An preces Oratoris veritate nitantur. Ideſt an Causa finalis, propter quam petitur, & ob quam tantùm conceditur gratia, & sine qua non concederetur, eo modo quo exponitur verificetur, vt v.g. in litteris dilationis Voti Religionis per illa verba — *quatenùs si ita est* — non præcipitur Confessario, vt inquirat An emissum sit votum, nam de hoc satis, constat, sed præcipitur, vt examinet, & inquirat, An causa, seu motiuum principale, v.g. infirmitas vouentis, aut necessitas genitorum ipsius, ob quas, vel ob quam hæc conceditur gratia, sint veræ. Hæc autem veritatis notitia, non per testimonia, aut per scripturas, sed ex ipsa Pœnitentis assertione, cui debet credi, nisi de opposito constet, est accipienda.

Notet ergo benè hanc Clausulam Confessarius, quæ in omnibus litteris apponitur, eamque, vt hic explicatam intelligat, & omninò obseruet; itaut gratiam executionis litterarum non impertiatur latori, nisi illa Clausula -- *quatenùs si ita est* -- verificetur, modo iam explicato.

b Secunda clausula communis explicatur.

Secunda Clausula (*b*) est in illis verbis -- *absoluas, vel dispenses scilicet in foro conscien-*

ſcientiæ -- Quibus (*a*) innuitur quamcumque abſolutionem, & diſpenſationem virtute litterarum Sacræ Pœnitentiariæ impertiendam (excepto quod quando agitur de abſolutione ab excommunicatione pro publico delicto incurſa, & commiſſio fit Ordinario, vt dicetur in parte tertia, & quando agitur de abſolutione, ſeu diſpenſatione Regularibus impertienda; pro quibus Maior Pœnitentiarius habet facultatem in vtroque foro, vt dicetur in quarta parte) eſſe pro Foro Conſcientiæ tantùm, & nullo modo ſuffragari pro foro externo, Quod quidem Confeſſarius debet aduertere, & de hoc Pœnitentem monere.

a Omnis abſolutio, & diſpenſatio facienda à Confeſſarijs eſt pro foro conſcientiæ tantum.

Aduertendum (*b*) eſt etiam circa Regulares quod eæ litteræ, quæ pro ipſis ad Confeſſarios diriguntur, eamdem quoque habent Clauſulam, nec eis in foro externo, ſed ſolùm in foro conſcientiæ ſuffragantur. De quo etiam ipſi à dictis Confeſſarijs erunt monendi.

b Etiam pro Regularibus.

Tertia Clauſula eſt (*c*) in his verbis -- *Et in ipſo actu Sacramentalis Confeſſionis tantùm, & non aliter* -- Hæc Clauſula apponitur in omnibus Litteris, quæ diriguntur Confeſſarijs, pro quibuſcumque perſonis, ſiue Sæcularibus, ſiue Regularibus, & in quibuſcumque materijs. Ex quo ſequitur debere omninò præmitti Sacramentalem latoris Confeſſionem in executione litterarum.

c Tertia clauſula communis explicatur Confeſſio Sacramentalis eſt præmittenda, & facienda ipſi Confeſſario litterarũ executori.

rarum. Nam (*a*) si fieret aliter, & extra Confessionem ob quemcumque prætextum, & causam non esset valida executio. Ex quo (*b*) ad maioris præsentis Clausulæ intelligentiam plura notanda sunt.

a Absolutio, & dispensatio quæcumq; alias sunt inualidæ.

b Tertia clausula amplius explicatur.

Primo notandum est (*c*) quòd Litteræ Commissionum, quæ emanant à Sacra Pœnitentiaria, & diriguntur Confessarijs secundùm diuersitatem materiarum ad diuersos effectus conceduntur. (*d*) Aliquando enim dantur pro absolutione tantùm à quodam casu, & censura Sedi Apostolicæ reseruata. Aliquando simul pro absolutione, & pro dispensatione (*e*) v.g. ab aliqua Irregularitate, vel impedimento. Aliquando (*f*) pro sola dispensatione, tum quia, vel iam aliàs data est latori absolutio, & superest tollenda aliqua Irregularitas, vel inhabilitas. Tum quia in materia pro qua dantur, nihil est, quod sit absolutione tollendum, cum nulla ibi intercedat culpa, aut delictum latoris, vt v.g. dum conceduntur super Irregularitate orta ex defectu natalium. In quocumque (*g*) ergo casu, seu ad quemcumque effectum præfatæ litteræ dentur, semper præmittenda est latoris Confessio Sacramentalis; Et quamuis nullum adsit delictũ, seu culpa latoris in ea materia, pro qua litteræ conceduntur: nec eæ dentur ad effectum absolutionis, sed tantùm dispensationis, aut rehabilitationis, oportet tamen latorem

c Litteræ Sac. Pœn. conceduntur ad diuersos effectus, & quales.

d Dantur aliquando pro absolutione tantũ.

e Aliquando pro absolutione, & dispensatione simul.

f Aliquando pro dispensatione tantum.

g Confessio Sacramentalis est semper præmittenda, & facienda Confessario executori litterarum.

rem

rem priùs Sacramentaliter confiteri v. g. ab vltima Confeſſione, ea peccata quæ alijs in materijs commiſit: Vnde.

Notandum ſecundo (*a*) quod quando in litteris committitur aliqua diſpenſatio, vel commutatio, vel condonatio, vel dilatio, vel declaratio, ſiue eæ committantur ſimul cum abſolutione, vel abſque abſolutione; debet tamen, præmiſſa Confeſſione Sacramentali (vt iam ſupradictum eſt) Confeſſarius poſt abſolutionem Confeſſionis Sacramentalis ſemper etiam proferre formam gratiæ ſpecialis conceſſæ à Sacra Pœnitentiaria iuxta quod præſcribetur in ſingulis materijs, de quibus infra.

a Forma Gratiæ ſpecialis quæ per litteras conceditur eſt ſemper proferenda à Cōfeſſario poſt abſolutionem Sacramentalem à Cenſuris, & peccatis.

Aliæ, quæ (*b*) ſequuntur Clauſulæ, relatæ in fine capitis, præcedentis, ſatis per ſe patent, & debent diligenter attendi & obſeruari à Confeſſario in executione Litterarum, in quibus apponuntur; quamuis enim, vt iam dictum eſt omnis executio harum Litterarum debeat fieri in Sacramentali Confeſſione tantum, & pro foro Conſcientiæ tantum, & omnis abſolutio, & diſpenſatio, ſic datæ in foro fori non ſuffragentur, nullique ſint ſuper his adhibendi teſtes, ſunt tamen aliqui caſus, ſeu aliquæ Materiæ in quibus Sacra Pœnitentiaria ſuam intentionem expreſſius declarat, prout in dictis clauſulis ſupra capite ſecundo viſum eſt, & in aliquibus iubet Confeſſario ſub pœna excommunicationis

b Clauſularum cæterarum obſeruatio commendatur.

ipso facto incurrendæ, vt litteras laniet, & quod si eas latori restituerit, declarat prædictas litteras nihil ei suffragaturas. Attendat itaque dum occurrent specialiter hæ Clausulæ Confessarius, & diligenter obtemperet menti Sacræ Pœnitentiariæ.

INTRODVCTIONIS CAPVT III.

Modus intelligendi litteras Sacræ Pœnitentiariæ per aliorum quorumdam notandorum explanationem.

a Confessarius Executor debet tria præmittere gratiæ concessionis nempe, inquirere, iniungere & monere.

b Inquirenda per Confessarium à Pœnitente.

c Veritas Causæ finalis; seu an res ita sit.

NOtandum primo. (*a*) Quod Confessarius antequam ad finalem executionem litterarum Sacræ Pœnitentiariæ deueniat per absolutionem, dispensationem, & gratiæ concessæ expeditionem, tria præstare debet, quæ ei per varias dictarum litterarum Clausulas indicantur, nempe inquirere, iniungere, & monere. Circa illa, (*b*) quæ debet à Pœnitente, seu latore inquirere de veritate causæ (*c*) finalis petitionis, & cõcessionis gratiæ propterquam videlicet gratia conceditur, vt v. g. dilatio Voti Religionis propter infirmitatem, aut aliam causam; jam supra capite

præ-

præcedenti in explicatione primæ Clausulæ sufficienter dictum fuit. Restat ergo, vt aduertatur hic alia Clausula, quæ frequenter occurrit, & diligentem à Confessario Inquisitionem petit, & est -- *An præmissa, seu exposita* (*a*) *sint occulta* -- Quæ Clausula maximè semper apponi solet in omnibus litreris, in quibus agitur de dispensationibus impedimentorum matrimonialium, & Irregularitatum, de rehabilitationibus, condonationibus siue ergo in prædictis, siue in quibuscumque aliarum materiarum litteris apponatur; vbicumque reperitur, semper est punctualiter obseruanda; itaut, cùm sit conditio sine qua non Sacra Pœnitentiaria tali Materiæ manum non apponeret, si inueniatur quod tale delictum, tale impedimentum, talis irregularitas, talis inhabilitas non sint occulta, sed publica aut famosa, prædictæ litteræ latori nullo modo suffragentur, nec eas Confessarius debeat executioni demandare, poterit, tamen & debebit in tali casu consulere Pœnitenti quid agere, & quomodo sibi prouidere debeat.

a Exposita an sint occulta, & quænam sint ea quæ, vt ad S. Pœnit. pertineant occulta debent esse.

Ne autem (*b*) executor erret in iudicando, an casus de quo agetur sit occultus debet aduertere occultum hic dici illud, quod à nemine, vel à tam paucis scitur, quod neque sit famosum, neque manifestum, neque notorium Facti vel Iuris. Vnde

b Explicatur quale dicatur occultum.

de etiam si aliquibus notum sit, & etiamsi sit secundùm se probabile in iudicio, dum interim non probatur, neque ad iudicium defertur est adhuc occultum sic, v.g. si res de qua agitur sit nota duobus, vel tribus alicuius Loci aut Communitatis, aut Capituli. Adhuc est occulta, si in Oppido est nota quinque aut sex personis, in Ciuitate verò septem aut octo, adhuc occulta censeri debet modo scilicet ab illis iam non fuerit diuulgata, aut ex circumstantijs non appareat rem quidem nunc occultam, tamen facile publicandam.

Item si delictum fuit ad iudicium delatum, nec tamen fuit probatum elapso anno præsumitur occultum.

a Publicum materialiter potest esse occultū formaliter.

Aduertere (*a*) etiam debet Confessarius, quod delictum potest esse publicum materialiter, & esse simul formaliter occultum, vt v.g. Missa celebrata publicè ab excommunicato occulto est actus publicus, & hoc delictum est materialiter publicum non tamen formaliter, quia cùm occulta sit excommunicatio, qua Sacerdos celebrans innodabatur, occultum erat etiã talem Celebrationem esse ei à Iure prohibitam, & consequenter etiam Irregularitas, quam ob hanc Celebrationem incurrit est occulta insuper potest esse publicum, quod Sacerdos Missam celebrauerit post excommunicationem cõtractam, sed quia putabatur ante absolutionem obtinuisse,

se, irregularitas inde secuta occulta est. Et in his omnibus casibus potest executor delictum, vel pœnam ex eo secutam (a) occultam iudicare, & consequenter absoluere, vel dispensare eò quod verificetur clausula supradicta, videlicet, quod præmissa occulta sint.

a In modis supradictis casus occultus censetur.

Aduertat præterea circa hanc materiam occultorum executor.

Primo, (b) quod potest fieri, vt delictum sit publicum etiam formaliter, pœna autem delicti non sit publica, sed occulta, vt v.g. potest (c) fieri, vt in aliqua Villa Parochus publicè excommunicatus coram Populo suæ Villæ Missam celebret, & Populus notet id fieri non posse, & esse delictum; Nihilominus ignoret ex dicta celebratione contrahi Irregularitatem, & tunc ista Missæ celebratio erit actus publicus, & delictum publicum, tamen quoad contractam pęnam Irregularitatis erit delictum occultum.

b Duo alia genera occultorum notantur.

c Delictum publicum, & pœna delicti occulta.

Item secundo (d) potest delictum esse publicum, & occultum ratione diuersorum locorum, vt v.g. publicum Romæ, occultum in Hispania. In his autem duabus vltimis speciebus occultorum iam explicatorum; An Sacra Pœnitentiaria se ingerat, seu manum apponat, an concedat gratias dispensationum, non est huius nostri Compendij inuestigare. Hic solùm monendi (e) sunt Confessarij, vt, nisi expressè

d Publicum in vno loco, & occultum in alio.

e Non debet

 presse

Confeſſarius in his occultis ſe in gerere, niſi expreſsè in litteris Sacræ Pœnitentiariæ detur ſuper his facultas.

preſsè in Breuibus, ſeu litteris Sacræ Pœnitentiariæ detur eis facultas in huiuſmodi occultis diſpenſandi, nullo modo diſpenſent; vt v.g. ſi Pœnitens fecit homicidium publicum Romæ, & poſtea exiſtens in Hiſpania, vbi tale delictum eſt occultum, recurrat ad Sacram Pœnitentiariam pro diſpenſatione ab Irregularitate.

a An S. Pœnitentiaria diſpenſet ſuper caſu occulto in vno loco, & publico in alio.

Aduertere (*a*) debet Confeſſarius tenorem petitionis, ſeu ſupplicationis; ſi enim modo iam relato caſum expoſuit, & Sacra Pœnitentiaria litteras concedat, tunc dummodo verificetur caſum eſſe occultum in Hiſpania, poteſt diſpenſationem ei impertiri, Si verò ſimpliciter, non facta mentione, quod delictum ſit publicum Romæ, expoſuit ſe homicidium feciſſe, quod ſit occultum, ſubreptitiæ ſunt litteræ, & non debet eas executioni demandare, poterit tamen monere pœnitentem, vt iterum recurrat, & totam ſeriem facti meliùs exponat, quamuis hoc genus occulti, quod eſt publicum in alio loco, non ſolet S. Pœnitentiaria admittere.

Sciendum denique hic, quod quandoq; ſunt alia ſpecialia, & particularia, quæ Cōfeſſarius inquirere debeat, & quæ aliquando abſolutè ſe habent per modum conditionis ſine qua non; Et in his dignoſcendis, debet vti ſcientia, & diſcretione. Vnde ad ea melius cognoſcenda aſteriſcos in diuerſis clauſulis appoſuimus.

No-

Notandum secundo, quoad (a) iniungere, seu quoad illa, quæ Confessarius debet Pœnitenti iniungere, quod, cum executio litterarum Sacræ Pœnitentiariæ debeat semper fieri in Sacramentali Confessione; Confessarius debet attendere non solum, ad illud, seu delictum, seu impedimentum, pro cuius absolutione, seu dispensatione committitur, sed etiam ad omnia alia, quæ ipsi in dicta Sacramentali Confessione à Pœnitente manifestantur. Vnde debet secundum exigentiam istorum, pœnitentias, restitutiones, (b) aliaque omnia, quæ ratio dictat, ei iniungere, vltra ea, quæ in litteris Sacræ Pœnitentiariæ specialiter mandantur iniungi ob illam materiam pro qua delegatur. Quæ quidem obligatio intimatur nonnumquam Confessario in litteris Sacræ Pœnitentiariæ per hanc Clausulam, — *& alijs iniunctis quæ de iure fuerint iniungenda* — nec tamen ab eâ liber est, etiamsi prædicta Clausula non apponatur. Cum ex se, & ex natura actus Confessionis Sacramentalis sequatur.

a Iniungenda generaliter per Confessariũ Pœnitenti.

b Explicatur Clausula, & aliis iniunctis, quæ de Iure fuerint iniungenda.

Notandum tertio circa ea, (c) quæ specialiter iubetur in litteris iniungere Pœnitenti ob aliquod delictum, pro quo, vel eius annexis delegatur Confessarijs, quòd si Pœnitens iam per se ea, aut alia æquiualentia, aut maiora præstitit, aut idem delictum antea rite confessus condignam Pęnitentiam accepit, poterit executor ea,

c Iniungenda specialiter ob casum pro quo delegatur.

aut moderari, aut ad sufficienter præstita, vt vsque restitutiones, satisfactiones non vlterius Pœnitentem adstringere, & hoc per se patet, nec indiget maiori discussione.

a Iniungenda ex præscripto litterarum.

Notandũ quarto circa ea, quæ debet(a) Confessarius iniungere etiam ex præscripto litterarum Sac. Pœnitentiariæ, quod propterea non impeditur quin discretioni sit locus. Vnde quamuis Sacra Pœnitentiaria, attendens naturam delicti v.g. adulterij, homicidij Presbytericidij, (b) graues, & dinturnas Pœnitentias ieiuniorum, & aliorum operum iubeat imponere; Confessarius tamen debet reflectere ad subiecta, quibus huiusmodi Pœnitentiæ sint imponendæ. Nam omne receptum ad modum, & capacitatem recipientis recipitur (c) quapropter consideret Confessarius ætatem, statum, complexionem, & Sexum Pœnitentis; attendat alias eiusdem obligationes; & his benè pensatis, fiet, vt Pœnitentia quæ ex se videretur leuis, & improportionata delicto, erit vere grauis, & delicto proportionata, prout à tali, vel tali persona patrato.

b Grauis, & diuturna Pœnitentia quæ, & quomodo attendenda.

c Substantia iniungendorum seruanda, quantitas autem, & modus pendet à prudentia Confessarij, & petenda est ex qualitate sexu, & cōditione Pœnitẽtium.

V.g. (d) Mulieri debilis, & delicatæ complexionis, vel etiam Marito subiectæ, & prolem lactanti non potest imponi Pœnitentia, quæ ex se absolute sit grauis, erit tamen talis per respectum ad ipsam si v.g. imponatur ei abstinentia à carnibus feria

d Insinuatur discretus modus in iniungendis pœnitentijs per exempla.

ria quarta, vel ab ouis, & lacticinijs feria sexta, & sabbato cum recitatione quotidiana flexis genibus Coronæ, aut parui Officij Beatæ Mariæ Virginis, vel adhuc etiam cum obligatione visitandi semel in hebdomada aliquod Xenodochium infirmorum, aut aliquam Ecclesiam parum remotam, ibique per aliquod spatium genuflexè orandi. Vbi (*a*) aduertendum, quod cum talibus personis ob debilitatem, vel complexionem, vel aliam rationabilem causam non potest imponi vnum genus Pœnitentiæ, quæ grauis, aut grauissima reputetur, possunt duo, aut tria genera prædictam grauitatem respectu eius conflantia imponi.

a Insinuatur pariter modus discretus, & commẽdatur discretio, & prudentia Confessario.

Notandum insuper quod, quando est iniungenda (*b*) Pœnitentia grauis & diuturna prædicta grauitas non sumitur ex diuturnitate, sed reuera Pœnitentia debet esse grauis, modo iam explicato, & etiam præterea debet esse diuturna. Hæc autem diuturnitas debet prudenter iuxta naturam delicti, statum, & necessitatem Animæ Pœnitentis determinari, vel ad annum, vel ad biennium, aut triennium, vel etiam aliquando ad septennium. Debent etiam ad prædictam Pœnitentiæ grauitatem pensari obligationes aliæ Pœnitentiales status Pœnitentis. Sic v. g. Religioso (*c*) ordinis, in quo obseruantia viget, & qui habet multas austeritates annexas, debet ex iis-

b Explicatur Pœnitentia grauis, & diuturna.

c Possunt etiam iniungi Pœnitẽtiæ opera consueta, & alia debita.

iisdem alias debitis maior pars huius grauis Pœnitentiæ iniungi: Sic & cum Clerico, aut Sacerdote, qui in Cura Animarum aut Ecclesiæ Officijs multum laborare, & fatigari solet, aut alias iam austeritates voluntariè sibi assumpserat est eadem proportione agendum.

a Explicatur Clausula iniuncta etiam Sacramentali Confessione, quo ad tempus, & modus discretus imponendi ellemosynas.

Insuper aliquando (*a*) iniungi debere Pœnitenti Confessionem Sacramentalem singulis mensibus agendam, vbi in litteris Sacræ Pœnitentiariæ præscribitur, vbi notandum quod, si non apparet dictam obligationem debere esse perpetuam ex terminis ipsius Breuis, relinquitur Iudicio Confessarij vt eam iuxta exigentiam Animæ Pœnitentis ad tempus tale, vel tale v. g. ad sex menses, annum, vel biennium, vel etiam amplius extendat. Item dum exprimitur in litteris Sacræ Pœnitentiariæ, vt Confessarius Pœnitenti aliquam eleemosynam erogandam iniungat; attendenda est cum grauitate delicti possibilitas Pœnitentis, qui si valdè pauper sit, aut alio impedimento prohibeatur, nunquam eum omninò eximat ab hoc onere Confessarius. Cum enim in parua, vel minima quantitate saluetur substantia eleemosynæ, ad hanc eo modo, quo poterit præstandam obligabit.

b Satisfactiones iniungendæ.

Notandum quinto (*b*) circa restitutiones, satisfactiones, ablationes occasionum peccandi cum aliquo, vel aliqua, & alia huius-

huiusmodi, quæ nonnunquam in istis litteris præcipiuntur iniungi, quod Confessarius non tenetur propterea exigere à Pœnitente vltrà possibilitatem ipsius. Debet (*a*) ergo ita se gerere Confessarius, sicut se gereret in casibus similibus, quæ occurrerent in aliorum pœnitentium Confessionibus, considerando videlicet statum, & possibilitatem ipsorum, & si inueniat eos non posse vnquam restituere, non propterea dimittat absque absolutionis, aut dispensationis gratia, sed loco restitutionis imponat eis aliqua, vel temporalia auxilia, aut seruitia ei, cui debetur restitutio præstanda. Si inueniat non posse quidem pro tunc restituere, futurum tamen, vt aliquando possint, exigat ab eis promissionem, vel iuramentum, vt quam primum poterunt, restituant, & satisfaciant (*b*) Eodem quoque modo se debet gerere circa ablationem; seu remotionem occasionum proximarum, non quidem indulgendo nimium Pænitentibus, quibus in hisce materijs oportet esse rigidum, & seuerum, sed considerando impossibilitatem tollendi absque scandalo huiusmodi occasiones. Tunc enim, vel debet dilationem aliquam concedere Pœnitenti, vel alia remedia præseruatiua remanenti in dicta occasione subministrare; quæ Doctores subministrant.

a Restitutiones &c. discretè, & diligenter iniungendæ.

b Occasiones peccandi remouendi modus insinuatur.

Notandum sexto (*c*) circa ea, de quibus Con-

c Monitiones fa-

ciendæ per Confessarium executorem.

Confessarius debet Pœnitentem monere, quod obseruanda est Clausula quædam in nonnullis Sacræ Pœnitentiariæ litteris apponi solita, nempè -- *& ita illum moneas, & tunc videndum benè*, (*a*) & considerandum, ad quæ se extendat illud monendi Pœnitentis præceptum, & non obliuiscatur facere dictam monitionem, quia ideo iniungitur fieri debere, quod sit valdè necessarium; semper autem recordetur Confessarius, siue dicta Clausula adsit, (*b*) siue non, monere Pœnitentem (quem sæpe contingit esse rudem illiteratum, & simplicem) de effectu siue absolutionis, siue dispensationis, siue cuiuscumque alterius gratiæ, quam ei in vim dictarum litterarum impertietur.

a Siue præscribantur in litteris, siue nō, semper faciendæ.

b Pœnitens est præsertim monendus de effectu concessionis, seu gratiæ ipsi factæ.

Notandum septimo, & vltimo (*c*) quod in litteris quæ diriguntur Ordinarijs, vel etiam Confessarijs pro iniectione manuum violenta in Clericum, aut fortè pro alia materia, solet apponi Clausula: *quod si dictus lator ordinationi, seu sententiæ dicti Ordinarij latæ, vel ferendæ parere contempserit in eamdem excommunicationem relabatur.* Sciendum inquam, quod prædicta Clausula sic intelligenda est, vt Episcopus non iubeat, aut præcipiat impossibile, aut valdè difficilia; Verus itaque huius Clausulæ sensus intelligendus est iuxta dicenda infra 3. parte cap. 2. lit. 9. & sequente quæ consulenda sunt, & sufficiant pro Introductione.

c Ordinationi Episcopi qualiter parendum à Reo latore.

CA-

CAPVT IV.

Modus exequendi litteras Sacræ Pœnitentiariæ.

QVia litteræ (a) Sacræ Pœnitentiariæ variæ sunt pro diuersitate materiarum, circa quas versantur; ideò sciendum quod liber Praxis ad litteras Pœnitentiariæ diuiditur à Marco Paulo Leone in quatuor partes iuxta quadruplicem materiam, quam prædictæ litteræ concernunt.

a Litteræ Sac. Pœnitentiariæ circa quadruplicem materiam conceduntur.

In prima agit de formulis dilationum, Commutationum, & dispensationum votorum.

In secunda explicat formulas dispensationum matrimonialium.

In tertia discutit formulas absolutionum, & dispensationum variarum, quæ conceduntur in foro Conscientiæ, & etiam extra forum Conscientiæ in materijs absolutionum pro delictis publicis quando fit Commissio Ordinarijs.

In quarta denique tractat de formulis absolutionum, dispensationum, & gratiarum, quæ conceduntur pro Regularibus, & Religionem ingredi volentibus, in vtroque foro.

a Diuiſio huius manuductionis in quatuor partes.

Iuxta quam diuiſionem (*b*) hæc breuis manuductio ad litteras Sacræ Pœnitentiariæ executa demandandas procedet; Vbi, non quidem omnes, ſed aliquæ, & principaliores quamcumque materiam concernentes litteræ explicabuntur. Datis quidem aliquarum per extenſum formulis; aliarum autem Clauſulis ſpecialibus indicatis, & pro Praxi explicatis.

PARS

PARS PRIMA

De Formulis Votorum.

SVPPOSITA communi, & notiſſima diuiſione voti in ſolemne,& ſimplex, & prænotato etiam ordinariam Sacræ Pęnitentiariæ facultatem ad ſolemne non extendi, reſtat vt hic tantùm de formulis, ſimplicia vota reſpicientibus,circa dilationem, abſolutionem à tranſgreſſione, & diſpenſationem, aut commutationẽ agatur.

CAP. I.

Modus exequendi litteras dilationis Voti Religionis.

DIlatio Voti (*a*) ſimplicis Religionis datur ijs, qui ſimpliciter vouerunt Religionem ingredi; ſed votum huiuſmodi ob aliquod impedimentum temporaneum tunc adimplere nequeunt, vtpotè quia Parentes, ſeu Conſanguinei indigent eorum opera, & auxilio, vel quia ære alie-

a Dilatio Voti ſimplicis Religionis ob quas cauſas detur.

no sunt grauati ad effectum satisfaciendi Creditoribus, vel ad reddendam rationem aliquam sunt subiecti, vel aliqua infirmitate temporanea sunt detenti, quę quidem dilatio quamuis (a) posset dari à quolibet discreto Confessario absque recursu ad Sacram Pœnitentiariam, cùm non sit ex reseruatis Sedi Apostolicæ. Si tamen pro maiori personæ, quæ vouit, consolatione, & quiete spirituali ad Sacram Pœnitentiariam recurratur, litteræ sic extenduntur.

(a) Non est ex reseruatis Sedi Apostolicæ.

Formula dilationis simplicis Voti Religionis.

Leander Miseratione Diuina Tituli Sanctæ Mariæ Angelorum S.R.E. Cardinalis.

*DIscreto Viro Confessori * Magistro in Theologia, * vel decretorum Doctori * ex approbatis ab Ordinario perlatorem præsentium, Nobis oblata petitio continebat, quod ipse aliàs simplex Religionis votum emisit. Cum autem sicuti eadem petitio subiungebat dictus lator habeat Parentes sua opera & auxilio indigentes. Ideò pro suæ conscientiæ quiete cupit sibi dilationem ad implendum votum præfatum per Sedem Apostolicam concedi. Quare supplicauit humiliter, vt sibi super his de opportuno remedio prouidere dignaremur.*

*remur. Nos igitur, qui Pœnitentiariæ D. Papæ curam gerimus auctoritate Apostolica specialiter nobis concessa discretioni tuæ committimus, quatenus * si est ita dicto latori, audita prius eius Sacramentali Confessione, consideratis, † quæ erunt consideranda circa statum, & continentiam latoris, ne sub prætextu alterius temporalis necessitatis maneat in periculo propriæ æternæ salutis, dilationem ad implendum votum prædictum, durantibus necessitatibus Parentum, concedas, dummodo * illis cum effectu prosit, & interim vitam cælibem ducat, & aliqua Religionis, quam vouit quotidiè [illegible] faciat ad eum finem, vt, ea adimplens, meminisse semper possit obligationis, qua huiusmodi voto adstringitur, prout secundum Deum ipsius animæ saluti expedire indicauaris in foro Conscientiæ, & in ipso actu * Sacramentalis Confessionis tantùm, & non aliter, neque vllo alio modo, ita, quod cessantibus * necessitatibus Parentum præfatum votum adimplere teneatur. Et ita illum moneas. Datum &c.*

In harum (*a*) gratiæ litterarum exequutione debet Confessarius aduertere sequentes clausulas.

a **Explicantur Clausulæ formulæ.**

Prima in his verbis — (*b*) *Consideratis, quæ erunt consideranda* — † per quæ verba indicatur Confessario, vt examinet veritatem causæ, & necessitatem postulatæ dilationis; & deinde ponderet periculum spirituale pœnitentis, si remaneat in sæculo,

b **Quæ sint examinanda, & attendenda à Cōfessario in danda dilatione voti.**

ne sub prætextu alienæ necessitatis ponat se in periculo æternæ suæ salutis, & ne ob bonum temporale alienum amittat propriæ animæ salutem, quæ omnibus est præferenda ordine Charitatis. Hæc igitur bene discutiet, considerando ex vna parte causam remanendi in sæculo, & ex alia statum, conditionem occasiones damni spiritualis, in quibus versatur, & mores, ac bonos vel malos habitus pœnitentis, de quibus proinde eum exactè interrogabit.

a Quæ monenda.

Secunda Clausula (*a*) est in his verbis — *Dummodo illis * cum effectu prosit, & interim vitam * cælibem ducat* — per quæ verba Confessarius debet requirere à Pœnitente, quomodo prosit Parentibus, & illum monere de obligatione, quæ ei interim restát, durante impedimento, vitam (*b*) cælibem ducendi, seu matrimonium non contrahendi, vt scilicet, finito tempore impedimenti, pro quo conceditur dilatio, possit votum suum implere.

b Vitam cælibẽ tenetur interim ducere petẽs dilationem.

c Quæ iniungenda.

Tertia Clausula (*c*) est in his verbis — *& aliquæ Religionis, † quam [illegible] ingressurus est, quotidiè faciat* — Per quæ verba innuitur Confessarium debere imponere (*d*) Pœnitenti aliqua exercitia pietatis ex ijs, quæ fieri solent in Religione, quam vouit, vt videlicet memoriam sui voti viuam retineat, & affectum ad Religionem, durante tempore dilationis, non perdat. Si ergo v. g. quis vouisset Religionem Franciscanam

d Durante dilatione debet facere quotidie aliqua Religionis quam vouit.

nam posset ei imponi gestatio interioris Cordulę,& recitatio quotidiana quinquies Pater noster, & totidem Aue Maria, cum aliqua frequentia Sacramentalis Confessionis, & examine Conscientiæ quotidiano, vel etiam ingressus in tertium Ordinem Sæcularium; vel aliqua huiusmodi iuxta qualitatem, sexum, statum, ac complexionem Pœnitentis, quam debet prudens Cōfessarius āduertere; quod autem dictum est de Religione S.Francisci, idem proportionabiliter de alijs est obseruandum.

Quarta Clausula est (*a*) in his verbis -- *Ita, quod cessantibus * necessitatibus Parentum, præfatum votum adimplere teneatur* -- Per quæ verba (*b*) Executori imponitur, vt moneat Pœnitentem non sibi dispensatum in voto, sed concessam dilationem; ac propterea teneri cessante necessitate, vel causa, ob quam est concessa dilatio, suum votum implere.

a De quibus adhuc monendus sit Pœnitēs.

b Vt cessante causa dilationis votum impleat.

His peractis, & præmissis in Sacramentali Confessione, quæ est necessaria vt præmittatur circa peccata, quæ Pœnitenti occurrunt, post solitam, & consuetam absolutionem Sacramentalem à Censuris, & peccatis subiungat Confessarius.

Insuper (c) Authoritate Apostolicâ specialiter mihi delegata; tibi dilationem ad implendum votum Religionis, quod emisisti, concedo in nomine Patris, Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

c Formula specialis gratiæ dilationis concedendæ.

Passio, &c.

CAP. II.

De Transgressione Voti Religionis.

a Absolutio à transgressione voti Religionis non est reseruata Sedi Apostolicæ, si tamen ad eam recurratur, litteræ conceduntur

SAcra Pœnitentiaria (*a*) solet expedire litteras absolutionis à transgressione cum declaratione pro his, qui, emisso voto simplici ingrediendi Religionem; deinde Matrimonium in facie Ecclesiæ contraxerunt, & successiuè consummarunt, quamuis huiusmodi absolutio, & declaratio à quocumque Confessario dari possint, cùm non sint ex reseruatis Sedi Apostolicæ.

b Transgressor huiusmodi peccat tenetur tamē in Matrimonio remanere.

Cùm itaque (*b*) huiusmodi Pœnitentes peccent mortaliter amplectendo statum in quo nequeunt satisfacere obligationi voti, tenentur tamen remanere in matrimonio, & vt possint debitum Coniugale reddere & exigere, si ad Sacram Pœnitentiariam recurrant, litteræ sic expediuntur.

Formula Transgressionis Voti simplicis Religionis.

Leander, &c.

DIscreto Viro Confessori, &c. salutem in Domino. Ex parte latoris præsentium nobis, &c. continebat quod ipse aliàs simpliciter

*ter vouit Religionem ingredi, deinde matrimonium cum muliere eius ad præsens Vxore publicè in facie Ecclesiæ contraxit, & consumauit. Cum autem &c. dictus Lator in dicto matrimonio remanere, debitumque Coniugale exigere, & reddere posse desideret; Ideoque pro suæ conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam absolui secumque desuper dispensari. Quarè supplicauit &c. Nos discretioni tuæ committimus, quatenùs, si * est ita dictum latorem, audita* prius eius Sacramentali Confessione à transgressione huiusmodi absoluas, hac vice &c. Iniuncta † ei pro modo culpæ pœnitentia salutari; Ipsumque in dicto matimanio remanere, debitumque Coniugale exigere, & reddere posse declares. In foro * Conscientiæ &c. Ita quod &c. si Vxori superuixerit, eodem voto ☙ teneatur, vt prius, & ita illum † moneas. Datum.*

Prima Clausula est (*a*) in his verbis — *Iniuncta ei Pœnitentia † salutari*, per quæ Verba indicatur debere Confessarium imponere pœnitentiam (*b*) particularem Reo ob talem transgressionem voti, quæ quidem pœnitentia licet relinquatur arbitrio Confessarij, bonum tamen esset, si imponeret aliquam breuem quidem, sed quotidianam aut aliquam aliam, per quam in ipso memoria voti viua remaneret, vt v.g. frequentationem Ecclesiæ Ordinis, quem vouit, vel Confessionem, & Communionem in Festis principalioribus eiusdem

a Explicantur Clausulæ speciales litterarum.

b Pœnitentia pro transgressione iniũgenda est

dem Ordinis Sancti Instituroris, seu Fundatoris Ordinis.

a Declarandum posse in Matrimonio remanere, & debitum Coniugale redere, & petere.

Secunda Clausula (*a*) est in his verbis — *Ipsumque in dicto matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere, & exigere posse declares*, per quæ Verba satis clarè indicatur esse ad tollendum omnem scrupulum ab animo Pęnitentis, ne per Conscientiam erroneam peccet, & sic debet Confessarius, antequàm eum dimittat hoc ei significare, quod videlicet possit in dicto matrimonio remanere, & debitum reddere, & petere.

b De quibus monẽdus Pœnitens.

c Si Vxori superuiuat obligatur ad votum vt antea.

Tertia Clausula (*b*) est in his Verbis — *ita quod si (c) Vxori superuixerit, eodem voto teneatur, vt priùs, & ita illum moneas.* Per cuius clausulæ vltima verba iubet Maior Pœnitentiarius Confessario, vt moneat Pœnitentem de obligatione, quæ ei restat adimplendi sui voti, si alteri comparti superuixerit.

d Quod, si illud seruare non posset recurrere debeat ad Sacram Pœnitentiariam pro Commutatione.

Attamen Confessarius (*d*) poterit admonere Pœnitentem, quod si superuiuendo Coniugi, tunc continenter viuere non possit, vel educatio filiorum, aut alia grauis causa exigat, vt votum præfatum adimplere nequeat, iterum recurrat ad Sacram Pœnitentiariam, vt obligatio huiusmodi voti in alia pœnitentiæ opera ei commutetur.

e Quæ Cõmutatio posset etiam

Aduertendum (*e*) tamen pro maiori Spirituali consolatione Pœnitentis, quod quan-

quando probabiliter crederet, seu præuideret se non posse, etiamsi Coniugi superuixisset votum adimplere, posset cum absolutione à transgressione etiam commutationem præfati voti petere, vt se eximat tunc ab obligatione recurrendi iterum ad Sacram Pœnitentiariam.

peti ob instans causam cum absolutione à transgressione.

His præmissis, & peractis post absolutionem solitam à censuris, & peccatis dicat.

Deindè (a) Auctoritate Apostolica, mihi specialiter delegata te, non obstante voto Religionis, quod aliàs emisisti in Matrimonio remanere, & debitum Coniugale exigere, & reddere posse declaro. In Nomine Patris, Filij, & Spiritus Sancti. Amen.
Passio Domini &c.

a Formula declarationis supradictæ.

CAP. III.

De Transgressione Voti Castitatis.

QVando (b) quis, emisso voto castitatis, nihilominus, illud transgrediendo, Matrimonium contraxit, & consumauit, is indiget absolutione à transgressione huiusmodi, cum declaratione posse remanere in dicto Matrimonio, & (c) insuper cum dispensatione ad petendum debitum Coniugale, & quamuis Pœnitens absolutionem, & declarationem à quolibet simplici

b Transgressio Voti Castitatis non est reseruata Sedi Apostolicæ.

c Nec etiam dispensatio ad petendum debitũ, quæ potest dari ab Episcopo.

plici Confessario, dispensationem verò ab Ordinario loci obtinere posset, si nihilominus ad Sacram Pœnitentiariam recurrat, sequenti formula expediri solet &c.

Leander &c. (a)

Formula transgressionis Voti Castitatis.

*Discreto Viro Confessori &c. Salutem in Domino Ex parte Latoris præsentium nobis &c. continebat quod ipse aliàs simpliciter vouit Castitatem seruare, deindè Vxorem ad præsens viuentem duxit. Cum autem dictus Lator de huiusmodi transgressione doleat, debitumque Coniugale exigere licitè posse desideret; Ideò pro suæ conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam absolui, secumque desuper dispensari. Quare supplicauit. Nos &c. discretioni tuæ committimus, quatenus, si est * ita, dictum Latorem, audita * prius eius Sacramentali Confessione à transgressione huiusmodi absoluas &c. Iniuncta ei ✠ pro modo culpæ pœnitentia salutari, Ipsumque in dicto Matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere posse, & debere declares. Et cum eodem, quatenus de illius incontinentia timendum sit; vt idem debitum Coniugale etiam exigere licitè valeat, etiam misericorditer dispenses, in foro conscientiæ &c. * alio modo &c. Ita quod si Vxori superuixerit eodem voto teneatur, vt ac prius obligatus, & si extra Matremonium interim fornicatus fuerit, sciat se contra votum huiusmodi facturum, & ita illum moneas. Datum &c.*

In harum gratiæ litterarum exequutio-

ne

ne Confessarius debet aduertere sequentes Clausulas.

Prima est (*a*) in his verbis -- *Iniuncta* ✠ *Pœnitentia salutari* -- per quæ verba datur intelligi debere Confessarium imponere (*b*) Pœnitentiã iuxta modum culpæ transgressionis huiusmodi, quæ quamuis eius arbitrio relinquatur, bonum tamen erit, si talem imponat, per quam in ipsa voti memoria foueatur, vt v. g. preces quotidianas, frequentiam Confessionis Sacramentalis, vel aliqua huiusmodi pietatis opera Pœnitenti congrua, & ad implendum facilia.

a Clausularum specialium explicatio.

b Pœnitẽtia pro transgressione imponenda.

Secunda (*c*) Clausula est in his verbis -- *in dicto matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere posse, & debere declares;* Quapropter Confessarius de hoc moneat Pœnitentem, & declaret se in dicto Matrimonio remanere, & Coniugi petenti debitum reddere teneri.

c Declaratio ad remanendum in Matrimonio, & ad debitum reddendum.

Tertia Clausula (*d*) est -- *Quatenus de illius incontinentia timendum sit cum eodem, vt debitum Coniugale etiam exigere licitè valeat misericorditer dispenses* -- Per quæ verba imponitur Confessario, vt perquirat, an esset periculum incontinentiæ, si ipse remaneret priuatus facultate petendi debitum, quod quidem facilè præsumitur nec est in eo valde laborandum (*e*) Moneat autem ipsum, quod etsi vsum Matrimonij liberum habeat, (*f*) quidquid tamen

d Dispensatio ad debitum petendum.

e De quibus monendus Pœnitẽs.

f Voti obligatio

remanet præterquam ad licitum vsũ Matrimonij.

men extra præfatum vsum delinquet se contra votum castitatis facturum prout insinuatur per aliam Clausulam -- *Et si extra Matrimonium interim fornicatus fuerit sciat se contra Votum huiusmodi facturum.*

a Voti obligatio resurgit tota, vt prius defuncta altera comparte.

Quarta Clausula (*a*) est in his verbis -- *quod, si Vxori superuixerit eodem & voto teneatur, vt prius* -- Idcirco Confessarius debet admonere Pœnitentem, quod si contingat Coniugem ipsius mori, & ipse superuiuat, eodem Voto erit adstrictus, itaut aliud Matrimonium contrahere non possit absque dispensatione.

His præmissis, & peractis post absolutionem solitam, dicat.

b Formula declarationis,& dispẽsationis prædictarum.

Item (b) Auctoritate Apostolica mihi specialiter delegata te, non obstante Voto Castitatis, quod emisisti, & transgressus fuisti in dicto Matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere posse, & debere declaro, & vt idem debitum etiam exigere licitè possis, & valeas tecum eadem authoritate Apostolica dispenso. In Nomine Patris, Filij &c.

APPENDIX.

Ad tria superiora Capitula.

QVandoquidem (*a*) in his tribus Capitulis notatum est, non esse in dictis casibus necessarium recursum ad Sedem Apostolicam cum non sint ex reseruatis, Admonendi sunt tamen Confessarij, quod, si quandoque absque litteris Sacræ Pœnitentiariæ eos contingat in præmissis absoluere, declarare, & dispensare obseruent ea, quæ in expiicatis clausulis adnotata sunt, non quidem, vt à Sacra Pœnitentiaria sibi præfixa, sed vt æquitati consona.

a Praxis executionis litterarum trium præcedentium capitum est bona, & tenenda etiamsi absque litteris Sac. Pœnitentiariæ in dictis casibus procedatur à Confessario.

CAP. IV.

De Commutatione Voti Religionis.

SOlet Sacra Pęnitentiaria (*b*) commutare Votum simplex Religionis ex multiplici causa Primò ex causa incontinentiæ, seu ob stimulos carnis, propter quos vouens diffidit, si Religionem ingrediatur, viuere posse continenter. Et tunc à Sacra Pœnitentiaria datur commutatio ad effectum, vt possit (*c*) Matrimonium licitè contrahere, & ad eumdem effectum contrahen-

b Commutatio Voti Religionis à Sac. Pœnitentiaria.

c Vel ad contrahendum matrimonium.

hendi Matrimonij datur etiam Mulieri vouenti, quæ non habet Dotem sufficientem pro ingrediendo Monasterio, si remanendo in sæculo est, in periculo incontinentiæ.

a Vel ad vitam cælibem ducendam, in sæculo.

Item datur (*a*) huiusmodi commutatio ex causa debilis complexionis habitualis infirmitatis, ætatis grauis, vel ex quacumque alia causa, per quam vouens reddatur inhabilis ad subeunda Religionis onera, vel prudentis viri iudicio (*b*) diffidit se ad illa sufferenda imparem futurum, & in istis casibus conceditur cum conditione dummodo vitam cælibem ducat, quando non sit periculum incontinentiæ; nam tunc conceditur ad effectum, vt Matrimonium legitimè contrahere possit; Ita tamen, vt formula semper sit eadem, exceptis præfatis duabus Clausulis.

b Datur etiam ad contrahendũ, si continenter viuere diffidat.

Formula Commutationis Voti simplicis Religionis.

Leander (*c*) *&c.*

c Extẽditur formula commutationis Voti Religionis.

DIscreto Viro Confessori salutem in Domino. Ex parte Viri Latoris præsentium nobis &c. continebat quod ipse aliàs simpliciter vouit Religionem ingredi cùm autem dictus Lator continenter viuere posse diffidat. Ideò pro suæ conscientiæ quiete cu-

*cupit sibi præfatum Votum ad effectum contrahendi matrimonium in alia Pœnitentiæ opera per Sedem Apostolicam, commutari. Quarè supplicauit &c. Nos &c. discretioni tuæ committimus, quatenus si * est ita, dictum Latorem audita * prius eius Sacramentali Confessione à mutatione propositi absoluas &c. Iniuncta † ei Pœnitentia salutari, sibique votum præfatum ad hoc, vt matrimonium legitimè contrahere, & in eo debitum coniugale exigere, & reddere licitè valeat † in Sacramentalem Confessionem semel quolibet mense, & in alia Pœnitentiæ opera perpetua per te iniungenda ✠ inter quæ sint etiam aliqua Religionis, quam ingressurus fuisset, quæ quotidiè facere teneatur ad eum finem, vt ea adimplens meminisse semper possit obligationis, qua huiusmodi voto adstringebatur, prout secundum Deum ipsius animæ saluti expedire iudicaueris, dispensando commutes in foro Conscientiæ, alio modo &c. Datum &c.*

Prima Clausula (*a*) est in his verbis -- *sibique præfatum votum in Sacramentalem Confessionem quolibet mense* -- Cum itaque Confessarius recognouit veritatem causæ ad prædictam commutationem adductæ, debet Primo (*b*) in locum obligationis voti commutandi imponere Pœnitenti onus Sacramentalis Confessionis quolibet mense faciendæ.

a Quid imponendum Pœnitenti.

b Confessio Sacramentalis menstrua.

Secunda Clausula (*c*) est in his verbis --

c Opera Pœni-

Et

tentiæ perpetua, & quæ.

Et in alia Pœnitentia opera perpetua — ideſt prætereà debet ei imponere aliqua Pœnitentiæ opera, quæ perpetuo durent quamuis neceſsè non ſit, vt ſint continua, ſeu quotidiana, ſicut debent eſſe illa de quibus in ſequenti Clauſula. Poterit itaque Confeſſarius attenta conditione, & complexione Pœnitentis, attenta etiam cauſa commutationis iniungere Pœnitenti ieiunium Feriæ ſextæ, aut abſtinentiam à carnibus aliqua die per hebdomadam, ſiue abſtinentiam à Lacticinijs Feria ſexta, & Sabbato.

Item viſitationem Eccleſiæ Ordinis, quem vouerat, ſemel in hebdomada, aut in menſe, ſumptionem Euchariſtiæ in Feſtis præcipuis ordinis, aut toties, quoties iniunctæ ſibi Confeſſionis menſtruæ obligationem exequetur.

a Quædam quotidiana ex ijs, quæ fiunt in Religione, quam vouerat.

Tertia Clauſula eſt (*a*) in his verbis — *inter quæ opera ſint aliqua Religionis, quam vouit, ſeu ingreſſurus fuiſſet, quæ quotidiè facere teneatur, vt ea adimplens memor ſit obligationis, qua huiuſmodi voto aſtringebatur* — Finis ob quem poſita eſt hæc Clauſula, notus eſt, itaque ad eius adimpletionem oportet, vt Confeſſarius iniungat aliqua in plurali, ideſt ad minus duo eorum, quæ in Religione, quam vouit, fieri ſolent, verbi gratia imponere geſtationem Cordulæ, & recitationem quotidianam quinque Pater noſter, & Aue Maria ei,

qui vouit Ordinem S. Francisci, vel etiam Examen Conscientiæ quotidianum, & recitationem precum dictarum, & sic proportionabiliter de alijs Religionibus, nec nimis, sed discretè Confessarius grauet Pœnitentem.

Aduertat (*a*) autem Confessarius, quod ideò hæc opera, his tribus Clausulis expressa, debent esse perpetua, quia relaxatio voti facta per commutationem est perpetua. Ideòque (*b*) monendus est Pœnitens, quod ad hoc votum nunquam amplius tenebitur, & ideò si superuiuat Vxori poterit aliud Matrimonium contrahere, posito quod ad effectum contrahendi matrimonij sit ei votum commutatum, firmis semper remanentibus operibus sibi in commutatione iniunctis.

a Hæc omnia supradicta debēt esse perpetua, & quare.

b Commutatio est perpetua.

Quarta Clausula (*c*) in his Verbis — *ad effectum, vt matrimonium legitimè contrahere possit* — Hæc vt supradicta Clausula non ponitur in omnibus litteris commutationis. In ijs in quibus ponitur, debet Confessarius monere Pœnitentem de facultate contrahendi Matrimonij ei concessa, & sublatione impedimenti orti, ex Voto.

c Datur quibusdam ad effectum contrahēdi Matrimonium.

Quinta hæc Clausula est (*d*) in his verbis — *dummodò vitam * cælibem ducat* — quoque Clausula, vbi apponitur est obseruanda, & monendus Pœnitens, quod potest quidem remanere in sæculo, sed

d Alijs ad vitam cælibem ducturam in sæculo.

non

non poteſt ad ſtatum Matrimonij tranſire.

His præmiſſis, & peractis poſt abſolutionem ordinariam à Cenſuris, & Peccatis ſubiunget Confeſſarius.

a Formula commutationis.

Et Authoritate (a) Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata, Ego tibi votum Religionis, quod emiſiſti, in opera pietatis, quæ tibi præſcripſi, diſpenſando, ad effectum licitè contrahendi Matrimonium, ſiuè ad effectum remanendi in ſæculo in vita cœlibe, commuto. In Nomine Patris, & Filij &c.

Formula Commutationis Voti Religionis pro Clericis Ordine Sacro Inſignitis.

b Commutatio Voti Religionis pro Clericis in Sacris Conſtitutis.

SI Sacerdos (b) aliquis, aut Diaconus, vel Subdiaconus petant ſibi commutari Votum Religionis ab eis emiſſum, litteræ expediuntur abſque mentione Matrimonij, & cœlibatus, vt ſupra, exceptis duabus Clauſulis hic adnotandis.

c Clauſularum ſpecialium explicatio.

d Sacramentalis Confeſſio eis eſt iniungenda pro ſingulis hebdomadis.

Prima Clauſula eſt (c) in his verbis (d) *In frequentiam Sacramentalis Confeſſionis ſingulis ſcilicet hebdomadis, ſemel, vel quotiès tibi videbitur* — Debet itàque huiuſmodi Clerico in Sacris imponere Confeſſarius, vt ſingulis hebdomadis ſua peccata confiteatur, vel etiam frequentius, ſi ei expedire videatur.

Secun-

Secunda Clausula (*a*) in his Verbis — *partem videlicet earum Pœnitentiarum, quas Regulares Ordinis, quem vouit, ex præscripto ipsius Ordinis in abstinentijs, vel ieiunijs, aut interioribus indumentis subire solent*— Debet itaque Confessarius imponere huiusmodi Clerico in Sacris perpetua opera quæ sint pars earum Pœnitentiarum, quæ in ordine, quem vouerat exercentur, (*b*) v. g. si vouisset Carmelitarum Ordinem, posset imponere abstinentiam à Carnibus feria quarta, & gestationem Scapularij, vel si aliam Religionem vouisset, iniungere posset gestationem alicuius catenulæ, aut Cilicij, aut disciplinam semel, aut bis in hebdomada faciendam procedendo discretè cum Pœnitente ne nimis grauetur.

a Et pars pœnitentiarum, quæ fiunt in ordine, quem voluit, & quæ, & qualis.

b Perpetua, sed non quotidiana.

Notandum autem (*c*) quod, ex his Pœnitentijs iam dictis sufficeret imponere vnam, vt si imponatur abstinentia, non erit præscribenda indumenti gestatio, & sic de alijs. Attamen videtur magis congruum, & menti maioris Pœnitentiarij conformius, si plura idest saltem duo huiusmodi Pœnitentiarū opera iniungantur.

c Vna sufficiet melius, & vt sint plures.

Præter (*d*) hæc autem perpetua, & non quotidiana imponat etiam aliqua quotidiana, vt supradictum est respectu eorum, qui non sunt in Ordinibus Sacris; quæ etsi relinquantur prudentiæ Confessarij, determinanda, videtur tamen; quod cùm

d Alia perpetua & quotidiana.

hi Clerici in Sacris iam onus habeant Horas Canonicas recitandi, deberent esse breuiora, & mitiora quotidiè agenda, & recitanda, v.g. Litaniæ B. Mariæ Virginis cum breui examine conscientiæ, vel commemoratio, Sancti Fundatoris, seu Institutoris Ordinis.

CAP. V.

De Voti Castitatis Commutatione.

a Commutatio Voti Castitatis conceditur, & ob quas causas.
b Ad effectum tantum contrahendi Matrimonium.

SOlet Sacra Pœnitentiaria(*a*) commutare votum castitatis ad effectum dumtaxàt (*b*) contrahendi Matrimonium ob infrascriptas videlicet causas nempè, vel ob stimulos carnis, quando scilicet vouens, siue sit Vir, siue Mulier ita ijs stimulis agitatur, vt continenter viuere non possit, vel etiam ad conseruandam nobilem familiam, & quoad mulieres etiam, si non patiantur stimulos, sed maneant in aliquo periculo amittendi pudicitiam, vtpotè quia pauper, & pulchra, vel orbata parentibus existit, vel ob alias causas. Sic igitur expediuntur litteræ Sacræ Pœnitentiariæ.

For-

Formula Commutationis Voti Castitatis.

Leander &c.

D*Iscreto Viro Confessori &c. Salutem in Domino, Ex parte Viri Latoris præsentium nobis, &c. continebat, quod ipse aliàs simpliciter vouit Castitatem seruare. Cum autem dictus Lator continenter viuere posse diffidat. Ideò pro sua Conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam sibi votum præfatum ad effectum contrahendi Matrimonium in alia Pænitentiæ opera commutari quarè supplicauit &c. Nos &c. discretioni tuæ committimus, quatenùs, si est * ità dictum Latorem, audita prius * Sacramentali Confessione à mutatione propositi absoluas, &c. Iniuncta † ei Pœnitentia salutari sibique votum præfatum ad hoc tantum * vt matrimonium legitimè contrahere, & in eo debitum Coniugale exigere, & reddere licitè possit, dispensando, commutes † in Sacramentalem Confessionem semel quolibet mènse, & in alia Pænitentiæ opera per te iniungenda tamdiù duratura, quamdiù commutationi præfatæ locus erit. † Inter, quæ sint aliqua pietatis quæ quotidiè facere teneatur ad eum finem, vt ea adimplens meminisse semper possit obligationis, qua huiusmodi voto adstringebatur prout secundum*

Deum ipsius animæ saluti expedire iudicaueris in foro Conscientiæ, &c. alio modo &c. Ita quod, si mulieri cui coniungetur, superuixerit, Castitatem seruet ☛ *vtpotè eodem voto, vt prius obligatus;* ☛ *etsi extrà Matrimonium fornicatus fuerit, aut mortua dicta Muliere, alium matrimonium contraxerit, sciàt se contra votum huiusmodi facere, & debitum coniugale exigere non posse, & ita illum* † *moneas. Datum &c.*

a Clausularum specialium explicatio.

In harum (*a*) gratiæ litterarum executione Confessarius, agnita veritate causæ commutationis, debet specialiter aduertere sequentes Clausulas.

b Dispensatio datur tantum ad Matrimoniũ cõtrahendum, & tunc incipiet ei suffragari, cum contrahet.

Prima Clausula (*b*) est in his Verbis — *sibique votum præfatum ad hoc tantùm, vt* ☛ *matrimonium contrahere legitimè possit, dispensando, commutes* — Ex qua Clausula datur intelligi quod commutatio voti fit tantùm ad effectum contrahendi matrimonium, & ideò Confessarius debet admonere Pœnitentem de obligatione voti, quæ semper eum adstringit donec matrimonium contrahat, & hortetur Pœnitentem præsentium si sit in periculo incontinentiæ, vt quam primum matrimonium contrahat, ne voti transgressiones multiplicentur.

c Confessio Sacramentalis mẽstrua iniungenda.

Secunda Clausula est (*c*) in his Verbis — *dispensando commutes in frequentiam Sacramentalis Confessionis semèl quolibet mense.*

Ita-

Itaque hoc onus menstruæ Sacramentalis Confessionis Confessarius Pœnitenti imponat.

Tertia Clausula est (*a*) in his Verbis -- *& in alia Pœnitentiæ opera per te iniungenda tamdiù duratura* (*b*) *quamdiù commutationi prædictæ locus erit* -- Debet ergo præter Sacramentalem Confessionem menstruam Confessarius imponere Pœnitenti, alia Pœnitentiæ opera, vt v. g. abstinentiam ab Ouis, & Lacticinijs feria sexta, aut Sabbato, aut Ieiunium, aut semel in hebdomada disciplinam, aut aliquod officium, scilicet, vel paruum Beatæ Mariæ Virginis, vel Septem Psalmos Pœnitentiales aut nocturnum Officij Mortuorum, aut recitationem partis, vel totius Rosarij Beatæ Mariæ Virginis in hebdomada. Hæc autem opera cùm debeant esse plura, sufficiet, vt sint duo dumtaxât, ne grauetur Pœnitens.

a Et alia opera Pœnitentiæ in commutationē Voti, & quæ.
b Eorum obligatio non à die commutationis, sed à die quo cōtrahetur, & consumabitur Matrimonium incipiet.

Quarta Clausula est (*c*) in his Verbis -- *inter quæ sint etiam aliqua pietatis opera, quæ quotidiè facere teneatur* -- Igitur præter opera expressa in Clausula præcedenti, quæ non sunt quotidiana, debet Confessarius aliqua pietatis operà quotidiè facienda imponere. Hæc autem decet, vt sint faciliora, & vtiliora, v. g. recitatio, aut lectio quotidiana breuis, vel breue conscientiæ examen, oratio mentalis saltem per quartam partem horæ, vel ali-

c Opera quotidiana etiam iniungēda, & qualia.

 quod

quod opus Charitatis in proximum iuxta possibilitatem eius. Hæc autem imponens Confessarius, debet monere Pœnitentem de fine, ob quem Sacra Pœnitentiaria iubet, nempè, vt ea adimplens memor sit semper obligationis, qua huiusmodi voto adstringebatur.

a Horum omniũ obligatio præcipua à die Matrimonij, & eo, per mortem alterius partis soluto, desinit.

Aduertendum (a) autem, & valde notandum id, quod in tertia Clausula superiùs expressa dicitur -- *nempè prædicta opera, quæ pro commutatione voti imponenda sunt tamdiù duratura esse, quamdiù commutationi prædictæ locus erit* -- Cum igitur, vt dictum est in prima Clausula, non incipiat esse locus commutationi, nisi à die, quo Orator contrahit, & consumat matrimonium sequitur etiam quod ad nullum horum operum anteà teneatur, & (b) dato loco commutationis per mortem Coniugis, obligatio menstruæ Confessionis, & aliorum operum cessabit, & votum seruabitur, vt prius, de quibus monendus est Pœnitens.

b De his monẽdus Pœnitens.

c Romanet, vt prius, defuncta comparte, nec potest aliud Matrimonium licitè fieri.

Sexta, & septima (c) Clausula sunt in his Verbis -- *Ita, quod, si Vxori, cui coniungetur, superuixerit, castitatem seruet, vtpotè eodem voto, vt priùs obligatus. Et si vmquàm extrà matrimonium fornicatus fuerit, aut matrimonium absque noua dispensatione contraxerit, intelligat se contra votum huiusmodi facere, & debitum Coniugale exigere non posse, & ita illum moneas*

neas (a) Iubetur itaque Confessarius monere Pœnitentem iuxta has duas vltimas Clausulas, quod nempè, dispensando commutatur ei votum castitatis ad effectum contrahendi semel matrimonium, (b) & quod propterea, si contingat ipsum superuiuere Vxori, reuiuiscit obligatio voti, & tenetur castitatem seruare, vt prius, quod insuper, excepto libero vsu primi dicti matrimonij, per omnem (c) alium actum Carnis peccaminosum faciet contra votum, & tenebitur in Confessione hanc voti circumstantiam aperire. Quod denique (d) non poterit mortua prima Vxore aliam ducere absque noua dispensatione, aut, si eam ducat faciet contra votum, & non poterit debitum coniugale petere.

a Monendus Pœnitens.

b Voti obligatio remanet præter quam ad Matrimonium, & liberum eius vsũ.

c Per omnem alium vsum carnis violatur votum.

d Ducens aliam Vxorem, vel Maritum sine noua dispẽsatione peccat, & debitum petere non potest.

His præmissis, & peractis post solitam absolutionem dicat Confessarius.

Et Authoritate Apostolica (e) mihi specialitèr delegata tibi votum castitatis, quod emisisti, ad effectum, vt matrimonium contrahere, & debitum Coniugale reddere, & exigere licitè possis, & valeas, in opera tibi præscripta, dispensando commuto.

e Formula Commutationis.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Passio, &c.

CAP. VI.

De Commutatione Voti simplicis Castitatis, & Religionis simul.

a Commutatio Voti simplicis castitatis, & Religionis simul.

COntingit (*a*) nonnunquam quod aliquis duplici voto Castitatis, & Religionis adstrictus sit, vel quod simul, & semel vtrumque emittat, nempè castitatem seruandi, & Religionem ingrediendi, si ergo talis, vel ob incontinentiam, vel ob quamcumque aliam Causam ex supradictis petat commutationem voti simplicis castitatis, & Religionis, expediuntur litteræ eodem ferè modo, & forma.

b Quæ notanda circa hanc commutationem.

c Confessarius moneat Pœnitentem circa opera perpetua.

d Dicta opera perpetua iniuncta in commutatione, remanent post mortē Coniugis.

Notandum (*b*) tamen est, quod, quando ista duo vota simul commutantur, debet Confessarius Pœnitentem (*c*) monere, quod Pœnitentiæ opera sunt perpetua; Vnde, si detur locus commutationi per mortem Coniugis, remanent (*d*) præfata opera adimplenda à Pęnitente, non respectu voti castitatis, quod tum reuiuiscit, sed respectu voti Religionis, à quo per commutationem liber remansit.

Super omnia autem Confessarius moneat Pœnitentem de ijs, quæ capite præcedenti in Clausulis sexta, & septima notata sunt.

For-

Formula Commutationis.

Forma autem Commutationis post solitam absolutionem erit.

Item Authoritate Apostolica, mihi specialitèr delegata, tibi vota Religionis, & Castitatis, quæ emisisti ad effectum, vt matrimonium legitimè contrahere, & in eo debitum Coniugale reddere, & exigere licitè possis, & valeas, in opera pietatis, quæ tibi præscripsi, dispensando commuto. In Nomine Patris &c.

APPENDIX.

Notandum (*a*) quod aliquando Pœnitenti commutatur votum Religionis, firmo remanente voto Castitatis, quādo vtrumque emisit, & tunc obseruandum omninò est, quod dictum est in simplici commutatione voti Religionis in capite quarto huius Partis in commutatione simplicis voti Religionis pro Laicis; tunc enim in formula loco dummodo vitam cælibem ducat dicetur remanente voto castitatis.

a Commutatur aliquando Votū Religionis remanente Voti Castitatis vinculo.

CAP. VII.

De Commutatione Votorum Peregrinationis, Sedi Apostolicæ reseruatorum.

a Commutatio Votorum Peregrinationum Sedi Apostolicæ reseruatorum, ob quas causas, & quid pro cōmutatione imponēdum.

VOta (a) trium Peregrinationum videlicet ad Ierusalem, ad limina Apostolorum Petri, & Pauli, & ad S. Iacobum de Compostella, Sedi Apostolicæ reseruata commutari solent ex aliqua rationabili causa, nempè infirmitatis, paupertatis, senectutis, aut ex alia rationabili causa in alia opera arbitrio prudentis Confessarij, vt v.g. in faciliorem Peregrinationem, eleemosynam, Pœnitentiam, aut in alia pietatis opera, prout secundum Deum, consideratis ætate sexu, conditione vouentis Confessarius expedire iudicauerit.

Quibus præmissis, post solitam absolutionem à censuris, & peccatis dicet.

Formula Commutationis.

Item Authoritate Apostolica mihi specialitèr delegata, tibi Votum Peregrinationis, quod emisisti in Peregrinationem, eleemosynam, seu alia pietatis opera, quæ tibi præscripsi, dispensando, commuto. In Nomine Patris, & Filij &c.

Finis primæ Partis.

PARS

PARS SECVNDA.

De Dispensationibus Matrimonialibus.

GITVR in hac secunda parte de dispensationibus, quæ conceduntur à Sacra Pœnitentiaria super occultis impedimentis dirimentibus, siue ad effectum contrahendi Matrimonium, siue ad effectum remanendi in Matrimonio, iam contracto. Quapropter, antequam ad singulares Clausulas, quæ in litteris, quæ expediuntur in huiusmodi materia deueniatur, plura sunt notanda.

CAP. I.

Notantur aliqua Communia omnibus dispensationibus matrimonialibus.

NOtandum (*a*) Primò quod impedimenta super quibus Sacra Pœnitentiaria dispensat, debent esse occulta; Nam super Publicis Dataria Apostolica dispensat;

a Impedimenta debent esse occulta.

fat;

ſat; Vnde quæcumque diſpenſationes, quæ à Sacra Pœnitentiaria emanant; ſemper hanc Clauſulam annexam habent — *Dummodò impedimentum * occultum ſit, ſeu occultum remaneat* — Quapropter litterarum huiuſmodi Executor Confeſſarius debet diligenter à Pœnitente inquirere, an occultum ſit impedimentum.

a Diſpenſandi cauſæ rationabiles, & quænam.

Notandum (*a*) ſecundo, quod cauſæ propter quas Sacra Pęnitentiaria diſpenſat ſunt plures, omneſque veræ, & rationabiles, & ſufficientes quales v. g. eſſet periculum ſcandalorum, reuelationis impedimenti, perſeuerantiæ in peccato propter aliquam occaſionem difficiliter remouibilem, proſtitutionis Mulieris, vel diffamationis eiuſdem, vel etiam periculum inimicitiarum, aut alterius damni ſpiritualis. Quapropter debet Confeſſarius (*b*) in diſpenſationum litteris diligenter inquirere, per examen ſcilicet ipſius Pęnitentis; An eæ cauſæ, quas, ad obtinendam diſpenſationem expoſuit, & propter quas principaliter mota eſt Sacra Pęnitentiaria ad concedendam gratiam, veræ ſint.

b Confeſſarius debet inquirere diligenter, an cauſæ, adductæ pro diſpenſatione, ſint veræ.

Notet autem Confeſſarius, hanc diligentiam eſſe maximè habendam, dum agitur de contrahendo; Nam dum agitur de contracto videtur magis clarum adeſſe periculum ſcandalorum, & damnorum, ſi Matrimonium ob occultum impedi-

pedimentum dissoluatur. Et hæc quidem diligentia, & inquisitio veritatis causæ habenda à Confessario, ei præscribitur per illam Clausulam — *si ita est* * — quæ supra in introductione ante primam partem inter Clausulas generales explicata fuit.

Notandum (*a*) Tertiò, quod cum huiusmodi absolutio, & dispensatio dari tantum possint in Sacramentali Confessione, nec alias suffragentur, cumque occultum impedimentum respiciant, conceduntur semper pro foro Conscientiæ tantum; Itaut, si contingeret aliquando etiam post contractum in vim dispensationis Matrimonium, vt (*b*) impedimentum ex occulto fieret publicum, posset Ordinarius loci, vel Parochus, quando certiorati de veritate obtentæ dispensationis nollent Coniugibus credere, & permittere ob scandalum cohabitationem, possent (inquam) eos separare à Thoro, quia tunc non suffragaretur eis allegatio dispensationis, sed adhuc deberent donec per Datariam dispensationem impetrarent, mandato siue Ordinarij, siue Parochi se separando, parere.

a Dispensationes huiusmodi suffragantur tantũ in foro conscientiæ.

b Quid agendũ, si impedimentũ fieret publicum ex occulto, & inbentur Coniuges separari.

Veruntamen (*c*) quidem est, quod in foro Conscientiæ, seu in foro Animæ isti essent veri Coniuges, quia verè fuerunt legitimè dispensati in vim litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, quoad forum Conscientiæ,

c Essent adhuc veri Coniuges in foro cõscientiæ, nec peccarent, si debitum mutuo sibi redderent secrete.

tiæ, & sic, si tempore separationis, remoto scandalo, debitum Coniugale sibi ad inuicem redderent, nullum peccatum committerent, quia per secretam dispensationem Sacræ Pœnitentiariæ verè esset sublatum impedimentum tunc occultum.

a Ordinarij, & Parochi quid agere debent dum eis talia impedimenta referuntur.

Notet ergo hoc prudens Confessarius, & sic Pœnitentes moneat, & aduertant (*a*) Parochi, & Ordinarij locorum, quod quando Matrimonium iam contractum est, & per aliquem, vel per aliquos denuncietur impedimentum, quod occultum remansit, non sint faciles ad illud publicandum per publicam separationem, sed silentio imposito denuncianti, seu denunciantibus, & facta secreta separatione, si Coniuges sint in mala fide, scribant Eminentissimo Domino Maiori Pœnitentiario modo, quo in fine operis notatur, vt mittat facultatem dispensandi super impedimento occulto adhuc remanente, quamuis secretè denunciato, quia Eminentissimus Maior Pœnitentiarius mittet facultatem, & de opportuno remedio gratis prouidebit absque eo, quod fiat separatio publica cum scandalo, & Animarum miserabilium detrimento.

b Dispensationes hæ conceduntur vel ad effectum contrahendi, vel ad effectum re-

Notandum quarto, vt (*b*) iam supradictum est, quod omnes hæ dispensationes conceduntur, vel ad effectum contrahendi Matrimonij, vel ad effectum remanendi

di in Matrimonio iam contracto. Ex quo cum in harum dispensationum litteris executioni demandandis, variè sit procedendum. Ideò.

manendi in Matrimonio contracto.

Notandum quintò (*a*) quod cum dispensationis litteræ concedantur ad effectum contrahendi Matrimonium, hæc Clausula eis apponitur — *aliudque Canonicum * non obstet, quod præmissis non obstantibus, Matrimonium cum dicta &c. & vterque inter se publicè, seruata forma * Concilij Tridentini contrahere &c.* per quam Clausulam innuitur debere Confessarium, verificata causa petitæ dispensationis, inquirere à Pœnitente, an aliud adsit impedimentum Canonicum, quod prohibeat, vel dirimat Matrimonium, etsi adsit, tunc Confessarius abstineat ab executione dispensationis, donec obtineatur altera dispensatio super alio impedimento; Si verò non adsit, tunc poterit dispensare, & moneat Pœnitentem, seu Pœnitentes (*b*) quod effectus huius dispensationis est, vt possint tuta Conscientia Matrimonium in facie Ecclesiæ contrahere, & in eo licitè remanere.

a Clausulæ generalis dispensationum de contrahendo explicatio.

b Dispensationis effectus est, vt nō obstante impedimento occulto, possit fieri Matrimoniū in facie Ecclesiæ.

Notandum sexto (*c*) Quod cum dispensationis litteræ concedantur ad effectum remanendi in Matrimonio contracto: Si vterque Coniux est conscius impedimenti, & pro vtroque litteræ concedantur, apponitur hæc Clausula — *Cum eis-*

c Clausulæ generalis dispensationum de contracto explicatio

eisdem Latoribus, de * *nullitate Prioris* (*a*) *consensus certioratis*, *vt inter se de nouo secretè ad euitanda scandala*, *præmissis non obstantibus contrahere valeant* — (*b*) Quæ Clausula in casu, quo vterque est conscius impedimenti paruam habet difficultatem pro executione; nam moniti per Confessarium priorem consensum datum coram Parocho, & testibus fuisse nullum, & requiri nouum consensum, poterunt statim secretè inter se, sublato impedimento per dispensationem, Matrimonium (*c*) absque Parocho, & testibus contrahere exprimendo dictum consensum siue verbo, siue nutu, siue copula maritali affectu inter se habenda.

a Certiorandi sunt Coniuges de nullitate Matrimonij.

b Dispensatur, vt denuò secretè contrahant.

c Modus contrahendi de nouo secretè insinuatur.

Sed melius (*d*) & securius esset si Matrimonium de nouo contraheretur coram ipso Confessario, vti contrahitur coram Parocho, sed absque testibus, & secretè (ne Pœnitentes se prodant) pronunciante Confessario solita verba post receptum nouum consensum — ***Et ego vos coniugo in matrimonium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*** — Vel saltem Confessarius moneat Pœnitentes, ne consentiant in copulam, nisi prius renouent præfatum consensum, quia absque renouatione consensus non daretur Matrimonium, & sic fornicarentur.

d Alter modus est securior.

Notandum septimo (*e*) Quod si vnus tantum Coniux sit conscius impedimenti & al-

e Pars inscia impedimēti est cer-

& alter sit inscius, tunc apponitur supradicta Clausula sub his verbis -- *vt dicta Muliere de nullitate prioris consensus certiorata, sed ita cautè, vt Latoris delictum nusquàm detegatur.* -- Quo casu executio præfatæ Clausulæ, siue Pœnitens sit Vir, siue Mulier magnam habet difficultatem (*a*) Nam cum Matrimonium iam contractum sit nullum, & requiratur nouus consensus præstandus etiam à Coniuge inscio certiorando de nullitate prioris præstiti consensus, valdè timendum est, ne pars inscia impedimenti, cum certior fiat de huiusmodi nullitate, recedere velit à Matrimonio, & gaudere sua libertate, recusando nouum præstare consensum. Ideò, vt prudens Confessarius cum magna cautela procedat, & prudenter se absque Pœnitentis conscij periculo se gerat in instruendo (*b*) Pœnitentem, insinuando modum huiusmodi renouationis consensus, proponuntur plures modi à Doctoribus assignati.

tioranda de nullitate prioris cõsensus cautè tamen, & prudenter.

a Difficilis est, & periculosa hæc certioratio.

b Afferũtur plures modi certiorandi partem insciam.

Primus est (*c*) quod conscius impedimenti generatim indicet ignoranti illam nullitatem prioris consensus, & exigat nouum, dicendo v. g. suspicor te non esse Vxorem meam aliqua de causa. Ideò rogo te, vt pro quiete meæ Conscientiæ, denuò nos pro Coniugibus habeamus. Ita *Nauarrus tomo* 1. *cap.* 22. *tit. de impedim. criminis num.* 47. adducens *Caietan. tom.*

c Primus modus affertur.

opusc.2. tract.12. de Matrim. quæst.2., & in Summa v. Matrimonium pag.9.

a Secundus modus.

Secundus modus (*a*) est, quod conscius impedimenti dicat insciæ, An taliter eum amet, vt si libera esset, etiam adhuc eum in Maritum acciperet. Quod si illa respondeat, ita esse; Tunc, si illa actualem præstet consensum, & conscius etiam idem affirmando, suum renouet, iam verè factum erit Matrimonium. *Ita Sanchez. lib.2. de Matrim. disp.36. num.5.*

b Tertius modus.

Tertius (*b*) modus est, quod conscius impedimenti dicat se à principio inualidè consensum præstitisse, & propterea ex Consilio Confessarij oportere, vt pro securitate Cnoscientiæ ambo inuicem consensum renouent. Quapropter ipse quidem iterum libentissimè consentit accipere eam in Vxorem, & optat, vt ipsa etiam consentiat de nouo habere eum in Maritum, & tunc, si ea quoque suum consensum renouet *erit factum Matrimonium. Ita Sanchez. lib.2. de Matrimonium disp.36. num.7.*

c Quartus modus.

Quartus modus (*c*) est, quod cum in tribus Superioribus iam adductis sit maximum periculum, ne in inscio (maximè dum Vir erit) oriatur aliqua suspicio, & indè curiositas sciendi causam nullitatis prioris consensus, cui, si non satisfaciat Vxor, indè ei oriantur grauia damna; ideò in tali casu sufficit, vt Coniux impedimenti conscius obtenta dispensatione,

absque

absque eo, quod insciæ parti aperiat prioris consensus nullitatem cautè curet vtriusque consensum renouari, v. g. dissimulanter petendo ab altero, vt pro sua consolatione ipsum habeat in Coniugem, & ipse similiter dicente: Ego quoque volo te in Coniugem, ita *Caietan. Sotus*, & alij citati à *Sanchez. lib. 2. de Matrim. disput. 36. num. 2.*

Verum aduertat (*a*) Confessarius per hunc vltimum modum non satisfieri Clausulæ prædictæ certiorationis cum sit contra tenorem litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, quæ iubent Partem insciam prius de nullitate primi consensus certiorari (*b*) Aduertat insuper, quod prima, & secunda opinio suas etiam patiuntur difficultates, cum præsertim sic non fiat plena, & vera, ac sufficiens certioratio nullitatis prioris consensus.

a Quartus modus improbatur.

b Primus, & Secundus modus etiam reijcitur.

Dicendum itaque tertiam (*c*) opinionem esse cæteris præferendam, vt bene monet, & probat Marcus Paulus in hac secunda parte; Quia verò hæc etiam in praxi valdè periculosa esse potest præsertim, si Mulier Pœnitens sit conscia, & Vir sit inscius impedimenti; Ideò monetur Confessarius executor, vt implorato Diuino lumine, & examinatis Pœnitentium genijs, moribus, affectibus, & conditionibus, tales in praxi, & in indiuiduo adhibeat modos quos (*d*) viderit magis expedire,

c Tertius modus magis approbatur.

d Confessarius

Pœnitenti huius modi renouationem consensus debet iniungere.

dire, hoc semper saluo, vt renouationem consensus ab vtroque Coniuge faciendam, Pœnitenti iniungere, & præscribere non omittat faciendam inquam præfatam renouationem, vt dictum est secretę inter ipsos, absque vllo Parochi, & testium, vel etiam ipsius Confessarij interuentu, cum iam circa requisitas solemnitates ab Ecclesia præscriptas satisfactum sit in priori Matrimonio, nulliter, ratione occulti impedimenti contracto.

CAP. II.

De Dispensatione super impedimento occulto affinitatis proueniente ex copula illicita ad contrahendum, seù de contrahendo.

Affinitas ex copula illicita in quibus casibus, & cum quibus contrahatur.

SVpponendum Primò (*a*) quod hæc affinitas ex copula illicita contrahitur cum aliqua coniuncta, seu consanguinea in primò, vel secundò gradu eius, quam quis vult accipere in Vxorem, vel è contra, si ex parte Mulieris cum consanguineo in primò, vel secundo gradu eius, quem vult habere in Maritum.

Sup-

Supponendum Secundò (*a*) hanc affinitatem aliquando esse solam, aliquando verò coniunctam cum incestu, vt v. g. cum quis non solum consanguineam Mulieris, sed etiam, & ipsam Mulierem carnaliter cognouit, & tunc maius, & grauius est delictum ipsius.

a Affinitas huiusmodi alia, & sola alia incestuosa.

Supponendum Tertiò (*b*) quod hoc impedimentum affinitatis, quamuis ex copula illicita habita cum proximioribus, vt v. g. cum Matre, aut Sorore Mulieris difficilius dispensetur, tamen cum dispensatur, litteræ substantialiter sunt eædem, accidentaliter differunt ab ijs, quæ ob Copulam habitam cum consanguinea in secundò gradu conceduntur.

b Litteræ dispẽsationis super primo, & secundo gradu affinitatis, nõ differunt substantialiter, sed solum accidentaliter.

Formula litterarum, quæ expediuntur super huiusmodi impedimento.

Leander &c.

Discreto Viro Confessori &c. salutem in Domino ex parte Viri Latoris præsentium nobis &c. continebat quod ipse de matrimonio contrahendo tractauit cum Muliere, quam, & cuius Matrem carnaliter cognouit cum autem &c. dicta carnalis cognitio cum præfata Mulieris Matre habita sit occulta, & nisi Lator cum dicta

*Muliere Matrimonium contrahat, periculum immineat scandalorum; Ideò ad dicta scandala euitanda, & pro suæ conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam absolui, secumque dispensari, quarè &c. Nos &c. discretioni tuæ committimus, quatenùs, si est * ita, dictum latorem, audita prius * eius Sacramentali Confessione * ac sublata occasione ampliùs peccandi cum dicta Mulieris Matre, ab incestu, & excessibus huiusmodi absoluas &c. Iniuncta ei pro tàm enormis libidinis excessu ✠ graui Pœnitentia salutari, & alijs, quæ ✠ de Iure fuerint iniungenda. Demùm dummodò impedimentum ex præmissis proueniens occultum * sit, & aliud, Canonicum * non obstet, cum eodem latore, quòd præmissis non obstantibus Matrimonium, cum dicta Muliere, & vterque inter se publicè, seruata forma * Concilij Tridentini contrahere, & in eo postmodùm remanere licitè valeat misericorditer dispenses, prolem suscipiendam exindè legitimam pronunciando in foro Conscientiæ &c. alio modo &c. Ita quod, huiusmodi absolutio, & dispensatio in foro iudiciario nullatenùs suffragentur. Nullis super his testibus adhibitis, aut litteris datis, seù processibus confectis, sed præsentibus laceratis quas ✠ sub pœna excommunicationis latæ sententiæ lacerare tenearis, neque eas latori restituas, quod si restitueris nihil ei præsentes litteræ suffragentur. Datum, &c.*

In

In executione (*a*) gratiæ huiusmodi litterarum erunt à Confessario obseruandæ sequentes Clausulæ. *a* Clausularū specialium huius formulæ explicatio.

Prima -- *Quatenùs* (*b*) *si est* * *ita* -- idest, an vera sint narrata, scilicet, an impedimentum sit occultum, an immineat periculum scandalorum, vel an vera sit causa, pro qua Sacra Pœnitentiaria mouetur ad concedendam gratiam. i. *b* Clausula est narratorum veritas.

Secnnda -- (*c*) *Audita* * *priùs eius Sacramentali Confessione* -- per quod insinuatur Confessario absolutionem, & dispensationem non esse dandam nisi præuia Sacramentali Confessione. ij. *c* Absolutio, & dispensatio concedendæ in Sacramentali Confessione.

Tertia -- * (*d*) *Sublatā occasione peccandi cum dictæ Mulieris Matre* -- per quam Clausulam insinuatur Confessario non debere absoluere, nec dispensare, nisi prius Pœnitens occasionem peccandi auferat, præsertim voluntariam; nam quoad necessariam, quam non est in potestate Pœnitentis auferre, debet Confessarius præscribere modos, quos præscribunt DD. in similibus occasionibus necessarijs. Vide, quod dictum est in Introductione *cap.*3. iij. *d* Amotio occasionis proximæ peccandi.

Quarta -- *Iniuncta ei* (*e*) *pro tàm enormi* † *libidinis excessu graui Pœnitentia salutari* -- Quæ quamuis debeat arbitrari discretione ipsius Confessarij, consideratis personis, & statu personarum, posset esse tamen ieiunium per sex menses se- iv. *e* Iniungenda grauis Pœnitentia, sed prudentialis.

mel qualibet hebdomada recitatio tertiæ partis Rosarij per tres menses tribus diebus qualibet hebdomada, vel aliquod aliud pietatis opus arbitrio ipsius Confessarij imponendum considerata, vt præfertur, qualitate, statu, sexu, & ætate Pœnitentis, aduertendo semper, quod Pœnitentia sit ita prudenter imposita, & moderata, vt nusquam Pœnitentis delictum detegi possit.

v.
a Iniungendæ sunt aliæ Pœnitentiæ iuxta Naturam aliorum peccatorum in Confessione declaratorum.

Quinta -- *Et alijs ✠ iniunctis*, (a) *quæ de Iure fuerint iniungenda* -- Quæ Clausula respicit etiam alias materias circa alia peccata Pœnitentis v. g. Si Pęnitens fuisset confessus Furtum, esset ei iniungenda de Iure restitutio ablati, & ita dicitur intelligi hæc Clausula, vt etiam supra dictum est, ne mens executoris confundatur.

vj.
b Examinandum, an impedimẽtum sit occultum.

Sexta -- *Demùm* (b) *dummodò impedimentum ex præmissis proueniens * sit occultum* -- Per quam Clausulam significatur, quod debet Confessarius examinare, an verè impedimentum dici possit occultum; nam est conditio, sine qua Sacra Pœnitentiaria non concederet gratiam.

vij.
c Examinandũ an præter impedimentum Canonicum expressum nõ sit aliud quod obstet dispensationi.

Septima -- *Aliudque * Canonicum* (c) *non obstet* -- scilicet impedimentum; nam, si aliquod aliud impedimentum præter narratum obstaret, iterum recurrendum esset ad Sacram Pœnitentiariam, si esset publicum; quia tunc huiusmodi gratia esset

esset nulla; nam hæc pariter est conditio, sine qua Sacra Pœnitentiaria gratiam non concederet.

Octaua -- *Cum eodem Latore* (a) *quòd præmissis non obstantibus* -- idest, quod non obstante impedimento præfato, & omnibus alijs narratis Confessarius ad exequutionem gratiæ deuenire possit.

viij. *a* In virtute litterarum Confessor non obstante impedimento, & alijs narratis potest concedere gratiam dispensationis.

Nona -- *Matrimonium* (b) *cum dicta Muliere, & vterque inter se publicè *seruata forma Concilij Trid. contrahere* -- idest præuijs, seu omissis de licentia Ordinarij denunciationibus, coram Parocho, & Testibus matrimonium contrahere.

ix. *b* Quomodo cõcessa dispensatione partes debent Matrimoniũ cõtrahere.

Decima -- *Et* (c) *in eo remanere licitè valeant* -- idest Matrimonium deindè consummare, & in posterum debitum coniugale exigere, & reddere.

x. *c* Quid licitum sit partibus Celebrato Matrimonio.

Vndecima -- *Prolemque* (d) *suscipiendam exindè legitimam nunciando* -- nam ex ipso Matrimonio, per dispensationem, & sublationem impedimenti sic legitimè cõtracto nascitur de iure legitima proles.

xj. *d* Legitimatur proles per dispẽsationem.

Duodecima -- *In foro* (e) *conscientiæ, & in ipso actu * Sacramentalis Confessionis tantùm, & non alitèr, neque vllo alio modo* -- per quod insinuatur non posse huiusmodi gratiam exequi per Confessarium, nisi in ipso actu Confessionis Sacramentalis.

xij. *e* Gratia illa dispensationis debet concedi per Confessorem in Sacramentali Cõfessione, & non aliter.

Tertiadecima -- *Ita quod* (f) *huiusmodi absolutio, & dispensatio in foro iudiciali nulla-*

xiij. *f* Illa absolutio & dispensatio nõ

suffragantur in foro fori si contingit impedimentum de occulto fieri publicum.

nullatenus suffragentur -- idest, si detur casus, quòd impedimentum ex occulto fiat publicum, & in iudicium deducatur; gratia huiusmodi dispensationis in foro fori non suffragetur; & tunc ad Datariam esset recurrendum, quamuis, vt dictum est in Introductione huius secundæ Partis Pœnitens esset in conscientia benè dispensatus, ita vt, si absque scandalo haberet copulam cum sua Coniuge, nullum committeret peccatum, nam verè, & legitimè fuisset cum eo dispensatum in foro conscientiæ per legitimam potestatem tempore, quo poterat dispensari, idest occulto existente impedimento.

XIV. *a* Dispensatio huiusmodi debet dari absque Iudicij strepitu.

Quartadecima -- *Nullis (a) super his Testibus adhibitis, aut litteris datis, seù processibus confectis* -- idest, vt detur huiusmodi absolutio, & dispensatio absque Iudicij strepitu, & in sola Sacramentali Confessione.

XV. *b* Lacerari debēt litteræ tempore commodo.

Quintadecima -- *Sed præsentibus (b) laceratis ✠ quas sub pœna excommunicationis latæ sententiæ lacerare tenearis, itaut illarum nullum exemplum extet*; Quæ Clausula moraliter est intelligenda; non enim statim post executionem gratiæ tenetur Confessarius prædictas litteras lacerare; Sed quando moraliter poterit absque eo, quod delictum Pœnitentis prodat.

Sexta-

Sextadecima -- *Nequè eas* ✠ *Latori* (*a*) *restituas*, *quod si restitueris*, *nihil ei præsentes litteræ suffragentur* -- ideſt non ſuffragentur in forò iudiciario; nam ſequuta legitima executione gratiæ abſolutionis, & diſpenſationis in foro conſcientiæ, ſemper valide remanent in eodem foro conſcientiæ, quamuis in ſoro fori ſuffragari non poſſint, vt dictum eſt. xvj.

a Executio litterarum ſuffragatur in foro conſcientiæ tantum quamuis ſecùs in foro fori.

His conſideratis, & ponderatis, poterit Confeſſarius deuenire ad executionem gratiæ præuia abſolutione à cenſuris, & à peccatis in forma ſolita; Qua data, forma diſpenſationis erit ſequens.

Et insupèr (*b*) *Authoritate Apostolica mihi speciatiter delegata dispenso tecum super impedimento primi, seù secundi, seù primi, & secundi, seù secundi ex copula illicita à te habita cum Sorore Mulieris, cum qua contrahere intendis, proueniente, vt præfato impedimento non obstante matrimonium cum dicta muliere publicè, seruata forma Concilij Tridentini contrahere, consummare, ac in eo remanere licitè possis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.*

b Forma diſpenſationis danda poſt Sacramentalem abſolutionem de contrahendo.

Insuper (*c*) *eadem Authoritate Apostolica prolem, quam ex matrimonio susceperis legitimam fore nuncio, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.*

c Forma legitimationis Prolis.

Appen-

Appendix ad ſupradictum Caput, & Formam.

a In quibus gradibus, & ratione quorum contrahatur affinitas ex copula illicita.

ADuertendum (a) eſt in ſuperiori forma diſpenſationis dici tantummodo ex copula à te habita cum Sorore; ſed ea verba poterunt adaptari etiam, quando copula fuit habita v. g. cum Matre, vel Amita, vel matertera, vel conſobrina, vel conſanguinea in primo, vel primo, & ſecundo, vel in ſecundo gradu tantùm, ad quos gradus extenditur impedimentum ex copula illicita proueniens.

b Gratia diſpenſationis ad contrahendum conceſſa vni cenſetur conceſſa alteri parti ſiue ſit conſcia impedimenti ante diſpenſationem, ſiue poſt dũtaxat.

Item (b) aduertendum, quod, quando in materia de contrahendo matrimonio litteræ Sac. Pęnitentiariæ conceduntur vni parti, poſſunt etiam ſuffragari alteri parti, ſi fortè fuiſſet conſcia impedimenti, vel poſt diſpenſationem datam vni parti, delictum ad notitiam alterius perueniret, tunc impedimentum ſublatum quoad vnum, eſſet etiam ſublatum quoad vtrumque, & ſic non eſſet recurrendum iterum ad Sacram Pœnitentiariam, & ſufficeret, quod pars cum qua fuit diſpenſatum gratiam diſpenſationis alteri parti notificaret.

c Cum copula carnalis habita ante diſpenſationem poſt ortum

Item (c) aduertendum, quod ſi in materia de contrahendo matrimonio litteræ expediantur pro vtraque parte, ſi vtraque

ſit

ſit æqualiter rea, ideſt, ſi poſt ortum impedimentum ex copula illicita etiam inter ipſas partes copula carnalis ſequatur, cùm ſit inceſtus, tunc vtrique eſſet imponenda grauis Pœnitentia ſalutaris.

impedimentū ſit inceſtuoſa, vtrique parti grauis eſt imponenda Pœnitentia.

Item aduertendum, quod litteræ Sacræ Pœnitentiariæ iuxta formam ſuperius expreſſam expediuntur eodem modo, mutatis mutandis, & forma diſpenſationis eſſet adaptanda pariter mutatis mutandis, ſi ex parte mulieris, quæ ſe carnaliter cognoſci paſſa fuiſſet, ſiue à Patre, ſiue à fratre, ſiue ab Auunculo, ſiue à Patruo, ſiue à Conſobrino Viri, expedirentur, Formula litterarum huius diſpenſationis ſubſequens erit.

CA-

CAPVT III.

De Formula litterarum Sacræ Pœnitentiariæ dispensationis super impedimento primi gradus ex copula illicita proueniente ad remanendum, seù de contracto.

Leander &c.

DIscreto Viro Confessori Magistro in Theologia, vel Decretorum Doctori ex approbatis ab Ordinario per Latorem præsentium eligendo salutem in Domino. Ex parte Viri Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipse aliàs Matrimonium publicè in facie Ecclesiæ contraxit, & successiuè consummauit cum Muliere, cuius Matrem anteà carnaliter cognouerat. Cùm autem sicut eadem petitio subiungebat, dictus Lator ob impedimentum ex præmissis proueniens, quod occultum est in dicto Matrimonio remanere nequeat absque Sedis Apostolicæ dispensatione ad euitanda scandala, quæ, si Diuortium fieret inter se, & dictam Mulie-

rem

*rem, exorirentur, ac pro suæ conscientiæ quiete cupit à præmissis, de quibus plurimum dolet, absolui, secumque desuper dispensari. Quarè supplicauit humiliter, vt sibi super his de opportuno remedio prouidere dignaremur, Nos igitur, qui Pœnitentiariæ Domini PP. curam gerimus huiusmodi supplicationibus inclinati, Authoritate Apostolica specialiter Nobis concessa discretioni tuæ committimus quatenùs, si * est ita, dictum Latorem, audita priùs * eius Sacramentali Confessione * ac sublata occasione ampliùs peccandi cum dicta Mulieris Matre, à quibusuis Sententijs, Censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quas propter præmissa quomodolibet incurrit, incestu, & excessibus huiusmodi absoluas hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta † ei pro tàm enormis libidinis excessu graui Pœnitentia salutari ✠ ac Confessione Sacramentali semel quolibet mense per tempus arbitrio tuo statuendum, & alijs iniunctis † quæ de Iure fuerint iniungendæ. Demùm dummodò impedimentum præfatum * occultum sit, & ✠ separatio inter Latorem, & dictam Mulierem fieri non possit absque scandalo, & † ex cohabitione de incontinentia probabiliter timendum sit, aliudque Canonicum * non obstet, cum eodem Latore, vt dicta Muliere de nullitate prioris consensus certiorata, sed ita cautè, vt Latoris delictum nusquàm detegatur, matri-*

monium

*monium cum eadem Muliere, & vterque inter se de nouo, secretè ad euitanda scandala, præmissis non obstantibus contrahere, & in eo postmodùm remanere licitè valeat misericorditer dispenses. Prolem susceptam, siqua sit, & suscipiendam exindè legitimam decernendo in foro conscientiæ, & in ipso actu * Sacramentalis Confessionis tantùm, & non aliter, nec vllo alio modo. Ita quod huiusmodi absolutio, & dispensatio in foro iudiciario nullatenùs suffragentur nullis super his testibus adhibitis, seù litteris datis, seù processibus confectis, sed præsentibus ✠ laceratis, quas sub pœna excommunicationis latæ sentenciæ lacerare tenearis; itaut nullum illarum exemplum extet, neque eas Latori restituas; Quod si restitueris nihil eis præsentes litteræ suffragentur. Datum &c.*

a Notanda pro Clausularum huius Formulæ intelligentia.

In (*a*) executione gratiæ harum litterarum omnia erunt notanda, & consideranda, quæ in Introductione huius secundæ partis, & in explicatione Clausularum Cap. secundi antecedentis formulæ cum illius Appendice notata, & considerata sunt itaque à Confessario, præter dicta, sequentes Clausulæ remaneant considerandæ.

b Clausula absoluitur incestuosus ab excommunicatione.

Prima. (*b*) *A quibusuis Sententijs, Censuris, & pœnis Ecclesiasticis*, quas propter præmissa quomodolibet incurrit, ideſt ab excommunicationis sententia, quam in-

curunt

currunt incestuosi, qui in gradibus prohibitis matrimonium contrahunt iuxta *Clement. vnicam de Consanguin.*, & *Affinit.* Cæteri termini ponuntur non tantùm pro clariori intelligentia, sed etiam pro facultate absoluendi à quibusuis alijs censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ex quocumque Iure, siue communi, siue speciali, & ex quocumque modo prouenientibus contra incestuosos &c.

Secunda (*a*) *Ac Sacramentali Confessione quolibet mense arbitrio tuo statuendum*, per quam Clausulam aduertat Confessarius, non sufficere, quod ista obligatio tantùm per vnum mensem Pœnitenti imponatur; nam saltem tempus duorum mensium esset arbitrandum, & satis benè esset si ad sex menses arbitraretur.

ii.
a Expediens est Confessionē mēstruam iniungere, per sex menses.

Tertia (*b*) *Et separatio inter dictum Virum, & mulierem fieri non possit absque scandalo.*

Quarta — *Et ex cohabitione de incontinentia timendum sit* in his duabus Clausulis non debet nimis elaborare Confessarius; nam euidens est separationem post matrimonium publicè contractum scandalosam fore, & cohabitationem Viri cum muliere periculosam.

iij. & iv.
b Non multum laborare debet Confessarius in inquirenda veritate harum Clausularum quia ex se notæ sunt.

Quinta (*c*) *Cum dicto Viro, vt dicta Muliere de nullitate prioris consensus certiorata, sed ita cautè, vt Latoris delictum nusquàm detegatur.* Circà quam

v.
c Modus certiorandi partē ignaram impedimēti videatur in-

Clau-

troductione huius secundæ partis.

Clausulam, cùm agatur de certioratione nullitatis consensus facienda parti non consciæ impedimenti, ea omnia erunt consideranda, quæ in Introductione huius secundæ Partis primi Cap. §. *Notandum vsque ad finem*, dicta sunt & in explicatione istius Clausulæ. Insuper pro maiori facilitate Pęnitentis, quando præsertim esset Mulier, additur sequens modus renouandi consensus, quem insinuat *Sanchez de matrimonio lib. 2. disp. 39. concl. vltima*.

a Quando adest grauis, necessitas potest Matrimonium denuò cōsistere habita copula affectu maritali à parte cōscia impedimenti.

Quando (*a*) in certioratione nullitatis impedimenti facienda parti non consciæ adesset probabilis scandali, infamiæ, aut grauium molestiarum timor, nec vllo modo extorqueri posset consensus aliquis ex supradictis absque periculo, quod pars ignorans impedimentum detrectet, & suspicetur de matrimonij nullitate, & indè oriantur dissensiones, & alia inconuenientia perniciosa, tunc etiam absque verbis poterit denuò matrimonium illud consistere, habita copula affectu maritali ex parte partis consciæ impedimenti, nam ex parte alterius, cùm putet esse matrimonium, constat eo affectu haberi, & hoc etiamsi alter coniux ignoret priùs matrimonium fuisse inualidum; eadem enim difficultas currit, siue verbis, siue facto ipso, nempè hac copula contrahatur denuò matrimonium, cùm vtrobique

bique procedat consensus ex errore. Quæ opinio iniuncto dicto periculo, & necessitate, suâ probabilitate non caret (a) maximè cùm in dubijs præferenda sit sententia animabus fauens, & hac de causa confertur Baptismus in extremitate digiti, quandò partus periclitans illam extrahit, & in mortis articulo absolutio impendi potest iuxta multos ostendenti signa contritionis absente Sacerdote; Quæ opiniones ratione periculi magni sustinentur, cùm aliàs parum probabiles sint. *Sanchez ibidem num.8. & Diana par. 4. tit. 4. R. 49. vers. Quid ego sentiam.* Sic ait: *Prima opinio tanquàm probabilior est sequenda; Sed quandò timetur scandalum, aut graue damnum, coniux neque ex aliquibus verbis generalibus potest à marito consensum extorquere tunc sufficit copulâ procedens ex affectu maritali, & in hoc casu puto sine vllo scrupulo sequi posse secundam opinionem,* vt etiam docent *DD. secundæ sententiæ.* Ita ille cum DD. ibi allegatis. Vnde (b) in his casibus censetur Sacra Pœnitentiaria, & Sancta Sedes relaxare, & meliori, quo potest modo prouidere de remedio, quod elici potest ex verbis ipsiusmet dispensationis, dum dicit: *Cum ipsis Latoribus dispenses, Muliere de nullitate prioris consensus certiorata, sed ita cautè, vt si illa adhuc ignara sit Latoris delictum numquàm detegatur.* Hoc (c) namque non ponitur,

a In dubijs præferenda est opinio animabus fauens.

b In casibus necessitatis Sac. Pœnitentiaria, & S. Sedes cẽsetur relaxare de suo stylo, & prouidere de remedijs latoribus.

c Clausula de

certioratione partis insciæ non ponitur, vt conditio sine qua nõ sed vt instructio Confessarij.

tur, vt conditio necessaria, sed ad instructionem Confessarij; vt habet idem Sanchez *lib.* 8. *disp.*24. *num.*61. Sæpè enim hæ dispensationes suo valore frustrarentur, si esset conditio necessaria, quia sæpè contingit non posse nullitatem detegi absque periculo detegendi delictum, maximè, si impedimentum sit ex parte fœminæ, vt multoties contigisse ipsa experientia demonstrat.

a Post absolutionem, & dispẽsationem quomodo à parte cõscia contrahendum est Matrimonium.

Sexta (*a*) *Matrimonium inter se de nouo secretè ad euitanda scandala, præmissis non obstantibus contrahere*, idest præuia renouatione consensus aliquo modo faciliori ex supradictis, matrimonium absque Parocho, absque Testibus contrahere; quod pars conscia impedimenti post absolutionem, & dispensationem ex se facere poterit loco, & tempore, & modo opportuniori insinuato à Confessario (*b*)

b Pars conscia debet primò renouare consensum, & Matrimonium contrahere antequam habeat copulam.

Monendus est tamen Pœnitens à Confessario, ne priùs consentiat in copulam, quàm contrahat matrimonium renouato consensu; quia tunc quamuis absolutio, & dispensatio non redderetur nulla, fornicaretur tamen; quia ante matrimonium in copulam consentiret.

His consideratis, Confessarius post absolutionem solitam, & consuetam à censuris, & à peccatis proferat formam dispensationis.

c Forma dispen-

Et (*c*) *insuper Authoritate Apostolica mihi*

mihi specialiter delegata dispenso tecum super impedimento primi affinitatis gradus ex copula illicita, quàm cum sorore &c. tuæ putatæ Coniugis anteà habuisti, vt illo non obstante, renouato consensu cum præfata Coniuge, Matrimonium cum illa contrahere, consumare, & in eo remanere licitè valeas, & possis. In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti: Amen.

fationis de contracto danda post Cõfessionem Sacramentalem.

Et (a) pariter eadem Authoritate Apostolica prolem, si quam suscepisti, & susceperis legitimam fore decerno, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

a Forma legitimationis Prolis.

APPENDIX.

PRæterea (*b*) quæ dicta sunt in Appendice Cap. antecedentis post explicationem formulæ gradus affinitatis ex copula illicita de contrahendo, est notandum, quod in istis litteris de contracto, si ambo coniuges æquè sciuerint impedimentum, antequàm contraheretur; pro vtroque rescribit Maior Pœnitentiarius, & vterque erit in Sacramentali Confessione absoluendus, & dispensandus, vtrique grauis pœnitentia iniungenda, vterque de nullitate prioris consensus æquè certiorandus à Confessario, prudenter tamen, & discretè se gerendo, ne oriantur scandala.

b Quomodo se gerere debeat Cõfessarius quando vtraque pars est conscia impedimenti.

CAPVT IV.

De Formula Absolutionis, & dispensationis litterarum, quæ expediuntur pro ijs, qui impetrata dispensatione super impedimento publico, tacuerunt impedimentum occultum.

a Notabilia circa litteras subreptitiè, vel obreptitiè obtentas à Dataria, siue ad contrahendũ, siue ad remanẽdum.

ALiquando (a) in litteris expeditis à Dataria super impedimento dirimente publico tacetur impedimentum occultum, sicque litteræ Datariæ redduntur nullæ per subreptionem, siue per obreptionem, quæ subreptio, seu obreptio occulta est, & sic fit recursus ad Sacram Pœnitentiariam, & quamuis plures sint formulæ, sicut plura sunt impedimenta occulta, & diuersæ sunt subreptiones, & obreptiones, hic tamen vna ponitur formula; quando nondum est contractum matrimonium, & in sequenti Capite alia formula quando matrimonium iam est contractum, ponetur:

Formula litterarum Sacræ Pœnitentiariæ pro dispensatione super incestu, non expresso in litteris obtentis à Dataria.

Leander &c.

DIscreto *Viro Confessori Magistro in Theologia, vel Decretorum Doctori per Latores præsentium ad infrascripta specialiter eligendo salutem in Domino. Pro parte Viri, & Mulieris latorum præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipsi aliàs, volentes inter se Matrimonialiter copulari dispensationem super impedimento tertij Consanguinitatis, seù Affinitatis gradus, quo inuicem sunt coniuncti, seù se attinent, à Sede Apostolica obtinuerunt, tacita in dictis litteris copula carnali inter eos sequuta. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, dicta carnalis cognitio sit occulta, & nisi Matrimonium vigore huiusmodi dispensationis inter Latores contrahatur scandala essent exoritura, ad hæc vitanda, ac pro suæ conscientiæ quiete cupiunt Latores à præmissis, de quibus plurimum dolent per Sedem Apostolicam absolui, secumque desuper dispensari. Quarè supplicarunt humiliter, vt sibi de opportu-*

*no remedio prouidere dignaremur. Nos igitur, qui Pœnitentiariæ Domini PP. curam gerimus, huiusmodi supplicationibus inclinati, Authoritate Apostolica Nobis specialiter concessa discretioni tuæ committimus, quatenùs, si * est ita, dictos Latores, audita priùs eorum * Sacramentali Confessione, ab incestu, & excessibus huiusmodi absoluas hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta eis pro modo culpæ pœnitentia salutari, ✠ quódque faciant eleemosynam arbitrio tuo in pauperum subuentionem distribuendam, & alijs iniunctis, quæ de Iure fuerint † iniungenda. Demùm, dummodò impedimentum ex incestuosa cognitione præfata * occultum sit, & nisi Matrimonium inter Latores contrahatur * periculum immineat scandalorum, aliudque * Canonicum non obstet, cum eisdem Latoribus, postquàm super præfato impedimento tertij gradus aliàs legitimè dispensatum fuerit Matrimonium inter se publicè, seruata * forma Concilij Trid. & litterarum * dispensationis contrahere, & in eo postmodum remanere licitè valeant misericorditer dispenses; Prolem suscipiendam exindè legitimam pronunciando in foro conscientiæ.* Cum alijs Clausulis in antecedentibus formulis positis.

a Notanda circa hanc formulam.

In executione (*a*) gratiæ huiusmodi litterarum præter ea, quæ notata sunt in præcedentibus formulis circa Clausulas sequentia erunt notanda.

Pri-

Primò (*a*)* quod executio iſtius gratiæ, & aliarum ſimilium non ſit danda à Confeſſario, niſi poſtquàm fuerint executioni demandatæ litteræ diſpenſationis Datariæ ſuper publico impedimento. Quod ſi Pœnitentes præſentarent litteras Sac. Pœnitentiariæ ante executionem litterarum Datariæ; poſſet Confeſſarius illas aperire, & executionem illarum ſuſpendere, donec ſequatur executio. Quæ executio litterarum Datariæ tunc erit ſatis ſequuta, quando Ordinarius, ſeu eius Vicarius generalis licentiam ad effectum matrimonium contrahendi conceſſerit.

a Executio litterarum diſpenſationis Datariæ debet præcedere executionem literarum diſpenſationis Sac. Pœnitentiariæ.

Secundò (*b*) notandum, quod eleemoſyna facienda in pœnitentiam imponenda à Confeſſario Pœnitentibus, erit diſcretè taxanda, & ſi ſint pauperes, & miſerabiles, adhuc tamen eis eſt iniungenda, & ſufficeret, ſi vnius oboli tantùm iniungeretur.

b Eleemoſyna eſt iniungenda, & quanta pauperibus.

Tertiò (*c*) Notandum, quod Confeſſio iſtorum Oratorum debet audiri ſeparatim, ſicut ſeparatim abſoluendi, & diſpenſandi ſunt, & ſicut forma abſolutionis ſeparatim datur, ſic, & diſpenſatio; quamuis ipſa diſpenſatio immediatè pòſt vtriuſque Latorum confeſſionem, & abſolutionem dari poſſet, ſi ſecretè poſſet fieri abſque admiratione, & ſcandalo, proferendo formam diſpenſationis pro vtroque in plurali.

c Oratorũ Confeſſio debet ſeparatim audiri, & ipſi ſeparatim ſunt abſoluendi, & diſpenſandi.

His

His notatis, post absolutionem à censuris, & à peccatis in forma solita, & consueta, Confessarius proferat formam dispensationis, scilicet.

a Forma absolutionis, & dispensationis.

(a) *Insuper authoritate Apostolica, mihi specialiter delegata, dispenso tecum, super impedimento ex incestuosa copula, quam cum tua consanguinea, seu affine habuisti, proueniente, vt præfato impedimento non obstante, matrimonium cum illa ad formam litterarum dispensationis, quam à Sede Apostolica obtinuisti, contrahere licitè possis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.*

CAP. V.

De Formula absolutionis, & dispensationis litterarum Sac. Pœnitentiariæ, quæ conceduntur Pœnitentibus, qui vigore dispensationis à Dataria subreptitiè, vel obreptitiè obtentæ super publico impedimento, Matrimonium inualidè contraxerunt.

IN superiori Cap. dictum est de formula, quando agitur de matrimonio contrahendo, nunc, quando iam est contractum, & sequens erit formula.

For-

Formula dispensationis de contracto super impedimento reticito in Dataria.

Leander, &c.

*Discreto Viro Confessori &c. Pro parte Viri, & mulieris Latorum præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipsi aliàs vigore litterarum dispensationis super impedimento tertij consanguinitatis, seu affinitatis gradus, quo sunt coniuncti; seu se attinent à Sede Apostolica obtentæ, tacita tamen in dictis litteris carnali copula inter eos priùs sequuta, Matrimonium inter se publicè in facie Ecclesiæ contraxerunt, & successiuè consummarunt. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, dispensatio ob carnalem copulam huiusmodi in litteris non expressam, quæ occulta est fuerit inualida, & propterea latores in dicto Matrimonio remanere nequeant absque noua Sedis Apostolicæ dispensatione; Ideò ad euitanda scandala, quæ, si diuortium fieret inter eos, vero similiter exorirentur, ac pro suæ conscientiæ quiete, cupiunt à præmissis, de quibus plurimum dolent absolui, secumque desuper dispensari. Quare supplicarunt &c. Nos igitur &c. Discretioni tuæ committimus, quatenus, si est * ita*

dictos

*dictos Latores, audita prius eorum * Sacramentali Confessione, à quibusuis sententijs, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quas propter præmissa quomodolibet incurrerunt, incestu, & excessibus huiusmodi absoluas hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta eis pro modo culpæ Pœnitentia salutari † quodque faciant eleemosynam arbitrio tuo in pauperum alimenta distribuendo, & alijs, quæ de Iure fuerint iniungenda. Demum, dummodo impedimentum, ex incestuosa cognitione præfata proueniens, occultum * sit, & aliud Canonicum * non obstet, cum eisdem Latoribus, quòd, præmissis non obstantibus, Matrimonium inter se, de nouo secretè ad euitanda scandala contrahere, & in eo postmodum remanere licitè valeant, misericorditer dispenses; prolem susceptam si qua sit, & suscipiendam, exinde legitimam decernendo in foro conscientiæ in ipso actu * Sacramentalis Confessionis tantum, & non aliter &c.*

a Notanda circa hanc formulam.

In (*a*) ista formula præter ea, quæ notata sunt in antecedentibus Capitibus circa clausulas, sequentia notanda erunt.

b Incestuosi incurrent excommunicationem.

Primò (*b*) notandum, quod isti Latores censuras Ecclesiasticas in Clementina prima de consanguinitate, & affinitate incurrerunt, & propterea a censuris absoluuntur, quod non exprimitur in antecedenti formula ex eo, quod non contraxerint.

Se-

Secundò (*a*) notandum, quod etiam isti Latores sunt obligandi ad elemosynam, iuxta, quod dictum est in antecedenti formula in §. Secundo notandum.

a Cùm dispensantur sunt obligandi ad Eleemosynam.

Tertiò (*b*) notandum, quod isti Latores debent moneri à Confessario, vt renouent consensum, in qua renouatione non erit difficultas, ficut, quando vna pars est conscia, & altera ignara, vt dictum est in *Cap. tertio huius secundæ partis circa finem*; Nam ambo isti Latores sunt rei, & sic poterunt de facili induci ad præstandum denuò consensum, vt iterum secretè inter se, nullis testibus, nec Parocho præsentibus, sublato tamen prius per dispensationem impedimento. Possunt tamen coram proprio Confessario, quando fieri commodè absque periculo, quod detegatur eorum delictum, huiusmodi consensum præstare.

b Ab ipsis est renouandus consensus, & Matrimonium de nono celebrandum coram Confessario si fieri potest commodè.

Quartò (*c*) monendi sunt Pœnitentes à Confessario, vt à copula carnali abstineant, nisi prius huiusmodi Matrimonium per mutuum consensum contrahant, ne fornicationi subiaceant, Matrimonio sic per nouum consensum non contracto.

c Debent abstinere à copula donec per renouationem consensus Matrimonij de nouo contraxerint.

His notatis, erit formula dispensationis post datam absolutionem solitam, & consuetam à Censuris, & à Peccatis, vt sequitur.

Insuper (d) authoritate Apostolica mihi specialiter delegata dispenso tecum super impedi-

d Forma dispensationis de contracto post abso-

lutionem Sacramẽtalem danda.

pedimento ex incestuosa cognitione in litteris dispensationis cuius vigore contraxisti, non expressa proueniente; denuò Matrimonium cum illa contrahere, renouato consensu, & consummare, ac in eo remanere licitè possis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Forma legitimationis prolis.

(a) *Pariter eadem authoritate Apostolica prolem, si quam susceperis, & suscepturus sis legitimam esse, & fore decerno, & declaro. In nomine Patris & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.*

CAP. VI.

De Formula dispensationis pro ijs, qui factis proclamationibus in Ecclesia fieri solitis, & nullo detecto, seu denunciato impedimento, existentes tamen consanguinei, vel affines in aliquo gradu prohibito publicè in facie Ecclesia Matrimonium contraxerunt, & consumarunt.

HVius dispensationis litterarum formula sic extenditur.

For-

Formula Dispensaoionis pro Consanguineis, vel affinibus qui ignorantes gradum prohibitum Matrimonium contraxerunt publicationibus in Ecclesia factis.

Leander &c.

D*Iscreto Viro Confessario &c. Pro parte Viri, & Mulieris Latorum præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipsi aliàs factis proclamatibus in Ecclesia fieri solitis, & nullo detecto, seù denunciato impedimento, quominùs possent inter se Matrimonium contrahere, illud publicè in facie Ecclesiæ contraxerunt, & successiuè consummarunt, deindè secretè resciuerunt, se tertio consanguinitatis, seù affinitatis gradu esse coniunctos, seù se attinere, & forsàn in carnali copula perseuerarunt. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat dicti latores ob impedimentum ex præfato tertio gradu huiusmodi proueniens, quod occultum remanet, in dicto Matrimonio absque Sedis Apostolicæ dispensatione remanere nequeant; Ideò ad euitanda scandala, quæ si diuortium fieret intèr eos, verosimilitèr exorirentur, ac pro suæ conscientiæ quiete cupiunt Latores à præmissis, de quibus plurimùm dolent absolui, secumque desuper dispensari. Quarè suppli-*

*plicarunt &c. Nos igitur &c. Discretioni tuæ committimus, quatenùs * si ita est, dictos Latores, audita * priùs eorum Sacramentali Confessione à quibusuis Sententijs, Censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quas propter præmissa quomodolibet incurrerunt, incestu, & excessibus huiusmodi absoluas hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta pro modo culpæ Pœnitentia salutari, & alijs, quæ de Iure † fuerint iniungenda. Demùm, dummodò impedimentum ex præfato tertio gradu huiusmodi prouenìens occultum sit, & * separatio inter eos fieri non possit absque scandalo, aliudque * Canonicum non obstet, cum eisdem Latoribus, quod præmissis non obstantibus, Matrimonium inter se, de nouo secretè ad euitanda scandala contrahere, & in eo postmodùm remanere licitè valeant, misericorditèr dispenses: prolem susceptam si qua sit, & suscipiendam exindè legitimam decernendo in foro conscientiæ &c. Ita quod &c. Nullis &c. vt in præcedentibus formulis.*

In executione gratiæ huiusmodi litterarum omnia notata, & considerata in formulis præcedentibus præsertim Cap. secundi, & tertij, notanda, & consideranda erunt, & hic tantummodò repetendum, quod dictum fuit in primo Cap. istius partis littera G. scilicet, quod prudens (*a*) Confessarius, Parochi, & Ordinarij locorum aduertant, quod, quando matri-

a Quid Confessarius, Parochi, &

Matrimonium iam contractum eſt, & per aliquem, ſeu per aliquos denunciatur impedimentum, quod occultum remanſit, non ſint faciles ad illud publicandum per publicam ſeparationem, ſed ſilentio impoſito denuncianti, ſeu denunciantibus, & facta ſecretè ſeparatione, ſi ſint in mala fide, ſi verò in bona fide relinquant illos in huiuſmodi bona fide,& interim ſcribant Eminentiſſimo Domino Maiori Pœnitentiario Romam modo, quo in fine operis notatur ad effectum, vt mittat facultatem diſpenſandi ſuper impedimento occulto adhuc remanente, quamuis ſecretè denunciato, quia Eminentiſſimus Maior Pœnitentiarius mittet facultatem, & de opportuno remedio gratis prouidebit, abſque eo, quod publica ſeparatio cum ſcandalo, & Animarum miſerabilium detrimento fiat.

locorum Ordinarij agere debent in iſtis caſibus.

His præmiſſis forma diſpenſationis poſt datam abſolutionem à Cenſuris, & à peccatis in forma ſolita, erit.

a Forma diſpenſationis huius formulæ.

℟ *Inſuper (a) authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento tertij gradus affinitatis, vt illo non obſtante cum tua putata Coniuge, præuia renouatione prioris conſenſus, Matrimonium ſecretè inter te, & ipſam contrahere, & conſumare, ac debitum coniugale exigere, & reddere licitè valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.*

Et pariter eadem authoritate Apostolica prolem susceptam, si qua sit, & suscipiendam legitimam esse, & fore decerno, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

APPENDIX.

a Vtraque pars est absoluenda, & dispensanda, quando vtraque pars est conscia impedimenti.

PRimò (a) notandum est tam in ista forma dispensationis huius formulæ, quam in omnibus alijs formulis præcedentium capitum, quod sicuti vtriusque partis præmittenda est Confessio Sacramentalis, & vtrique separatim danda est dispensatio. Ita etiam vtrique parti separatim danda est dispensatio. Vnde vbi dicitur, Matrimonium cum tua putata Coniuge respectu Viri, erit dicendum respectu Mulieris cum tuo putato Coniuge, & pariter quando vna tantum pars est conscia impedimenti, forma, quamuis præscripta pro parte Viri, debet adaptari Mulieri, quando ipsa solummodo est conscia impedimenti.

b Hæc formula datur in exemplum pro alijs formulis.

Secundò (b) notandum est, quod supradicta Formula ponitur pro exemplo aliarum formularum litterarum, quæ expediuntur à Sacra Pœnitentiaria in materijs similium dispensationum, vt esset dispensatio, quæ datur ijs, qui Matrimonium cum impedimento occulto cognationis spiritualis, non detecto in denunciationibus.

CA-

CAPVT VII.

De Formula litterarum, quæ expediuntur pro ijs, qui Matrimonium contrahere desiderant, vel iam contraxerunt cum impedimento criminis occulto.

CVm plura sint Criminis impedimenta, ex quo plures extendendæ essent Formulæ; attamen, vt breuitati consulamus, duæ tantum extendentur.

Formula pro ijs, qui præcedente adulterio, & fide data Matrimonium contrahere desiderant.

Leander &c.

DIscreto Viro Confessori. Pro parte Viri, & Mulieris latorum præsentium Nobis oblata petitio continebat, quòd ipsi aliàs viuente adhuc alia Latoris coniuge se carnaliter cognouerunt, sibique fidem inuicem dederunt de matrimonio inter se contrahendo, si Latoris Vxor præmoreretur, qua modo præmortua, neutro tamen Latorum in

*eius morte machinante, matrimonium inter se contrahere desiderant. Cùm autem, sicut eadem petitio subiungebat, impedimentum ex præmissis proueniens occultum sit, & nisi matrimonium inter Latores contrahatur, periculum immineat scandalorum, vel perseuerantiæ in peccato; Ideò ad hæc vitanda, ac pro suæ conscientiæ quiete cupiunt à præmissis, de quibus plurimum dolent per Sedem Apostolicam absolui secumque desuper dispensari. Quare supplicarunt, &c. Nos, &c. Discretioni tuæ committimns, quatenus * si est ita dictos Latores à quibusuis sententijs, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quas propter præmissa quomodolibet incurrerunt, adulterio, fide data, & excessibus huiusmodi absoluas hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta eis pro modo culpæ Pœnitentia salutari, & alijs, quæ de ✠ Iure fuerint iniungenda. Demum dummodo impedimentum præfatum * sit occultum, & nisi matrimonium inter Latores contrahatur periculum * immineat scandalorum, vel perseuerantiæ in peccato, cum eisdem Latoribus, quod præmissis non obstantibus, matrimonium inter se publica, seruata forma * Conc. Trid. contrahere, & in eo postmodum remanere licitè valeant misericorditer dispenses, prolem susceptam (non tamen ex adulterio conceptam) & suscipiendam exinde legitimam nunciãdo in foro conscientię &c. Ita quod &c. Nullis &c. Vt in præcedentibus formulis.*

In explicatione istius formulæ pariter erunt notādæ Clausulæ; vt in formula Cap. secundi, & tertij huius partis, & nihil aliud notandum, & obseruandum præter Clausulam — *Periculum scandalorum, vel perseuerantiæ in peccato*; Per (a) quam Clausulam insinuatur Confessario Sacram Pœnitentiariam dispensare non copulatiuè, & propter periculum scandalorum, & perseuerantiæ in peccato, sed disiunctiuè, ità vt sufficiat vna ex istis causis.

a Periculū scandalorū, vel perseuerantia in peccato sunt causæ disiunctiuæ sufficientes ad dispensationē concedendam.

Forma huius dispensationis post absolutionem à censuris, & peccatis in forma consueta, erit sequens.

Insuper (b) authoritate Apostolica mihi specialiter delegata dispenso tecum super impedimento criminis ex adulterio, & fide data proueniente, vt illo non obstante cum muliere correa matrimonium publicè, seruata forma Concilij Tridentini contrahere, & consumare, debitumque coniugale exigere, & reddere licitè possis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

b Forma dispensationis huius formulæ.

Pariter eadem (c) authoritate Apostolica prolem susceptam, non tamen in adulterio conceptam, & suscipiendam, legitimam fore nuncio, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

c Forma legitimationis prolis.

Formula litterarum dispensationis pro ijs, qui cum occulto impedimento criminis contraxerunt.

Leander &c.

*Discreto Viro Confessori. Pro parte Viri, & Mulieris Latorum præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipsi aliàs viuente alia Latoris Vxore, se carnaliter cognouerunt, fidemque sibi inuicem dederunt de matrimonio inter se contrahendo, si dicta Vxor præmoreretur, qua deinde præmortua neutro tamen Latorum in eius morte machinante, matrimonium inter se publicè in facie Ecclesiæ contraxerunt, & successiuè consummarunt. Cùm autem, sicut eadem petitio subiungebat, dicti Latores ob impedimentum ex præmissis proueniens, quod occultum est in dicto matrimonio remanere nequeant absque Sedis Apostolicæ dispensatione, ad euitanda scandala, quæ, si diuortium fieret inter se verosimiliter exorirentur, ac pro suæ conscientiæ quiete cupiunt à præmissis, de quibus plurimum dolent, absolui, secumque desuper dispensari. Quare &c. supplicarunt &c. Nos &c. Discretioni tuæ committimus, quatenus * si est ita, dictos Latores audita * prius eorum Sacramentali Confessione, à quibusuis sententijs, censuris,* &

*& pœnis Ecclesiasticis, quas propter præmissa quomodolibet incurrerunt, adulterio, fide data, & excessibus huiusmodi absoluas hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta eis pro modo culpæ graui Pœnitentia salutari, & alia, quæ de † Iure fuerint iniungenda. Demum dummodo impedimentum præfatum * occultum sit * & separatio inter Latores fieri non possit absque scandalo, cum eisdem Latoribus de nullitate prioris consensus certioratis, quod præmissis non obstantibus, matrimonium inter se de nouo secretè ad euitanda scandala contrahere, & in eo postmodum remanere licitè valeant, misericorditer dispenses, prolem susceptam, si qua sit (non tamen in adulterio conceptam) & suscipiendam exinde legitimam decernendo in foro conscientiæ. Ita quod &c. Nullis &c. vt in antecedentibus formulis.*

In ista formula pariter erunt notandæ, & considerandæ Clausulæ, quæ fuerunt notatæ, & consideratæ in Cap. secundo, & tertio huius secundæ Partis.

Forma huius dispensationis erit sequens, post absolutionem á censuris, & à peccatis.

Et (a) insuper authoritate Apostolica mihi specialiter delegata dispenso tecum super impedimento criminis, ex adulterio, & fide data proueniente, vt illo non obstante matrimonium cum tua putata coniuge contrahere, consummare, ac debitum coniugale exigere, & reddere valeas, & possis. In nomine Patris, &c.

a Forma dispēsationis danda post absolutionē.

Pariter eadem authoritate Apostolica prolem, siquam susceperis (non tamen ex adulterio conceptam) & quam suscepturus es legitimam esse, & fore decerno, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

APPENDIX.

a Aliæ formulæ circa impedimẽta criminis non differunt nisi in Pœnitentijs iniũgendis.

NOn extenduntur aliæ formulæ,& formæ circa impedimentum criminis; Nam aliæ formulæ differunt tantummodò in Pęnitentijs iniungendis à Confessarijs, considerata grauitate criminis; Quæ pęnitentiæ quomodo moderandæ sint, satis dicitur in Introductione in principio huius libri præsertim Cap.tertij, & formulæ facilè poterunt adaptari materiæ prudentia Confessarij.

CAP.

CAP. VIII.

Pro eo, qui contracto, & consummato Matrimonio, consanguineam Vxoris, siue in primo, siue in primo, & secundo, siue in secundo gradu tantum carnaliter cognouit.

QVamuis super impedimento occulto affinitatis superuenientis, ad effectum petendi debitum coniugale, possint Ordinarij locorum, & omnes priuilegium ad id habentes, dispensare; ponitur tamen sequens formula, qua vtitur Sacra Pœnitentiaria ad dispensandum cum ijs, qui ad illam solent recurrere, vt & Confessarij, quibus litteræ committuntur sciant quid agere possint in executione gratiæ, & insuper Ordinarij locorum, & priuilegium habentes, se conformando Sacræ Pœnitentiariæ, huiusmodi dispensationes prudenter concedant.

Formula litterarum dispensationis affinitatis superuenientis Matrimonio.

Leander &c.

D*Iscreto Viro Confessario &c. Pro parte Viri Latoris præsentium Nobis oblata* pe-

*petitio continebat, quod ipse vesana libidine ductus, Sororem suæ propriæ Vxoris carnaliter cognouit; propter quod debitum coniugale petendi ius amisit. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat dictus Lator de tam enormis libidinis excessu, qui occultus est, plurimum doleat, & debitum coniugale exigere licitè posse desideret; Ideò pro suæ conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam absolui, secumque desuper dispensari. Quare &c. Nos &c. Discretioni tuæ committimus, quatenus, * si est ita dictum Latorem audita prius eius * Sacramentali Confessione * postquam omnem recidiuæ conuersationis occasionem abstulerit, ab Incestu, excessibus huiusmodi absoluas hac vice in forma Ecclesiæ consueta iniuncta ei pro tam enormis libidinis excessu graui Pœnitentia salutari, ✠ ac Confessione Sacramentali semel quolibet mense per tempus arbitrio tuo statuendum, & alijs, quæ de Iure fuerint iniungenda; ipsumque Latorem in dicto matrimonio remanere, & debitum coniugale reddere posse, & debere declares; & tamen si de Latoris incontinentia probabiliter timendum sit, dummodo impedimentum superuenientis affinitatis huiusmodi * occultum remaneat; cum eodem Latore, vt præmissis non obstantibus, idem debitum coniugale etiam exigere licitè valeat, misericorditer dispenses in foro conscientiæ. Ita quod &c. Nullis &c.*

In executione gratiæ huiusmodi litterarum notanda, & consideranda sunt om-

nia ea, quæ notata, & considerata sunt in præcedentibus Cap. & formulis huius secundæ Partis, præsertim circa occultum, quia, si publicum, esset recurrendum ad Datariam.

Circa grauem Pœnitentiam salutarem iniungendam.

Circa Sacramentalem Confessionem imponendam semel in mense à Confessario.

Circa ablationem occasionis recidiuæ conuersationis iam satis dictum est in Cap. secundo, & tertio huius secundæ Partis in explicatione Clausularum.

Formula dispensationis litterarum supradictarum post absolutionem à censuris, & à peccatis erit sequens.

Et (a) insuper authoritate Apostolica mihi specialiter delegata, dispenso tecum, ut non obstante affinitate, quam contraxisti cum tua Vxore ex illicita copula à te habita cum eius Sorore, debitum coniugale à tua Vxore etiam exigere licitè possis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

a Forma dispensationis dandæ post absolutionē.

Et pariter eadem authoritate Apostolica declaro te, non obstante præfata affinitate superueniente, in matrimonio cum tua Vxore remanere, illique debitum coniugale reddere posse, & debere. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Finis secundæ Partis.

PARS

PARS TERTIA

De Formulis absolutionũ, dispensationum, rehabilitationum, & fructuum condonatione.

CVM finis istius manuductionis, seu compendij sit tantum tradere modum faciliorem executionis gratiarum, seu Breuium, quæ à Sacra Pœnitentiaria emanarunt. Ideò breuiter principaliores formulæ prædictarum gratiarum extenduntur, & declarantur.

CAPVT I.

Vbi notantur aliqua his materijs communia, &

a Sacra Pœnitentiaria absoluere, & absolui mandare, tam in publicis, quam in occultis.

PRimò (*a*) quod, quando agitur de absolutione tantùm à censura aliqua, & culpa Sedi Apostolicæ, & Ordinarijs locorum reseruata, solet Sacra Pœnitentiaria, cùm ad id facultatem habeat, absoluere Pœnitentes, seu mandare absolui tam per

Con-

Confessarios simplices, quam per Ordinarios locorum non solum in occultis, sed etiam in publicis (*a*) Cum hac tamen differentia, quod, quando casus sunt publici, & deducti, seu deducendi de facili ad forum ipsius Ordinarij, tunc committit facultatem ipsis ordinarijs, dirigendo illis Breuia.

a Occultos Confessarijs simplicibus, & publicos cōmittit Ordinarijs.

Notandum secundo, (*b*) quod, quando agitur de absolutione, & dispensatione, aut de absolutione, & rehabilatione, & condonatione, tunc Sacra Pœnitentiaria non solet ratione defectus facultatis absoluere, & dispensare, rehabilitare, & condonare, nisi casus sint occulti, & Breuia, quæ (*c*) super his materijs expediuntur, vt plurimùm Confessarijs committuntur, & (*d*) quandoque etiam Ordinarijs locorum, vt Confessarijs pro foro Conscientiæ, & in ipso actu Sacramentalis Confessionis, & non aliter, & cum Clausula — *dummodo delictum sit occultum*.

b Dispensat, rehabilitat, & condonat in occultis tantum.

c Tunc committit Confessarijs.

d Aliquando etiam Ordinarijs.

Notandum tertio, quod casus (*e*) publici, in quibus, vt plurimum recurritur ad Sacram Pœnitentiariam sunt duo. Primus (*f*) est, quando quis publicè manus violentas, siue percutiendo, siue occidendo, in Clericum, seu Sacerdotem, seu Religiosum iniecit. Secundus est quando quis pugnauit, vel assistens quomodolibet complex fuit in publico Duello. In his itaque, & similibus casibus (exceptis casibus publicis

e Casus publici, in quibus ad Sacram Pœnitentiariam recurritur.

f Iniectio manuum violenta in Clericum, & duellum.

blicis Immunitatis Ecclesiæ, in quibus est recurrendum ad Sacram Congregationem Immunitatis,& in alijs,quæ ad S. Officium pertinent) semper Breuia Sacræ Pœnitentiariæ diriguntur Ordinario loci, in cuius Diœcesi commissum est delictum.

a Circa absentẽ pænitentẽ quomodo se gerat Sacra Pœnitentiaria.

Notandum quarto (a) quod in istis casibus publicis litteræ Sacræ Pœnitentiariæ duobus modis diriguntur. Primus modus est, quando Pœnitens est absens, & ad Curiam accedere nequit. Tunc enim committitur facultas absoluendi ipsi Ordinario. Secundus (b) modus est, quando Pœnitens accedit ad Vrbem, tunc enim maior Pœnitentiarius committit facultatem alicui ex Pœnitentiarijs minoribus trium Basilicarum Sancti Ioannis in Laterano, Sancti Petri, & Sanctæ Mariæ Maioris; A quo (c) dum est absolutus postea (si per se, & non missus ab Ordinario venit) mittitur, si verò missus ab Ordinario venit, remittitur absolutus ad ipsum Ordinarium.

b Quomodo circa præsentem.

c Quid sit mitti, aut remitti.

Notandum quinto, quod (d) quando quis pro graui, seu enormi percussione Clerici, vel mutilatione, vel occisione nequit ex rationabilibus causis ad Sedem Apostolicam personaliter accedere, si casus est occultus, tunc Confessario simplici litteræ diriguntur.

d Accedere non valenti ad Vrbẽ percussori Clerici quid concedatur in occultis.

Notandum sexto, quod (e) etiam si casus sit publicus, si Reus neque ad Sedem Apostolicam, neque ad Ordinarium tu-

e Quid, & in publicis.

tum accessum habeat, & reperiatur in loco, vbi non habeatur pro publicè excommunicato, tunc prouidetur Animæ saluti Pœnitentis absque præiudicio Ordinarij, & partis, & Breuia diriguntur Confessarijs.

Vnde iuxtà (*a*) prænotata hic primo agetur de modo executioni demandandi litteras Sacræ Pœnitentiariæ, quando facultas absoluendi Pœnitentes absentes ipsi Ordinario committitur. Secundo agetur de modo, quo mittitur, & remittitur Pœnitens absolutus, & quid cum eo, tunc agere debeat Ordinarius. Tertio tractabitur de litteris, quæ ipsis Confessarius in casibus *nu*.5. *&* 6. positis diriguntur. Quarto de dispensationibus in occultis. Quinto de rehabilitationibus. Sexto de fructuum condonationibus similiter occultis.

a Diuisio capitum huius tertiæ partis.

CAP.

CAP. II.

De absolutione ab iniectione puplica manuum violentarum, siue percutiendo, siue vulnerando, siue mutilando, siue occidendo Clericum, aut Sacerdotem, aut Religiosum pro non valente accedere ad Vrbem.

Formula litterarum, quæ à Sacra Pœnitentiaria expediuntur pro eo, qui publicè manus violentas in Clericos iniecit.

Venerabili in Christo Patri Episcopo Sutrino, siuè eius Vicario in Spiritualibus generali.

Leander &c.

MIseratione Diuina Tituli S. Petri in Monte Aureo S. R. E. P. Cardinalis Colloredus salutem, & sinceram in Domino charitatem pro parte Antonij de Amatis Diœcesis Sutrinæ Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quòd ipse aliàs in publica Platea præfatæ Ciuitatis manus violentas in Clericum Franciscum de Curtijs, il-

lum

*lum præsertim lethaliter in Capite vulnerando, iniecit. Propter quod Lator excommunicationem incurrit, & incurrisse à vobis forsàn per publicos Cedulones declaratus fuit. Cùm autem, sicut eadem petitio subiungebat, dictus Lator de præmissis plurimum doleat; ad Vrbem verò pro absolutione desuper obtinenda personaliter accedere nequeat ob timorem Curiæ; Ideò pro suæ Conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam absolui. Quarè supplicauit humiliter, vt sibi super his de opportuno remedio prouidere dignaremur. Nos igitur, qui Pœnitentiariæ Domini PP. curam gerimus, huiusmodi supplicationibus inclinati authoritate Apostolica specialiter Nobis concessa circumspectioni vestræ committimus, quatenùs, * si est ita, dictum Latorem, postquàm præfato Clerico, si nondùm satisfecit * satisfecerit, vel per eum non steterit, quominùs arbitrio vestro satisfaciat competenter, ab Excommunicationis sententia, quam proptèr præmissa quomodolibet incurrit, siuè per Vos, siuè per Confessorem à Vobis ad id specialitèr deputandum, absoluatis hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta ei pro modo culpæ ✠ Pœnitentia salutari, quodque ad Vrbem ☙ quam primùm poterit personaliter accedat, & alijs, quæ de iure ✠ fuerint ingenda. Itá tamen, vt si Lator sententiæ, siuè Ordinationi ☙ vestræ supèr præmissis forsàn latæ, seù ferendæ, parere, & ad Vrbem, vt ☙ præfertur, venire contempserit, in*

dictam Excommunicationem relabatur eo ipso. Datum &c.

Generales Clausulæ obseruandæ ab Ordinario in litteris datis ad eum pro non valente accedere ad Vrbem.

IN executione gratiæ huiusmodi Litterarum erunt ab Ordinario locorum obseruandæ sequentes Clausulæ.

a Veritas impedimenti non accedendi.

Primò (*a*) debet aduertere, & examinare veritatem, ac sufficientiam impedimenti, quod Pœnitens habet non accedendi ad Vrbem.

b Quibus satisfactio.

Secundò debet aduertere (*b*) hanc Clausulam, quæ est in his verbis. *Postquam præfato Clerico * si non dum satisfecit, satisfecerit, vel per eum non steterit, quominus arbitrio vestro satisfaciat competenter* — Istam enim Clausulam debet equidem Ordinarius, quantum poterit adimplere. At si impossibilis sit Pœnitenti eius executio, vel in totum, vel in partem, non debet propterea ipsi absolutionem, aut omninò negare, aut diutius, quam par est, differre iuxta dicta in Introductione ante primam partem *cap. 3. in fine litt. HH.*

c Si non potuit, aut non potest satisfacere, quid agendum.

Quare debet ad subiunctam Clausulam attendere, vbi dicitur (*c*) *vel per eum non steterit, quominus arbitrio vestro satisfaciat com-*

competenter -- Vbi notandum, quod arbitrium Episcopi in assignanda satisfactione facienda à Reo; debet esse prudens, discretum, & eius possibilitati accommodatum, & si satisfacere non poterit, debet esse (a) contentus præstito iuramento satisfaciendi, cum poterit, declarando ipsi, quod, si postea per ipsum stet, ne parti læsæ satisfaciat, & ordinariæ sententiæ non pareat, declarabit ipsum iterum incidisse in eandem excommunicationem ob non impletum præstitum Iuramentum, & promissum. Interim etiam (b) potest Ordinarius, si velit non permittere ipsum haberi pro absoluto in ipso loco delicti propter scandalum, quod indè oriri posset, nondum satisfacta parte. Itaque vtatur misericordia Ordinarius in rerum non contumacem, sed cum tali moderatione, vt eius Animam à vinculo excommunicationis soluens, non det occasionem scandali, & relaxatæ disciplinæ Ecclesiasticæ suspicionem. Et sic potest, si expedire iudicet monere Pœnitentem, quod datur ei absolutio pro foro Conscientiæ tantum, itaut in loco, vbi habetur pro publicè excommunicato, non habeat se pro absoluto, at se gerat, ac si esset excommunicatus.

a Debet exigere per Iuramentum quod satisfaciet sub pœna reincidentiæ.

b Quid potest facere Ordinarius donec pænitens satisfaciat.

At verò (c) si huiusmodi absolutio detur per subdelegatam facultatem à Confessario in Sacramentali Confessione, tunc (d) Confessarius poterit fidem facere de-

c Absolutio danda à Confessario subdelegato, danda est in Sacramentali Confessione.

d Fides facienda

ab ipso Confessario de absolutione data.

data absolutione, & illam mittere ad ipsum Ordinarium, qui poterit eam reponere in Actis publicis Cancellariæ Episcopalis, & illius vigore per Decretum affixum in locis publicis Pœnitentem declarare absolutum in foro fori, etiam cedulones affixos remouendo æque, ac si ab ipso Ordinario, aut à persona Eccclesiastica ab ipso specialiter deputata fuisset publicè absolutus.

a Forma, seu exemplum fidei dandæ.

Forma (*a*) autem fidei in dictis casibus ab huiusmodi Confessarij facienda posset esse sequens. *Ego N N. Confessarius deputatus ab Illustrissimo & Reuerendissimo Domino Episcopo N. vigore litterarum Sacræ Pœnitentiariæ fidem facio, qualitèr audiui Confessionem Sacramentalem N N. illique absolutionem Sacramentalem impertitus sum in forma Ecclesiæ consueta non solùm à peccatis, verum etiàm ab Excommunicatione, quam ipse N. incurrit ob talem causam. In quorum fidem hoc scriptum dedi, in loco N. die — mensis — Anni &c. Ego N N. Confessarius Deputatus.*

b Potest Cõfessarius alienæ Diœcesis delegari.

Et (*b*) notandum, vt dictum est supra quod huiusmodi delegatio potest dari Confessario alienæ Diœcesis, qui debet esse de approbatis ab Ordinario illius loci, in quo existit.

c Pœnitentia iniungenda.

Tertio (*c*) debet aduertere hanc Clausulam *Iniuncta ei ✠ pro modo culpæ Pœnitentia salutari* — vt scilicet eum ad nullam

par-

particularem Pœnitentiam iniungendam astringatur, talem iniungat, quæ magis eidem Ordinario conueniens videbitur, vt Ieiunia, preces Eleemosynas secundum qualitatem personæ, & grauitatem delicti.

Quarto (*a*) debet aduertere sequentem Clausulam, quæ est in his verbis -- *Ita tamen, vt si Lator sententiæ, siue ordinationi vestræ super præmissis forsan latæ. seu ferendæ parere contempserit in dictam excommunicationem relabatur eo ipso* -- (*b*) Circa cuius Clausulæ executionem notandum est non intelligi, quod propterea Sacra Pœnitentiaria velit obligare Pœnitentes ad parendum ordinario in ipsis, quæ vel impossibile, vel valdè difficile est præstare; Nam v. g. si Ordinarius Reum in contumacia existentem damnasset ad Triremes, vel eundem, etsi valde pauperem condemnasset ad solutionem grauissimæ summæ, in his casibus non intelligitur habere locum prædicta Clausula; ita quod, si prædictis sententijs non pareret in eandem excommunicationem statim relaberetur. Quia, cum prima sententia ad Triremes sit de pœna valde graui; altera verò de re impossibili respectu ad statum pauperem Pœnitentis, esset obligare Pœnitentes vltra vires naturæ. Vnde dicendum est sensum prædictæ Clausulæ esse quod Pœnitens teneatur sub pœna relabendi in eandem excommunicationem parere sententiæ, & Ordina-

a Reus inobediens mandatis, seu Sẽtentiæ Ordinarij in candẽ excõmunicationem relabitur.

b Qualia debent esse mandata Ordinarij, & qualis pœnitentis obedientia.

dinationi Ordinarij in ijs, quæ rationabiliter præstare potest (*a*) prout reuera fuit decisum à Sacra Congregatione Episcoporum, & Regularium in quadam Maceratensi contra Episcopum Maceratensem, qui prætendebat, quòd si Pœnitens, qui in contumacia fuit ab ipso damnatus ad Triremes, infra certum tempus se non præsentasset, in eandem excommunicationem relaberetur. Quod, vt indiscretum fuit à Sacra Congregatione reprobatum, & declaratus est Pœnitens non relapsus. Ex quibus patet, quod si tam irrationabilia exigunt à Pœnitentibus, hi tamen in foro Conscientiæ non reincidunt in excommunicationem; quandoquidem nemo dicitur contemnere parere, quando præstare rationabiliter non potest, quod irrationabiliter præcipitur.

a Quid super id fuit decisum.

Et hæ quidem sunt Clausulæ communes omnibus litteris, quæ expediuntur pro violenta manuum in Clericum, Sacerdotem, aut Religiosum iniectione, iam sequuntur aliæ particulares.

Quinto debet (*b*) aduertere circa Clericidam, quòd vltra iam notata in præcedentibus Clausulis, iniungenda est Pœnitentia recitandi Officium Mortuorum per quinquennium in tribus diebus cuiuslibet Hebdomadæ, qui, si nesciat legere, potest hæc obligatio in alias preces commutari.

b Clausulæ particulares pro clericida.

Sexto debet (*c*) aduertere circa Presbytericici-

c Pro Presbytericida.

ricidam, quod isti, præter satisfactionem præstandam hæredibus occisi, imponenda est alia satisfactio, præstanda Ecclesiæ, in qua Sacerdos occisus intitulatus erat, vel pro ea Ordinario loci; quæ satisfactio, quando Pęnitens est diues debet esse pecuniaria, eroganda in vtilitatem ipsius Ecclesiæ, quando verò est pauper erit aliquando seruitium præstandum ab ipso Pęnitente ipsi Ecclesiæ arbitrio ipsius Ordinarij, seruiendo quando tutè poterit, dictæ Ecclesiæ in aliquo officio seruili, & humili vt v. g. pulsando Campanas, verrendo Ecclesiam. Idem dic, si occiderit Prælatum, vel etiam Clericum Beneficiatum alicuius Ecclesiæ.

Septimo debet (*a*) aduertere quòd Presbytericidis, & eis, qui mutilant Presbyteros imponitur priuatio Feudorum, & Iurispatronatuum, si quæ obtineat ab Ecclesia, seu in Ecclesia, in qua dictus Sacerdos intitulatus erat. Quæ pœna deducitur ex *cap. ad Aures, & cap. In quibusdam de pœnis*. Idem dic, si occiderint, seu mutilauerint Prælatum, vel etiam Clericum Beneficiatum alicuius Ecclesiæ.

a Pœnæ à iure contra Presbytericidas aut &c.

Octauo debet (*b*) aduertere, quando Presbytericidis, & eorum liberis datur inhabilitas ad Beneficia Ecclesiastica in futurum obtinenda, nisi cum illis fuerit super hoc misericorditer dispensatum, & quidem, quoad Homicidas, ergo multò magis, quoad Clericidas, & Presbyterici-

b Liberi non verò Nepotes Presbytericidæ sunt inhabiles ad beneficia in futurū obtinenda.

das non est difficultas, quod, cum remaneant Irregulares, non sint etiam consequenter inhabiles, tam ad ordines, quam ad Beneficia. Quo verò ad liberos dictorum Presbytericidarum, isti propter delictum Patris remanent inhabiles ad Beneficia in futurum obtinenda ex *cap. in quibusdam de pœnis*. Vbi nota, quod non priuantur Beneficijs iam obtentis, sed Beneficijs in futurum obtinendis, & insuper, cum simus in pęnalibus, si attendantur verba, quibus vtitur Sacra Pęnitentiaria nomine liberorum non veniunt Nepotes (Etsi Marcus Paulus attendens ad verba dicti *cap. In quibusdam* putet eos vsque ad quartam generationem comprehendi) *ex l. liberorum ff. de verbor. signific.*

a Pœnitentia publica Presbytericidis, & quæ.

Nono debet (*a*) aduertere, quod Presbytericidis publicis imponitur quædam Pęnitentia publica, quæ temporibus nostris, quibus refriguit feruor charitatis est satis difficilis in praxi; Nam iniungitur eis, quod per quinque Ecclesias illius loci, vbi tantum facinus perpetrarunt, nudi, discalceati, femoralibus, dumtaxat retentis, virgam in manibus, & corrigiam, seu funem circa collum deferendo incedant, & ante fores, seu Ianuas Ecclesiarum prædictarum à Presbyteris earundem Psalmum Miserere canentibus se verberari faciant, dum eò conuenit ad diuina maior Populi frequentia. Quapropter cùm Ordinarij pru-

prudenter (*a*) videbunt non posse, & aliquando etiam ex rationabili causa non debere Pœnitentes huic pœnitentiæ, quæ perpetuam infamiæ notam ipsis, & eorum familijs infert, se submittere, poterunt eis suadere, vt commutationem dictæ Pœnitentiæ à Sacra Pœnitentiaria obtineant, vel etiam ipsimet Ordinarij poterunt eas eis charitatiuè procurare. Sciendum autem, quod hæc Pœnitentia non imponitur, si dicti Presbytericidæ sint Clerici in Sacris constituti.

a Illius pœnitētiæ commutatio peti potest in Sac. Pœnitentiaria.

Decimò debet (*b*) aduertere, quod istis Presbytericidis, quando non habent impedimentum proprium accedendi ad Vrbem imponitur eis inter alia, quod, quam primum poterint ad Vrbem & personaliter accedere teneantur, cui obligationi, si satisfacere contempserint, in dictam excommunicationem relabantur. Itaque cum ad Vrbem accedunt à Regente Sacræ Pœnitentiariæ benignè recipiuntur, & mittuntur ad aliquem Pœnitentiarium trium Basilicarum, cui confitentur, & absoluuntur, & fit eis in scriptis attestatio, quod paruerint mandatis Sacræ Pœnitentiariæ, vt de hoc Ordinarijs constet, ex quo patet, quod Pœnitentes non debent terreri, existimando, quod in Vrbe sit eis imponenda aliqua publica pœna.

b Presbytericidæ tenentur quamprimum possunt ad Vrbem accedere, & quid agitur à Sac. Pœnitentiaria quando accedunt.

Notandum autem (*c*) hic obiter, quod si huiusmodi Presbytericidæ petant ob ali-

c Quomodò fit cõmutatio pœni-

tentiæ publicæ ab Ordinario quando Presbytericida non potest accedere ad Vrbem.

aliquam rationabilem causam sibi commutari hanc obligationem accedendi ad Vrbem, sic & pariter pœnitentiam illam publicam, de qua iam supra num.9. & obtineant super hoc gratiam, seu litteras Sacræ Pœnitentiariæ, poterit Ordinarius, cui facultas committitur, commutare obligationem accessus ad Vrbem, si Pœnitens sit diues, in Eleemosynas pro rata expensarum, quas fecisset, si ad Vrbem accessisset. Si verò sit pauper in aliam faciliorem peregrinationem, aliqua ieiunia, & preces. Item pariter pęnitentiam illam publicam, de qua supra dicto num.9. commutare posset in ieiunia preces, eleemosynas, & peregrinationes, habita ratione conditionis, ætatis, & facultatis Pęnitentis.

CAP. III.

De Formula litterarum Sacræ Pœnitentiariæ pro eo, qui ad Vrbem pro absolutione ab excommunicatione incursa ob manus violentas iniectas in Clericum accessit, & absolutus ad Ordinarium mittitur.

CVM aliquis Clericum, vel Sacerdotem, vel Religiosum publicè percussit, seu mutilauit, seu occidit, & propter

ea excommunicationem incurrit, & forſan adhuc ab Ordinario loci per publicos Cedulones declaratus fuit incurriſſe, ſi talis ad Vrbem pro abſolutione obtinenda perſonaliter acceſſit, eamque ab vno ex Pœnitentiarijs minoribus trium Baſilicarum in vigore commiſſionis maioris Pœnitentiarij obtinuit, prædictus Pęnitens ſic abſolutus ſolet mitti, ſeu remitti cum litteris Sacræ Pœnitentiariæ ad ſuum Ordinarium, quarum litterarum formula ſequens erit.

Formula ſuper huiuſmodi Caſu.

Venerabili in ChriſtoPatri Epiſcopo Tiburtino, &c.

Leander &c.

S*Alutem, & ſinceram in Domino charitatem. Pro parte Franciſci de Turcis Tiburtinæ Diœceſis, Latoris præſentium, Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe alias grauiter vulnerauit Sacerdotem Antonium Maladinum, propter quod Lator à Vobis excommunicatus declaratus fuit per publicos Cedulones. Cum autem dictus Lator de præmiſſis plurium doleat, & ad Vrbem pro abſolutione deſuper obtinenda perſonaliter acceſſerit; Ideo pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit*

per

per Sedem Apostolicam ad Vos absolutus mitti. Quare supplicauit &c. Nos &c. authoritate Apostolica specialiter Nobis concessa dictum Latorem ab excommunicationis sententia, quam propter præmissa quomodolibet incurrit absolutum hac vice in forma Ecclesiæ consueta mittimus. Ita tamen, vt sententiæ, siue ordinationi vestræ super præmissis latæ, seu ferendæ in ijs, in quibus adhuc parendum superest parere, ac prædicto Sacerdoti, si nondum satisfecerit, satisfacere, quantum per se steterit, omnino debeat. Quod si satisfacere, ac respectiuè parere contempserit in dictam excommunicationem relabatur eo ipso. Datum &c.

Clausulæ huius formulæ speciales.

In executione gratiæ huiusmodi litterarum plura sunt notanda, & aduertenda ab Ordinarijs.

a Pœnitens absolutus missus iterum ab Ordinario non debet absolui.

Primò aduertere (*a*) debet Ordinarius hanc Clausulam -- *Præfatum Latorem ad Vos in forma Ecclesiæ consueta ab excommunicationis sententia, quam propter præmissa incurrit absolutum mittimus* — Per quæ verba innuitur satis, Ordinarium non debere iterum absoluere Pœnitentem, cùm fuerit verè absolutus ab ipso maiori Pœnitentiario, Vicegerente ipsius Papæ, nam absolutus semel à maiori non debet absolui à minori, & sic malè faciunt Ordinarij non recipiendo illum absolutum.

Secundò aduertere debet hanc Clausulam, quæ est in his verbis -- *Ita tamen,*

Vt

*vt sententiæ, &c. siue ordinationi vestræ super præmissis forsan latæ, seu ferendæ, & in ijs, in quibus adhuc parendum superest, parere, ac præfato Clerico, seu Sacerdoti, si non dum satisfecit, quantum per se * steterit, satisfacere omninò debeat* — suprà quam clausulam aduertenda sunt ea omnia, quæ capite præcedenti in secundo, & sexto notandum super eam diximus, & ea cum discretione, ibi requisita obseruanda. Hic tamen vlterius (*a*) aduertendum est, quod cùm Pœnitens publicè peccauerit, ità publicè aliquam pœnitentiam peragere tenetur. Vnde habito respectu qualitatis Personæ posset Ordinarius imponere ei aliquam publicam pœnitentiam faciendam, vel in Ecclesia, vel in ipsa Cancellaria Episcopali, siue publicè veniam petendo ab ipso Ordinario, seu à Clerico percusso, prout secundum Deum ipse Ordinarius expedire iudicauerit; Quod exprimitur his verbis — *Demùm Latoris culpa diligenter considerata, iniungatis ei pœnitentiam salutarem*, (*b*) quamuis posset Ordinarius remittere hanc publicam pœnitentiam, cùm satis Pœnitentem publicè pœnituerit per publicum accessum ad Vrbem.

a Pœnitens missus cum publicè peccauerit ab Ordinario poterit pœnitentia publica puniri, & qualis.

b Potest tamen ei remitti hæc Pœnitentia publica ab Ordinario.

Notandum in supradicto, quod, si talis Pœnitens sit Clericida pro illis verbis — *ac præfato Clerico si nondum satisfecit* — dicitur — *Hæredibus præfati Clerici*, — & quando est Presbytericida pariter dicitur — *Hæredibus*

bus præfati Sacerdotis, -- & additur, -- *ac Ecclesiæ, in qua dictus Sacerdos forsan intitulatus erat, vel pro illa Ordinario loci, si nondum satisfecit, quantum per se steterit satisfaciat competenter* -- Quæ verba satis patent ex dictis in Capite præcedenti num. quinto, & sexto.

Tertiò aduertere debet adiuncta verba supradictæ Clausulæ -- *Quod, si Lator satisfacere, aut respectiuè parere contempserit. in dictam excommunicationem eo ipso relabatur* -- Quæ verba sunt intelligenda iuxta dicta in Capite præcedenti num. quarto, vbi fusè explicata sunt, & ità debent pariter obseruari.

APPENDIX.

ORdinarij scire debent posse, & teneri remouere Cedulones affixos postquam absolutionem vigore litterarum Breuis Pœnitentibus impertiti fuerint, vel à Sacra Pęnitentiaria ipsi Pœnitentes fuerint absoluti per eorum accessum ad Vrbem, & ad ipsos Ordinarios siue missi, siue remissi fuerint, nec ipsi Ordinarij aliter facere possunt, nisi contra iustitiam, quod si Pœnitentes aliquid præstare teneantur iuribus Cancellariæ tunc poterunt cogi ad præstandum etiam per carcerationem absque eo quod cogant il-

los,

los, siue per nouam declarationem in excommunicationem, quæ non est imposita à iure pro Iuribus Cancellariæ, seu per non remotionem Cedulonum.

CAPVT IV.

De litteris Sacræ Pęnitentiariæ directis Confessarijs ad absoluendum à violenta manuum iniectione in Clericum, & in casibus occultis.

QVando Sacra Pęnitentiaria in casibus occultis, seu non deductis ad forum Ordinarij, nec de facili deducendis, committit Confessarijs, vt prædictos Clericorum, Sacerdotum, aut Religiosorum percussores, mutilatores, aut occisores absoluant; formula litterarum, quæ pro eisdem casibus expediuntur sequens erit.

Formula super huiuscemodi casu.

Leander &c.

Discreto Viro Confessori &c.

P*Ro parte Viri Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipse aliàs*

ma-

*manus violentas in quendam Clericum iniecit, propter quod Lator excommunicationem incurrit. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat dictus Lator de præmissis, quæ occulta sunt, seu ad forum Ordinarij minimè deducta fuerunt plurimum doleat; Ideò pro suæ conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam absolui. Quare &c. Nos &c. Discretioni tuæ committimus, quatenus si * est ita, dictum Latorem, audita prius eius * Sacramentali confessione, * postquam prædicto Clerico, si nondum satisfecit, satisfecerit, vel per eum non steterit, quominus arbitrio tuo satisfaciat competenter, cautè tamen, ne se prodat, ab excommunicationis sententia, quam propter præmissa quomodolibet incurrit, absoluas, hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta † ei pro modo culpæ pœnitentia salutari, & alijs, quæ de Iure fuerint † iniungenda, in foro conscientiæ, & in * ipso actu Confessionis Sacramentalis tantùm, & non aliter, neque vllo alio modo. Ita quod, si præmissa ad forum Ordinarij deuenire contigerit, & Lator sententiæ, seu ordinationi * præfati Ordinarij parere * contempserit, in dictam excommunicationem relabatur eo ipso. Datum &c.*

Clausulæ speciales huius Formulæ.

In executione gratiæ huiusmodi litterarum plura sunt à Confessario notanda, & aduertenda.

Primò obseruanda, & aduertenda sunt eadem in foro secreto, scilicet in Sacramen-

mentali Confessione, quæ supra in huius partis Capite 2. notata sunt seruanda ab ipsis Ordinarijs in foro fori, habita solùm differentia publici, & occulti.

Secundò (a) aduertenda est hæc Clausula -- *Cùm autem Lator de præmissis, quæ occulta sunt, seu, quæ ad forum Ordinarij minimè deuenerunt, plurimum doleat* -- Quæ quidem Clausula verificanda est, aliter commissio, & gratia esset nulla; quia non intendit Sacra Pœnitentiaria præiudicare Ordinarijs locorum in casibus publicis, seu ad forum ipsorum deductis; quia, vt dictum est ipsis Ordinarijs committuntur casus publici.

a Confessor debet examinare an delictum sit occultũ, seu non deductum ad forum contentiosum.

Tertiò notandum est hæc Clausula -- *Postquam * præfato Clerico, seu Sacerdoti, seu illorum Hæredibus, si nondum satisfecit, satisfecerit, vel per Latorem non steterit, quominus arbitrio Confessarij satisfaciat competenter, cautè tamen nè se prodat* -- (b) Circa quam Clausulam debent Confessarij magna cum cautela, prudentia, & discretione procedere, ne Pœnitentis delictum detegatur. Vnde debent considerare damnum illatum parti læsæ, & procurare, vt Pœnitens illud secretè resarciat.

b Discretus debet esse Confessarius ne delictũ pœnitentis manifestet.

Quod, si (c) tunc Pœnitens ob causas rationabiles non possit satisfacere, debet Confessarius tunc saltem ab ipso Pœnitente exigere Iuramentum de satisfaciendo, cùm primum potuerit, & eum mox absol-

c Si Pœnitens non potest tam cito satisfacere ab eo est exigendum iuramentũ.

uere, proteſtando ipſi, quod in dictam excommunicationem reincidet, ſi ſatisfacere contemnat.

Quartò notanda eſt hæc Clauſula -- *Ita quod, ſi præmiſſa ad forum* ✠ *Ordinarij deuenire contigerit, & Lator ſententiæ, ſeu Ordinationi* ✠ *Ordinarij parere contempſerit in dictam excommunicationem eo ipſo relabatur* -- Quæ clauſula (*a*) eſt intelligenda ſecundùm dicta Capite ſecundo, notab. quarto. Et propterea debebit Confeſſarius eam explicare Pœnitenti, & monere de eius obligatione. Inſuper (*b*) poterit Confeſſarius atteſtari ſe authoritate Apoſtolica Sacræ Pœnitentiariæ abſoluiſſe in forma Eccleſiæ conſueta Pęnitentem cum obligatione tamen parendi ſententiæ, ſeu Ordinationi ipſius Ordinarij, ſub pęna, quòd ſi parere contempſerit, eo ipſo in eandem excommunicationem intelligatur relapſus pro euentu, quod aliquando delictum fiat publicum, vel factum fuerit deinde poſt abſolutiones publicum.

a Abſoluetur Pœnitens ad reincidentiam, & quomodo.

b Confeſſarius atteſtabitur in ſcriptis ſe cum hoc modo abſoluiſſe.

Quintò (*c*) notandum eſt, quod ſi Pęnitens eſt Presbytericida, debet Confeſſarius ab eo exigere iuramentum, quod ſi delictum ſit publicum, vel detegatur, faciet illam publicam pœnitentiam per quinque loci Eccleſias, de qua dictum eſt ſupra Capite ſecundo, notab. nono.

c Pœnitēs Presbytericida abſol. uetur cum onere faciendi publicam pœnitētiam ſi delictum detegatur.

Sextò notandum eſt, quod ſi Pęnitens Presby-

Presbyterum mutilauit, aut occidit, vel Clericum Beneficiatum in aliqua Ecclesia, Confessarius (*a*) monebit ipsum, quod huiusmodi absolutio nullo modo ei prodest, quin sit subiectus pęnis illis canonicis, de quibus dictum est Cap. secundo, notab. octauo, & nono.

a De quibus monebit pœnitentē Confessarius.

Cęterum consulat Confessarius omnia. quæ dicta sunt in tribus istis Capitibus, diligenterque lectis Sacræ Pęnitentiariæ litteris, quæ ipsi transmittentur, procuret fideliter, & discretè eas executioni demandare.

CAP. V.

De Litteris Sacræ Pœnitentiariæ directis Confessario ad absoluendum Clerici Percussorem, qui neque ad Ordinarium suum, neque ad Vrbem personaliter accedere potest.

SI quis Clericum, aut Sacerdotem, aut Religiosum percussit, mutilauit, aut occidit, ac propterea ab Ordinario loci declaratus fuit publicè excommunicatus; is, si neque ad Vrbem accedere, neque suum Episcopum tuto adire potest, & pe-

tat à Sacra Pęnitentiaria facultatem committi ad ipsum absoluendum alicui Confessario per eum eligendo, & Sacra Pęnitentiaria eius postulationi annuat, formula litterarum erit sequens.

Formula super huiusmodi casu.

Leander &c.

Formula super huiusmodi casu.

Discreto Viro Confessario &c.

P*Ro parte Viri Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipse aliàs Clericum grauiter vulnerauit, propter quod excommunicationem incurrit. Cùm autem, sicut eadem petitio subiungebat, dictus Lator de præmissis plurimum doleat, & tutum accessum pro absolutione desuper obtinenda, nec ad Vrbem, nec ad Ordinarium habeat; Ideò ne in huiusmodi excommunicatione sordescere cogatur, cupit pro suæ conscientiæ quiete per Sedem Apostolicam absolui. Quare &c. Nos &c. Discretioni tuæ committimus, quatenus, si est * ita, dictum Latorem, audita prius eius * Sacramentali Confessione, * postquam prædicto Clerico, si nondum satisfecerit, vel per eum non steterit, quominus arbitrio tuo satisfaciat, ab excommunicationis sententia, quam propter præmissa quomodolibet incurrit; & excessibus huiusmodi ab-*

soluas

*soluas hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta ei pro modo culpæ † pœnitentia salutari, & alijs, quæ de Iure ✠ fuerint iniungenda in foro conscientiæ, & in ipso actu * sacramentalis confessionis tantùm, & non aliter, ita quod Lator in loco, vbi habetur pro publicè excommunicato, non habeat ☙ se pro absoluto, nullis super his Testibus adhibitis, aut ✠ litteris datis, aut processibus confectis, sed præsentibus laceratis, ✠ quas sub pœna excommunicationis latæ sententiæ lacerare tenearis. Datum &c.*

In executione gratiæ huiusmodi litterarum plura notanda, obseruanda, & aduertenda erunt à Confessario.

Clausulæ speciales huius formulæ notandæ.

Primò (*a*) debet aduertere veritatem causæ non accedendi.

a Veritas causæ non accedēdi est examinanda.

Secundò debet aduertere, & discretè obseruare (*b*) ea, quæ Capite secundo, & quarto huius partis notata sunt, respiciendo ad grauitatem, & diuersitatem delicti, & ad illa omnia, quæ circa satisfactionem, pęnitentiam, & obedientiam Ordinarij sententiæ præstandam notata sunt.

b Satisfactio, pœnitentia, & obedientia sententiæ Ordinarij iniungenda.

Tertiò debet ei (*c*) iniungere, vt quamprimum † poterit ☙ ad Vrbem accedat sub pęna relabendi in dictam excommunicationem eo ipso.

c Iniungendus accessus ad Vrbē quamprimū sub pœna reinciden. tiæ.

Quartò (*d*) debet eum monere, vt si delictum in loco, in quo Pęnitens commoratur, sit notum, non habeat se publicè pro abso-

d De quo debet moneri pœnitens si in loco vbi moratur delictum est notū.

absoluto, sed se in publico gerat, vt antea pro excommunicato.

a Aliud monitum.

Quintò denique (a) ipsum monere debet hanc absolutionem ei tantùm in foro conscientiæ suffragari, nullis super his adhibitis testibus, (b) & litteris Sacræ Pęnitentiariæ laniatis + sub pęna excommunicationis ipsi Confessario incurrendæ, si eas non laniet, seu discerpat, & frangat.

b Confessor tenetur sub excōmunicatione laniare litteras quamprimum.

Mox ei impertiri absolutionem in sacramentali Confessione, primum à Censuris in communi, & specialiter ab excommunicatione incursa ob huiusmodi delictum, & posteà à peccatis, vt dictum est alibi, & forma huiusmodi absolutionis erit sequens.

Dominus noster (c) Iesus Christus te absoluat, & ego authoritate ipsius, & authoritate Apostolica mihi specialitèr delegata absoluo te in primis ab excommunicationis sententia, quam incurristi ob manus violentas iniectas in Clericum, & ab omni alio vinculo excommunicationis, & interdicti in quantum possum, & tu indiges, quæ forma absolutionis poterit impendi in omnibus alijs casibus similibus.

c Forma absolutionis ab excōmunicatione ob occultam iniectionem manuū in Clericum incursa.

CA-

CAPVT VI.

De Formulis Absolutionum à Censuris, & simul dispensationum super Irregularitate.

PRimò notandum, (*a*) quod quamuis, vt dictum est alibi Sacra Pęnitentiaria absoluat à Censuris in casibus publicis, non dispensat tamen super Irregularitate cum secularibus, nisi in casibus occultis. Quapropter, dum agitur de absolutione, & de dispensatione simul, semper absoluit, & dispensat cum clausula, *dummodò præmissa * sint occulta*.

a Sac. Pœnitentiaria absoluit in casibus publicis, sed non dispensat, nisi in occultis.

Secundò notandum, quod cum ipsis Episcopis ex Concilio Trident. sess. 24. cap. 6. Liceat absoluere suos subditos in omnibus casibus occultis, & dispensare in omnibus suspensionibus, & irregularitatibus excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario ex delicto occulto prouenientibus; Ideò, quamuis extendi deberent plures formulæ absolutionum, simul & dispensationum, à quibus ipsi Ordinarij possunt absoluere, & dispensare, satius videtur hic agere tantùm de formula absolutionis, & dispensationis super (*b*) Irregularitate ex homicidio volun-

b Irregularitas

luntario occulto proueniente, Cùm hæc sit sola, quæ propriè ex omnibus ex delicto prouenientibus ad Sac. Pęnitentiariæ Tribunal spectant, infrà verò inter alias, quæ ex defectu oriuntur, de dispensatione illius, quæ oritur ex defectu occulto Natalium tractabitur.

ex homicidio voluntario est reseruata Sac. Pœnitentiariæ.

Tertiò (*a*) notandum, quod pro triplici effectu à tribus Personarum generibus hæc dispensatio peti potest, nempè, vel ab eo, qui adhuc nullo ordine est insignitus ad effectum, vt promoueatur ad ipsos, vel à Clerico, qui iam est aliquo ordine initiatus ad effectum, vt ad vlteriores promoueatur, vél vt eos, quos iam habet exercere possit, vel denique à Sacerdote, vt in suis Ordinibus ministrare possit.

a Pro triplici effectu petitur dispensatio ab irregularitate.

Quartò (*b*) notandum, quod ad quemcumque horum effectuum petatur dispensatio, magna, & valde grauis causa requiritur, vt concedatur, & præsertim ad primum, & secundúm dictorum effectuum. Quapropter aduertant Confessarij, vt si quando contingat ad eos accedere aliquem homicidij reum laicum, aut Clericum, moneant illos ne sub spe obtinendæ huiusmodi dispensationis propalent animum, quem habent se faciendi promoueri ad Ordines, ne postquàm sic se iactauerint, cogantur cum sua magna confusione à suo desiderio fraudati remane-

b Grauis causa requiritur ad huiusmodi dispensationem obtinẽdam.

re, cum valdè difficulter, vt dictum est, & non nisi ex causa vrgentissima huiusmodi dispensatio concedatur.

Quintò notandum, quod cum quis ab Irregularitate ad quemcumque dictorum effectuum dispensatur, non ideo censetur (a) dispensatus ad Beneficia obtinenda; sed eget noua, & vlteriori rehabilitatione, ac dispensatione, quæ adhuc valde difficultèr conceditur. Hoc igitur aduertant Confessarij, vt videbitur infra in vna ex clausulis apponendis, & suos Pœnitentes de hoc moneant.

a Dispensatus ad ordines nō censetur dispensatus ad beneficia, sed eget noua dispēsatione.

His positis, sit formula.

Pro eo, qui homicidium voluntarium postquam commisit, habens causas graues, propter quas non possit se abstinere à Statu Clericali suscipiendo, petit dispensari super Irregularitate contracta.

Leander &c.

Discreto Viro Confessori.

PRo parte Viri secularis studiosi Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipse aliàs timens sibi mortem à quodam Viro illum præueniendo interfecit. Cùm autem dictus Lator reperiatur de præsenti in quodam Seminario, vbi adest obligatio ordines etiam sacros, & Presbyteratus suscipiendi, quos ipse Lator suscipere posse de-

side-

*ſiderat, ne ſe detegat Reum alicuius commiſſi delicti; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſupèr diſpenſari. Quarè &c. Nos &c. Diſcretioni tuæ committimus, quatenùs, ſi eſt * ita, dictum Latorem, audita priùs eius * Sacramentali Confeſſione, à quibuſuis Sententijs, Cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas proptèr præmiſſa quomodolibet incurrit, homicidio, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei pro modo culpæ ✠ graui, & diuturna pœnitentia ſalutari; ✠ quodque Hæredibus occiſi in [illegible] eo, in quo tenetur ſatisfaciat, cautè tamen, ne ſe prodat, nec non ad quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica in ✠ futurum obtinenda perpetuò remaneat inhabilis, & alijs, quæ de Iure fuerint ✠ iniungenda. Demùm, dummodò præmiſſa * occulta ſint, & * Lator abſque ſcandalo, & periculo ſe detegendi reum delicti commiſſi, à promotione ad ordines abſtinere nequeat cum eodem Latore ſuffragantibus ſibi dignis, pœnitentiæ fructibus, & meritis, alioque ei canonico * non obſtante ſupèr Irregularitate per eum ex præmiſſis quomodolibet contracta, quodque illa, & alijs præmiſſis non obſtantibus, Clericali charactere inſigniri, & ad omnes etiam ſacros, & Presbyteratus ordines, ſi ad id alids idoneus reperiatur, promoueri, & poſtquàm promotus fuerit in illis etiam in Altaris miniſterio miniſtrare licitè valeat, miſericordi-*

tèr

tèr dispenses in foro Conscientiæ &c. Alio modo &c. Ita, quod &c. suffragentur &c. Datum &c.

In executione gratiæ huiusmodi litterarum Confessarius debet sequentes Clausulas aduertere.

Clausulæ speciales notandæ.

Primo aduertere debet Clausulam — *si * ita est* (*a*) considerando videlicet, an causa finalis, propter quam gratia conceditur, verificetur.

a Veritas causæ finalis examinanda.

Secundo (*b*) aduertere, debet hanc Clausulam — *Iniuncta † ei graui, & diuturna salutari pœnitentia* — Quæ pœnitentia poterit circa grauitatem, & diuturnitatem à discreto Confessario determinari, attentis qualitate, & statu Personæ dispensandæ. Videtur autem, quod huiusmodi Homicidis quoad grauitatem pœnitentiæ imponi posset ieiunium bis in Hebdomada, recitatio Psalmorum Pœnitentialium genibus flexis semel in Hebdomada, & alia similia. Circa verò diuturnitatem duratura hæc essent saltem per annum eius possibilitati commensurata. †

b Grauitas, & diuturnitas pœnitentiæ quæ

Tertio (*c*) aduertere debet hanc Clausulam — *Necnon Hæredibus ejus occisi in eo, in quo de Iure tenetur satisfaciat, cautè tamen, ne se prodat* — Quæ quidem Clausula importat satisfactionem Hæredibus præstandam iuxta modum iacturæ, quam præfati Hæredes passi sunt ex morte occisi, v. g. si occisus erat Pater familias, &

c Satisfaciendũ hæredibus occisi, cautè tamen, & quomodo.

sua industria filios, & Vxorem sustentabat, tenetur Pœnitens (siquidem potest) omnia necessaria dictis filijs, & Vxori præstare, facta computatione Vitæ occisi iuxta ætatem, in qua fuit occisus. Hæc autem satisfactio debet cautè præstari, ne Reus se prodat, seu ne suum delictum manifestet. Quapropter modus præstandi hanc satisfactionem relinquitur prudentiæ Confessarij determinandus, vt v. g. fiat per ipsum Confessarium, siue per aliam Personam Ecclesiasticam, Religiosam, aut etiam Laicum, cui fidendum sit, vt satisfactio securè perueniat in manus Hæredum. Si verò Pœnitens sit adeo pauper, vt istam satisfactionem præstare nequeat, tunc poterit promittere se satisfacturum, quando ad meliorem fortunam perueniet, quia ad impossibile nemo tenetur.

Quarto debet aduertere hanc Clausulam -- *Et alijs, ✠ quæ de iure fuerint iniungenda* -- Cuius Clausulæ explicatio, & sensus habetur in Introductione ante primam partem, cap.3. notab.2. Videatur ibi, & obseruetur.

(a) Notandum autem hic, quod si Pœnitens iam satisfactionem Hæredibus debitam præstasset, & satis pro occiso orasset, & orari fecisset, aut idem peccatum Homicidij aliàs legitimè, & validè alteri confessus pœnitentiam ab eo grauem, & diu-

(a) Pœnitens mitius est tractandus si satisfecit, & alias confessus grauem, & diuturnam pœnitẽtiam habuit.

diuturnam accepiſſet, deberet harum litterarum Executor circa iam dictas ſecundam, & tertiam Clauſulas diſcretiùs cum illo agere.

Quinto (*a*) debet aduertere hanc Clauſulam -- *Quod remaneat* ☙ *inhabilis ad Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda* -- Per quam Clauſulam Sacra Pœnitentiaria intendit potiùs declarare inhabilitatem Pœnitentis, quam illum inhabilem reddere. Dicitur autem -- *In futurum obtinenda* -- vt intelligatur, quod ſi Pœnitens iam ante Homicidium perpetratum obtinuerit aliquod Beneficium, eo non priuatur; nam quamuis talis delinquens poſſit priuari Beneficio, quod antea obtinebat, non tamen illo priuatur, niſi poſt ſententiam. Aduertat itaque Confeſſarius, & moneat Pœnitentem, quod ſi à die Irregularitatis contractæ obtineat deinceps aliquod Beneficium, collatio præfati Beneficij nulla eſt de Iure, & ſic fructus reſtituere, & Beneficium dimittere tenetur.

a Homicida eſt inhabilis ad Beneficia in futurũ obtinenda, & vt talis declaratur à Sac. Pœnitentiaria.

Sexto debet aduertere hanc Clauſulam -- *Demùm dummodò* * *præmiſſa occulta ſint* -- Per quæ verba innuitur delictum (*b*) ita debere eſſe, & remanere occultum, ſicut debent eſſe, & remanere impedimenta Matrimonij, de quibus actum eſt in ſecunda parte huius Compendij, vbi propterea videnda ſunt notata in principio dictæ ſecundæ partis notab. 1. & 6. cap. 1.

b Delictum debet eſſe occultũ, vt diſpenſetur.

Septi-

a Examinandũ est, an oriretur scandalum, vel periculum se detegendi si non dispensaretur.

Septimo (a) debet aduertere hanc Clausulam (quando videlicet dantur hæ litteræ Clerico; vt ad vlteriores ordines promoueri possit) quæ est in his verbis -- *Et Lator absque scandalo, vel periculo se * detegendi reum delicti, commissi à promotione ad ordines abstinere nequeat* -- Pro qua Clausula adimplenda debet Confessarius strictè, & deligenter examinare Latorem, vnde euenire possit scandalum, vel periculum se detegendi reum, vt hæc Clausula verificetur, nàm tam ista, quam præcedens, quòd, nempe, delictum sit occultum, important conditionem, sine qua non conceditur gratia. Quæ quidem duæ Clausulæ, & omnes aliæ, quæ specialiter adduci solent pro causa finali dispensationis obtinendæ in hac Clausula -- *Si ita est* -- supra primo loco posita includuntur, & sic debet diligenter Executor hanc aduertere, vt dictum est alibi in Introductione ante primam partem cap.2. ad Clausulam -- *Si ita est*.

b Pœnitenti debent suffragari merita aliter nõ est dispensandus

Octauo (b) debet aduertere hanc Clausulam -- *Cum eodem Lator suffragantibus sibi ✠ dignis ad Pœnitentiæ fructibus, & meritis* -- Per quæ verba datur intelligi, quod Confessarius debet bene examinare Spiritum contritum Pœnitentis, & merita illius; Nam si Lator sit adhuc malè inclinatus, malæ indolis, & conditionis, ita vt ex illius promotione ad ordines non possit

possit probabiliter sperari nec Ecclesiæ vtilitas, nec salutis eius Spiritualis progressus, tunc potiùs ei suadere debet, vt amplectatur alium statum, in quo securiùs salutem suam operetur; Nam aliter tam Confessarius, quam Pœnitens æternam gehennam, sibi parant.

Nono (*a*) debet aduertere hanc Clausulam -- *Alioque * ei canonico non obstante idest impedimento* -- Per quæ verba instruitur Confessarius, quod Sacra Penitentiaria non intendit cum Latore dispensare, si ille fortasse haberet aliud impedimentum Canonicum, per quod inhabilis esset ad ordines suscipiendos. Vnde dato casu, quod haberet aliud impedimentum, deberet expresse, & in specie illud explicare, & dispensationem illius petere, & obtinere.

a Si pœnitens alio irretitur impedimento Canonico non dispensatur, sed à Sac. Pœnitentiaria debet obtinere super eo dispensationem.

Decimo (*b*) debet aduertere hanc Clausulam -- *Quatenùs ad id aliàs idoneus reperiatur* -- Per quam Clausulam non intelligit Sacra Penitentiaria, quod Confessarius debet examinare Penitentem Latorem supra doctrina, & capacitate; nam hoc ad ipsum non pertinet; sed intelligit, quod, dum dispensat Penitentem super Irregularitate, non eximit eum ab onere examinis, quod subiturus est apud suum Ordinarium, vt ad ordines promoueatur. Vnde idem importat hæc Clausula, ac si diceretur, vt ordines suscipere possit aliàs seruatis

b Dispensatus ad ordines suscipiẽdos non dispensatur ab examine Ordinarij subeundo.

uatis seruandis ad præscriptum *Sacri Concilij Tridentini, & Sacrorum Canonum.*

His præmissis, & peractis ad absolutionem, & dispensationem deueniat, dicens.

a Forma Sacramentalis absolutionis.

Misereatur (a) tui &c. Indulgentiam &c. Dominus noster Iesus Christus te absoluat, & ego authoritate ipsius, & authoritate Apostolica mihi specialiter delegata absoluo te in primis à quibusuis Sententijs, Censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quibus proptèr ea, quæ confessus es quomodolibet innodatus existis, & paritèr eadem Authoritate absoluo te à peccatis tuis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

b Forma dispensationis impertiendæ.

Et (b) paritèr eadem authoritate Apostolica tecum dispenso supèr Irregularitate, quam ex homicidio contraxisti, vt, illa non obstante Clericali charactere insigniri, ac ordines etiam Sacros, & Presbyteratus suscipere, & postquàm susceperis, in illis etiam in Altaris ministerio ministrare licitè possis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Passio Domini Nostri Iesu Christi &c.

Eadem litterarum formula supradicta seruatur à Sacra Pęnitentiaria, quando dispensat cum Clericis, siue in minoribus Ordinibus, siue in Sacris existentibus, & etiam cum Sacerdotibus; nam pauca mutantur verba, & Clausulæ sunt omninò eædem, & forma dispensationis pariter ferè eadem, & sic in hac materia non exten-

tenduntur aliæ formulæ; Sed tantummodo forma diſpenſationis, quæ danda eſſet Sacerdoti Irregulari ex homicidio, quæ adaptari poſſet, quando eſſet Irregularis ex quocunque alio delicto, v. g. ex violatione Cenſurarum, ex mutilatione &c. Quæ forma erit poſt abſolutionem à Cenſuris, & à peccatis.

Deindè (a) eadem Authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata, tecùm diſpenſo ſupèr Irregularitate, quam ex homicidio contraxiſti, vt illa non obſtante, in Sacris Ordinibus etiam in Altaris miniſterio miniſtrare licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

a Alla forma diſpenſationis pro Sacerdote.

CAPVT VII.

De Litteris diſpenſationis ab Irregularitate prouveniente ex defectu occulto Natalium.

CVm quis patitur quemcumque defectum Natalium, dummodò occultus ſit, Sacra Pœnitentiaria diſpenſare poteſt, vt v. g. cum quis natus eſt in figura Matrimonij, ſed verè ex Adulterio eſt procreatus, & deſiderat fieri Clericus, & ad omnes Sacros Ordines, & ad ipſum Sacerdotium promoueri, Sacra Pœnitentiaria ſolet in Irregularitate, orta ex tali

Natalium defectu, dispensare, dummodò prædictus defectus sit * occultus, & dummodò aliqua rationabilis causa assignetur, vt v. g. quod prædictus illegitimus ad præcauendum damnum, quod alijs fratribus suis, legitimis, oriretur, si ipse æqualiter cum ipsis in partem hæreditatis Paternæ veniret, seu denique alia quæcumque causa pia iusta, & rationabilis, neque enim requiritur, tam grauis, & tam vrgens difficultas ad dispensandum in ista Irregularitate, sicut in ea quæ oritur ex Homicidio. Cum ergo Sacra Pęnitentiaria dispensabit in dicto defectu Natalium, Confessarius, ad quem Breue dirigetur debet sequentes Clausulas aduertere.

Clausulæ speciales notandæ.

a Examinandus an iste defectus sit occultus.

Primo (*a*) examinare, an dictus defectus Natalium sit * occultus, itaut pro legitimo habeatur; Si enim non sit occultus, non pertinet ad Sacram Pœnitentiariam hæc dispensatio.

b Veritas causæ finalis perquirẽda.

Secundo (*b*) examinare, an causa adducta pro obtinenda gratia sit vera, nempè, * si ita est, vt exponitur.

c Pœnitens est dispensandus in Confessione Sacramentali.

Tertio (*c*) debet aduertere, quod in formula harum litterarum non ponitur absolutio, seu non dicitur Confessario, vt latorem absoluat, cum agatur tantum de dispensatione, & non de absolutione ab aliqua culpa, quæ in hoc Natalium defectu ex parte Latoris nulla est. Attamen notandum est, quod cum debeat hæc dispen-

pen-

pensatio fieri à Confessario in actu * Sacramentalis Confessionis, debet Confessarius ipsum Latorem priùs absoluere à peccatis, quæ confitebitur, & deindè cum ipso dispensare. Vnde, si fieret extra Sacramentalem Confessionem dispensatio, nihil Latori suffragaretur, vt dictum est in Introductione ante primam partem cap.2. ad tertiam Clausulam.

Quarto debet aduertere hanc Clausulam — *Et ✠ Latori digna ✠ virtutum merita suffragentur — aliudque * Canonicum non obstet — Si ad id idoneus aliàs reperiatur* — Quorum verborum sensus, & praxis habetur in cap. præcedenti. Vnde nihil est addendum.

His præmissis, & peractis post formam absolutionis à Censuris in communi, & à peccatis dicat Confessarius pro forma dispensationis.

Insuper Authoritate (a) Apostolica mihi specialiter delegata tecùm dispenso supèr defectu Natalium, & Irregularitate, inde proueniente, vt præfato defectu, & Irregularitate non obstante Clericali charactere insigniri, & ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines promoueri, & promotus in eis ministrare licitè possis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

a Forma dispensationis à defectu natalium.

CAP. VIII.

De Litteris rehabilitationum.

a Dispensatio ab inhabilitate aliquando datur cũ absolutione aliquando non.

PRimo (*a*) notandum, qnod dispensatio ab inhabilitate, seu rehabilitatio aliquando datur cum absolutione à delicto, ex quo prouenit talis inhabilitas, aliquando datur sine absolutione, eo quod absolutio à delicto, & à Censuris fuit aliàs habita, aut à Sacra Pœnitentiaria, aut ab alio legitimam facultatem habente; nam, vt dictum est supra de Irregularitate non semper (*b*) Sacra Pœnitentiaria dispensat, cum absoluit, nec semper rehabilitat, cum dispensat, vt v.g. potest quis absolui à peccato aliquo, & à Censura ei annexa, & non dispensari ab Irregularitate ex hoc delicto proueniente, & potest etiam dispensari ab Irregularitate, & non rehabilitari ad Beneficia in futurum obtinenda. (*c*) Aliquando autem contingit, vt quis per easdem litteras absoluatur, dispensetur, & rehabilitetur, quod quidem vltimum rarius est, & non fit nisi ex grauissima causa. In hoc itaque cap. duæ formulæ explicabuntur, vna absolutionis, & rehabilitationis simul, altera verò rehabilitationis solum.

b Sac. Pœnitentiaria non semper dispensat cũ absoluit, nec sẽper rehabilitat cum dispensat.

c Aliquando verò absoluit dispensat, & rehabilitat.

Secundo notandum, quod cum in litteris

teris Sacræ Pœnitentiariæ, quæ ſunt tantum pro diſpenſatione, aut rehabilitatione, non committitur (*a*) abſolutio, non ſequitur tamen, vt dictum eſt in formula præcedenti de diſpenſatione à defectu Natalium, quod non debeat dari abſolutio à Confeſſario; Cum enim quarumcunque litterarum debeat fieri executio in actu * Sacramentalis Confeſſionis, ſequitur, quod Confeſſarius debet priùs audire Latorem in Confeſſione, & ipſum priùs abſoluere à Confeſſis, & poſtea in caſu per litteras expreſſo cum ipſo diſpenſare, aut ipſum rehabilitare.

a Quamuis in litteris diſpenſationis non committatur abſolutio, diſpenſatio nihilominus danda eſt in Sacramentali Confeſſione.

Tertio (*b*) notandùm, quod inhabilitas quoad Clericos, ſeu Sacerdotes Sæculares, vt plurimum datur quoad Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda; Quæ inhabilitas etſi ex multiplici delicto oriatur, hic tamen pro breuitate ſolùm ea, quæ ob ſimoniam in Beneficio contrahitur, erít apponenda. Quoad Regulares verò datur inhabilitas ad Officia, & Dignitates, & quoad priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ.

b Quibus priuet inhabilitas Clericorum, & Sacerdotum Sæcularium; & quibus regularium.

His poſitis, ſit.

Formula abſolutionis, diſpenſationis, & rehabilitationis pro Sacerdote, qui aſſecutione cuiuſdam Beneficij Simoniam commiſit, & propterea Cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas (inter quas eſt inabilitas ad Beneficia in futurum obtinenda)

incurrit, & ex violatione Censurarum Irregularitatem contraxit. Mox vero cum dictum Beneficium dimiserit, petit dispensationem ad exercitium suorum ordinum, & rehabilitari ad Beneficia.

Formula litterarum absolutionis, dispensationis, & rehabilitationis pro Sacerdote Simoniaco.

Leander, &c.

*Discreto Viro Confessori &c. Pro parte Sacerdotis Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipse aliàs quoddam Beneficium Ecclesiasticum simoniacè obtinuit, & deindè in suis Ordinibus se exercuit, fructusque ex præfato Beneficio recepit. Cum autem dictus Lator de præmissis, quæ occulta sunt, plurimùm doleat, præfatumque Beneficium dimiserit, suosque ordines deinceps exercere, ac Beneficia Ecclesiastica recipere licitè posse desideret: Ideò pro suæ Conscientiæ quietè cupit per Sedem Apostolicam absolui, secumque desupèr dispensari. Quarè &c. Nos &c. Discretioni tuæ committimus, quatenùs si est * ita dictum Latorem, audita * priùs eius Sacramentali Confessione, dummodò cum effectu præfatum Beneficium simoniacè obtentum dimiserit, * & non alitèr, à quibusuis*

Sen-

*Sententijs, Censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quas propter præmissa quomodolibet incurrit, simoniæ labe, & excessibus huiusmodi absoluas hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta ei pro modo ✠ culpæ pœnitentia salutari, quodque culpabiles in præfata simoniæ labe, quantùm potest, [illegible] moneat ad impetrandam à Sede Apostolica absolutionem, nec non fructus à se [illegible] ex præfato Beneficio perceptos, prout de Iure restituat, & alijs, quæ de Iure fuerint iniungenda. Demùm dummodò præmissa * occulta sint, cum eodem Latore; suffragantibus † sibi dignis pœnitentiæ fructibus, & meritis, alioque ei Canonico * non obstante, super Irregularitate per eum ex præmissis quomodolibet contracta, quodque illa, & alijs præmissis non obstantibus, in suis ordinibus ministrare, ac Beneficia Ecclesiastica, non [illegible] tamen illud, super quo fuit commissa simonia, quatenùs ei aliàs Canonicè conferantur, recipere, & retinere licitè valeat, misericorditèr dispenses in foro Conscientiæ &c. alio modo &c. suffragentur &c. Datum &c.*

In executione gratiæ huiusmodi litterarum Confessarius debet aduertere sequentes Clausulas.

Clausulæ speciales notandæ.

Primo (*a*) debet aduertere — *an exposita * occulta sint* — Est enim hæc conditio, sine qua non dispensaret Sacra Pœnitentiaria.

a An narrata sint occulta.

Secundo (*b*) — *An ita * sit.*

b Veritas causæ finalis.

a Examinare an beneficium pœnitens cum effectu dimiserit.

Tertio (*a*) aduertere debet hanc Clausulam -- *Et Lator præfatum Beneficium simoniacè obtentum cum * effectu dimiserit* -- Quæ Clausula, cum apponatur ibi pro motiuo, ob quod datur hæc gratia, debet omninò verificari, neque enim Sacra Pœnitentiaria gratiam rehabilitationis concederet, nisi Lator exposuisset, se iam dimisisse dictum Beneficium, præsertim, quando Simonia fuit realis, & scienter contracta; Ideòque debet Confessarius eum examinare, an verè, & cum effectu dimiserit, nec aliter ei rehabilitationem impertiatur, aut litteras vllo modo exequatur.

b Pœnitentia aspera iniungenda.

c Complices simoniæ monere debet iniũgi pœnitenti.

Quarto debet ei imponere pro modo culpæ simoniæ, & exercitij Ordinum in Censuris, per quod Irregularitatem ex violatione Censurarum contraxit, ✠ Pœnitentiam, (*b*) quæ erit aspera, vt recognoscat iniuriam factam Deo, & rebus sacris, & insuper iniungere ei, quod in hac Clausula additur -- *Quodque* (*c*) *culpabiles in præmissis moneat, & inducat ad impetrandam à Sede Apostolica absolutionem* -- idest Complices, & eiusdem delicti simoniæ comparticipes.

d Iniungenda fructuum restitutio pauperibus vel Ecclesiæ.

Quinto (*d*) aduertenda est Clausula -- *Quodque fructus malè perceptos, prout de Iure restituat* -- scilicet imponere debet executor, vt restitutio fiat in pauperum subuentionem, & Ecclesiæ, in qua Beneficium situm erat, vtilitatem.

His

His præmissis forma absolutionis, & dispensationis erit sequens.

Dominus noster Iesus Christus &c.

Et ego (a) Authoritate ipsius, & Authoritate Apostolica mihi specialitèr delegata absoluo te in primis à quibusuis Sententijs, Censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quas proptèr simoniam incurristi, & eadem Authoritate absoluo te à peccatis tuis. In Nomine Patris, & Filij &c.

a Forma absolutionis à simonia.

Et insupèr (b) eadem Authoritate Apostolica tecùm dispenso supèr Irregularòtate, quam ex simonia, & ex violatione posteà contraxisti, vt illa non obstante, in tuis Ordinibus, etiam in Altaris ministerio ministrare, ac Beneficia, si qua tibi aliàs canonicè conferantur, non tamen Beneficium, quod simoniacè obtinuisti, & dimisisti, recipere, & retinere licitè possis, & valeas. In Nomine Patris, & Filij &c.

b Forma dispensationis, & rehabilitationis.

CAP.

CAP. IX.

De Formula rehabilitationis ad Beneficia obtinenda.

Formula pro Sacerdote, qui aliàs obtinuit absolui, & dispensari à Sacra Pœnitentiaria super Irregularitate cum inhabilitate ad Beneficia, ad quæ petit rehabilitari.

Leander &c.

Discreto Viro Confessario.

PRo parte Sacerdotis Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quòd ipse aliàs à Sacra Pœnitentiaria absolutionem, & dispensationem super Irregularitate per eum contracta obtinuit, cum hoc tamen intèr cætera, — Vt ad quæcumque Beneficia Ecclesiastica in futurum obtinenda perpetuò remaneret inhabilis — Cùm autem dictus Lator huiusmodi inhabilitatem per aliquod tempus sustinuerit, & pressus, siuè propria, siuè suorum paupertate, Beneficia recipere licitè posse desideret; Ideò pro suæ conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam secùm desupèr dispensari. Quare &c. Nos &c. Discretioni tuæ

*tuæ committimus, quatenùs, si est * ita, cum dicto Latore, audita priùs eius * Sacramentali Confessione, dummodò suffragentur † sibi digni pœnitentiæ fructus, & merita, saluis alioquin remanentibus omnibus alijs sibi in prædictis absolutione, & dispensatione impositis; quod præmissis non obstantibus, quæcumque Beneficia Ecclesiastica, siuè cum cura, siuè sinè cura, quatenùs illa ei aliàs canonicè conferantur, recipere, retinere, fructusque recipere licitè valeat, misericorditèr dispenses in foro conscientiæ &c. Alio modo &c. Suffragentur &c. Datum &c.*

In executione gratiæ huiusmodi litterarum Confessarius debet aduertere, quæ sequuntur.

Primò (*a*) aduertat motiuum, propter quod gratia conceditur, * an verificetur, & quamuis in hac formula ponatur motiuum paupertatis, siuè propriæ, siuè suorum potest tamen adduci quælibet alia rationabilis causa pro motiuo gratiæ, quæ semper verificari debet.

a Causa finalis verificari debet.

Secundò (*b*) aduertat merita, & fructus ipsius ✠ Pœnitentis, an scilicet Pœnitens à tempore delicti ita fuerit in moribus emendatus, vt redditus sit dignus præfata gratia, ne indigno conferatur.

b Examinanda merita pœnitentis à tempore delicti.

Tertiò (*c*) aduertat, quod quamuis in hac formula rehabilitetur Pęnitens ad quęcumque Beneficia Ecclesiastica cum Cura, & sine Cura, Sacram Pœnitentiariam non sem-

c Pœnitentiaria aliquando rehabilitat ad beneficia simplicia, & aliquando cum cura iuxta merita pœnitentis.

ſemper concedere plenam rehabilitationem, ſed aliquando concedere ad ſimplicia, aliquando ad Beneficia abſque Cura, & aliquando cum Cura, conſideratis qualitate delicti Pœnitentis, tempore primæ obtentæ gratiæ, & meritis Pœnitentis.

His præmiſſis, & conſideratis poſt abſolutionem à Cenſuris, & à peccatis in forma ſolita, forma rehabilitationis, ſeù diſpenſationis erit.

a Forma rehabilitationis.

Inſupèr (a) Authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata tecùm diſpenſo, vt, non obſtante inhabilitate ad Beneficia Eccleſiaſtica, qua detineris, quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica tàm cum Cura, quàm ſinè Cura quatenùs tibi aliàs canonicè conferantur recipere, et retinere, fructuſque eorum percipere licitè poſſis, valeas. In nomine Patris, et Filij, &c.

CAPVT X.

De fructuum malè perceptorum ex Beneficijs Eccleſiaſticis condonatione.

b Quibus de cauſis fructus beneficiorum male percipiuntur à Clericis.

NOtandum (*b*) primo, quòd hæc condonatio fit Clericis de fructibus Beneficiorum male, ſeù iniuſtè perceptis; fructus autem malè percipiuntur, ſiue ob

ob non recitationem horarum Canonicarum, ad quam ratione Beneficij tenentur, siue ob nullitatem tituli Beneficij, quod quis obtinebat, aut per intrusionem, aut per aliquam aliam causam inhabilitatis ex parte recipientis. Hic autem apponetur formula circa primum genus malæ perceptionis, nempè ob non recitationem horarum.

Notandum (*a*) secundo, quod Sacra Pœnitentiaria condonat, & remittit fructus malè perceptos pauperibus Beneficiatis, mediante aliqua eleemosyna arbitrio Confessarij delegati taxanda, vt dicetur in formula iam ponenda. Nam in alijs (*b*) Beneficiatis, qui non possunt allegare paupertatem, procedit per compositionem.

a Sac. Pœnitentiaria Sacerdotibus pauperibus fructus male perceptos condonat mediante aliqua eleemosyna.

b Diuitibus per compositionem.

Notandum (*c*) tertio quod in quocumque casu Sacra Pœnitentiaria, siue condonet, siue componat de fructibus malè perceptis, semper requiritur, vt sit occulta obligatio restituendi; nam in publicis est recurrendum ad Datariam.

c Cōdonat Sac. Pœnitentiaria si obligatio restituendi est occulta si sit publica recurritur ad Datariam.

His positis, sit.

For-

Formula condonationis fructuum malè perceptorum ob non Recitationem Horarum Canonicarum.

Leander &c.

Discreto Viro Confessario.

PRo *parte Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipse aliàs Beneficium Ecclesiasticum possidens, Horas Canonicas recitare omisit, et tamen fructus ex præfato Beneficio sempèr percepit. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat dictus Lator de præmissa omissione rocitationis officij, quæ occulta est plurimùm doleat, fructusque malè perceptos ob suam paupertatem restituere nequeat; Ideò pro suæ conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam absolui, et sibi fructus huiusmodi condonari. Quarè &c. Nos &c. Discretioni tuæ committimus, quatenùs, si est * ita dictum Lætorem, audita priùs eius Sacramentali Confessione ab omissione recitationis huiusmodi absoluas hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta ei pro modo ✠ culpæ pœnitentia salutari, et alijs, quæ de Iure fuerint ✠ iniungenda. Demùm, dummodò * occultum sit Latorem teneri ad huiusmodi fructuum restitutionem, et ei suffragentur digni*

pœni-

pœnitentiæ † fructus, et merita, et adeò pauper sit, vt nec prout de Iure fructus restituere, nec cum Sacra Pœnitentiaria componere possit, eidem Latori fructus omnes malè perceptos, mediante aliqua eleemosyna, à te arbitrio tuo taxanda, et distribuenda in pauperum subuentionem, et vtilitatem Ecclesiæ, in qua situm est Beneficium gratiosè remittas, et condones in foro conscientiæ &c. Alio modo &c. suffragentur &c.

In executione gratiæ huiusmodi litterarum Confessarius debet aduertere. Clausulæ speciales notandæ.

Primò, (*a*) – *an ita sit* – nempè an motiuum paupertatis sit verum, & illud bene pensare, & examinare. Nam si Lator aliquo modo componere posset, meliùs esset venire per viam compositionis, etiam si de vigesima parte, considerato ipsius statu, componeret, quam per viam condonationis; nam periculum est, ne sibi nimis parcat Lator, & prætensa paupertas non sit tanta, quanta esse debet.

a Examinandū an motiuū gratiæ sit verum.

Secundò (*b*) debet aduertere *An occultum sit* eum ad restitutionem ex omissione Horarum teneri; Nam si non esset occultum, debet ad Datariam recurrere, vt dictum est.

b An sit occultum.

Tertiò (*c*) *iniungat ei pœnitentiam salutarem † pro modo culpæ dictæ omissionis.*

c Pœnitentia salutaris iniungēda.

Quartò debet aduertere ad clausulam – (*d*) *& suffragentur* ✠ *ei digni fructus pœnitentiæ, & merita* – idest, an per bonos mo-

d Merita pœnitentis consideranda.

mores vitam emendauerit, & Horas Canonicas à tempore considerabili iuxta suam obligationem recitauerit; nam si à pauco tempore recitare cęperit, differatur executio gratiæ, donec argui possit emendatio.

a Pauperibus Clericis eleemosyna iniungenda & qualis.

Quintò (a) loco compositionis, quam facere teneretur, si esset diues, ei condonet, ac remittat præfatos fructus malè perceptos mediante aliqua eleemosyna arbitrio ipsius Confessarij taxanda, & in pauperum subuentionem, siue in Ecclesiæ, in qua situm est beneficium, vtilitatem distribuenda. In qua eleemosyna taxanda debet Confessarius discretè se gerere; quæ si non potest esse pecuniarum, sit saltem cibi, aut potus, aut hospitalitatis, aut alicuius subuentionis pauperibus, vel Linteaminum, Ceræ, aut Olei, aut alicuius vtensilis pro Ecclesia, & Altaribus eiusdem.

His præmissis, & consideratis, post absolutionem à censuris,& à peccatis, forma condonationis erit.

b Forma condonationis fructuum male perceptorum.

Et insuper (b) Authoritate Apostolica mihi specialitèr delegata fructus, quos ex tuo Beneficio malè percepisti, ob non recitatas Horas, mediante eleemosyna tibi imposita, gratiosè tibi remitto, et condono. In nomine Patris, et Filij &c.

Finis tertiæ Partis.

PARS

PARS QVARTA

De Formulis Absolutionum, & Dispensationum in vtroq; foro pro Regularibus, & ingredi volentibus Religionem.

ABET (*a*) Sacra Pœnitentiaria facultatem concedendi absolutiones, & dispensationes Regularibus non solùm in foro conscientiæ, sicut omnibus alijs secularibus, sed etiam in foro fori, seu in foro externo. Eæ, quæ conceduntur in foro conscientiæ tantùm, pertinent ad tertiam partem huius Praxis. In hac igitur quarta parte tractatur de Formulis Absolutionum, & Dispensationum, quæ pro dictis Regularibus in vtroque foro conceduntur. Item, & pro volentibus ingredi Religionem; pro quibus etiam Sacra Pœnitentiaria pro vtroque foro authoritatem habet. Ex dictis autem Formulis aliquæ magis necessariæ, & quarum vsus frequentius occurrere potest, breuiter hic subijcientur, prænotando solùm, quod huiusmodi litteras non solet

a Sac. Pœnitentiaria habet facultatem absoluendi, & dispensandi Regulares in vtroque foro.

concedere Sacra Pœnitentiaria Regularibus, nisi eorum Superiorum supplicatio, aut consensus accedat.

CAPVT I.

De Litteris Dispensationis pro volente ingredi Religionem.

Formula pro eo, qui homicidio commisso in seculo ad peragendam suorum peccatorum pœnitentiam, Religionem ingredi desiderat.

Leander &c.

Discreto Viro &c.

Ex parte Viri Secularis Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipse aliàs homicidium commisit, nunc verò ad peragendam suorum peccatorum pœnitentiam Religionem ingredi, ibique professionem à Clericis emitti solitam, emittere Regularem, et post illam emissam, ad omnes etiam Sacros, et Presbyteratus Ordines promoueri licitè posse desiderat. Cùm autem, sicut eadem petitio subiungebat, dictus Lator huiusmodi suum desiderium adimplere nequeat absque Sedis Apostolicæ dispensatione, obstantibus sibi tùm eiusdem Sedis Apostolicę, tùm Religionis, seù Ordinis, quem ingredi intendit,

Con-

*Constitutionibus; Ideò pro suę conscientię quiete cupit per Sedem Apostolicam in vtroq; foro absolui, secumque desupèr dispensari. Quarè &c. Nos &c. Discretioni tuę committimus, quatenus, si est * ita, Latorem, dummodò cum Fisco, et Parte concordauerit, à quibusuis Sententijs, Censuris, et pœnis Ecclesiasticis, quibus quomodolibet innodatus existit ad effectum* infrascriptum, dumtaxat in vtroque foro absoluas hac vice in forma Ecclesię consueta, iniuncta ei † pro modo culpę pœnitentia salutari. Demùm cum eodem Latore, suffragantibus sibi dignis † pœnitentiæ fructibus, & meritis, alioque ei canonico * non obstante, super Irregularitate, per eum ex prefato Homicidio quomodolibet contracta, quodque illa, et alijs præmissis non obstantibus, Religionem, non tamen* militarem, vel hospitalarem,* sed vbi vigeat regularis * obseruantia; dummodò beneuolos inuenerit Receptores, ingredi, ibique peracto probationis anno, professionem à Clericis emitti solitam, emittere * regularem, et post illam emissam, et non alitèr, Clericali charactere insigniri, et ad omnes etiam Sacros, et Presbyteratus Ordines, si ad id aliàs idoneus reperiatur promoueri, et postquàm promotus fuerit, in illis etiam in Altaris ministerio, non tamen in loco commissi & delicti, et in spatio viginti milliariorum à predicto loco, ministrare licitè valeat, in vtroque foro dispenses, non obstantibus præmissis, et Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Religionis, seu*

CAP. IX.

De Formula rehabilitationis ad Beneficia obtinenda.

Formula pro Sacerdote, qui aliàs obtinuit absolui, & dispensari à Sacra Pœnitentiaria super Irregularitate cum inhabilitate ad Beneficia, ad quæ petit rehabilitari.

Leander &c.

Discreto Viro Confessario.

PRo parte Sacerdotis Latoris præsentium, Nobis oblata petitio continebat, quòd ipse aliàs à Sacra Pœnitentiaria absolutionem, & dispensationem super Irregularitate per eum contracta obtinuit, cum hoc tamen intèr cætera, — Vt ad quæcumque Beneficia Ecclesiastica in futurum obtinenda perpetuò remaneret inhabilis — Cùm autem dictus Lator huiusmodi inhabilitatem per aliquod tempus sustinuerit, & pressus, siuè propria, siuè suorum paupertate, Beneficia recipere licitè posse desideret; Ideò pro suæ conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam secùm desupèr dispensari. Quare &c. Nos &c. Discretioni

tuæ

*tuæ committimus, quatenùs, si est * ita, cum dicto Latore, audita priùs eius * Sacramentali Confessione, dummodò suffragentur † sibi digni pœnitentiæ fructus, & merita, saluis alioquin remanentibus omnibus alijs sibi in prædictis absolutione, & dispensatione impositis; quod præmissis non obstantibus, quæcumque Beneficia Ecclesiastica, siuè cum cura, siuè sinè cura, quatenùs illa ei aliàs canonicè conferantur, recipere, retinere, fructusque recipere licitè valeat, misericorditèr dispenses in foro conscientiæ &c. Alio modo &c. Suffragentur &c. Datum &c.*

In executione gratiæ huiusmodi litterarum Confessarius debet aduertere, quæ sequuntur.

Primò (*a*) aduertat motiuum, propter quod gratia conceditur, * an verificetur, & quamuis in hac formula ponatur motiuum paupertatis, siuè propriæ, siuè suorum potest tamen adduci quælibet alia rationabilis causa pro motiuo gratiæ, quæ semper verificari debet.

a Causa finalis verificari debet.

Secundò (*b*) aduertat merita, & fructus ipsius ✠ Pœnitentis, an scilicet Pœnitens à tempore delicti ita fuerit in moribus emendatus, vt redditus sit dignus præfata gratia, ne indigno conferatur.

b Examinanda merita pœnitentis à tempore delicti.

Tertiò (*c*) aduertat, quod quamuis in hac formula rehabilitetur Pęnitens ad quęcumque Beneficia Ecclesiastica cum Cura, & sine Cura, Sacram Pœnitentiariam non sem-

c Pœnitentiaria aliquando rehabilitat ad beneficia simplicia, & aliquando cum cura iuxta merita pœnitentis.

ſemper concedere plenam rehabilitationem, ſed aliquando concedere ad ſimplicia, aliquando ad Beneficia abſque Cura, & aliquando cum Cura, conſideratis qualitate delicti Pœnitentis, tempore primæ obtentæ gratiæ, & meritis Pœnitentis.

His præmiſſis, & conſideratis poſt abſolutionem à Cenſuris, & à peccatis in forma ſolita, forma rehabilitationis, ſeù diſpenſationis erit.

a Forma rehabilitationis.

Inſupèr (a) Authoritate Apoſtolica mihi ſpecialitèr delegata tecùm diſpenſo, vt, non obſtante inhabilitate ad Beneficia Eccleſiaſtica, qua detineris, quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica tàm cum Cura, quàm ſinè Cura quatenùs tibi aliàs canonicè conferantur recipere, et retinere, fructuſque eorum percipere licitè poſſis, valeas. In nomine Patris, et Filij, &c.

CAPVT X.

De fructuum malè perceptorum ex Beneficijs Eccleſiaſticis condonatione.

b Quibus de cauſis fructus beneficiorum male percipiuntur à Clericis.

NOtandum (b) primo, quòd hæc condonatio fit Clericis de fructibus Beneficiorum male, ſeù iniuſtè perceptis; fructus autem malè percipiuntur, ſiue ob

ob non recitationem horarum Canonicarum, ad quam ratione Beneficij tenentur, siue ob nullitatem tituli Beneficij, quod quis obtinebat, aut per intrusionem, aut per aliquam aliam causam inhabilitatis ex parte recipientis. Hic autem apponetur formula circa primum genus malæ perceptionis, nempè ob non recitationem horarum.

Notandum (*a*) secundo, quod Sacra Pœnitentiaria condonat, & remittit fructus malè perceptos pauperibus Beneficiatis, mediante aliqua eleemosyna arbitrio Confessarij delegati taxanda, vt dicetur in formula iam ponenda. Nam in alijs (*b*) Beneficiatis, qui non possunt allegare paupertatem, procedit per compositionem.

a Sac. Pœnitentiaria Sacerdotibus pauperibus fructus male perceptos condonat mediante aliqua eleemosyna.

b Diuitibus per compositionem.

Notandum (*c*) tertio quod in quocumque casu Sacra Pœnitentiaria, siue condonet, siue componat de fructibus malè perceptis, semper requiritur, vt sit occulta obligatio restituendi; nam in publicis est recurrendum ad Datariam.

c Cōdonat Sac. Pœnitentiaria si obligatio restituendi est occulta si sit publica recurritur ad Datariam.

His positis, sit.

For-

Formula condonationis fructuum malè perceptorum ob non Recitationem Horarum Canonicarum.

Leander &c.

Discreto Viro Confessario.

*PRo parte Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipse aliàs Beneficium Ecclesiasticum possidens, Horas Canonicas recitare omisit, et tamen fructus ex præfato Beneficio sempèr percepit. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat dictus Lator de præmissa omissione rocitationis officij, quæ occulta est plurimùm doleat, fructusque malè perceptos ob suam paupertatem restituere nequeat; Ideò pro suæ conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam absolui, et sibi fructus huiusmodi condonari. Quarè &c. Nos &c. Discretioni tuæ committimus, quatenùs, si est * ita dictum Lætorem, audita priùs eius Sacramentali Confessione ab omissione recitationis huiusmodi absoluas hac vice in forma Ecclesiæ consueta, iniuncta ei pro modo ✠ culpæ pœnitentia salutari, et alijs, quæ de Iure fuerint ✠ iniungenda. Demùm, dummodò * occultum sit Latorem teneri ad huiusmodi fructuum restitutionem, et ei suffragentur digni*

pœni-

pœnitentiæ † fructus, et merita, et adeò pauper sit, vt nec prout de Iure fructus restituere, nec cum Sacra Pœnitentiaria componere possit, eidem Latori fructus omnes malè perceptos, mediante aliqua eleemosyna, à te arbitrio tuo taxanda, et distribuenda in pauperum subuentionem, et vtilitatem Ecclesiæ, in qua situm est Beneficium gratiosè remittas, et condones in foro conscientiæ &c. Alio modo &c. suffragentur &c.

In executione gratiæ huiusmodi litterarum Confessarius debet aduertere. — Clausulæ speciales notandæ.

Primò, (*a*) — *an ita sit* — nempè an motiuum paupertatis sit verum, & illud bene pensare, & examinare. Nam si Lator aliquo modo componere posset, meliùs esset venire per viam compositionis, etiam si de vigesima parte, considerato ipsius statu, componeret, quam per viam condonationis; nam periculum est, ne sibi nimis parcat Lator, & prætensa paupertas non sit tanta, quanta esse debet. — *a* Examinandū an motiuū gratiæ sit verum.

Secundò (*b*) debet aduertere *An occultum sit* eum ad restitutionem ex omissione Horarum teneri; Nam si non esset occultum, debet ad Datariam recurrere, vt dictum est. — *b* An sit occultum.

Tertiò (*c*) *iniungat ei pœnitentiam salutarem † pro modo culpæ dictæ omissionis.* — *c* Pœnitentia salutaris iniungēda.

Quartò debet aduertere ad clausulam — (*d*) *& suffragentur ✠ ei digni fructus pœnitentiæ, & merita* — idest, an per bonos mo- — *d* Merita pœnitentis considerandæ.

mores vitam emendauerit, & Horas Canonicas à tempore considerabili iuxta suam obligationem recitauerit; nam si à pauco tempore recitare cęperit, differatur executio gratiæ, donec argui possit emendatio.

a Pauperibus Clericis eleemosyna iniungenda & qualis.

Quintò (a) loco compositionis, quam facere teneretur, si esset diues, ei condonet, ac remittat præfatos fructus malè perceptos mediante aliqua eleemosyna arbitrio ipsius Confessarij taxanda, & in pauperum subuentionem, siue in Ecclesiæ, in qua situm est beneficium, vtilitatem distribuenda. In qua eleemosyna taxanda debet Confessarius discretè se gerere; quæ si non potest esse pecuniarum, sit saltem cibi, aut potus, aut hospitalitatis, aut alicuius subuentionis pauperibus, vel Linteaminum, Ceræ, aut Olei, aut alicuius vtensilis pro Ecclesia, & Altaribus eiusdem.

His præmissis, & consideratis, post absolutionem à censuris, & à peccatis, forma condonationis erit.

b Forma condonationis fructuum male perceptorum.

Et insuper (b) Authoritate Apostolica mihi specialitèr delegata fructus, quos ex tuo Beneficio malè percepisti, ob non recitatas Horas, mediante eleemosyna tibi imposita, gratiosè tibi remitto, et condono. In nomine Patris, et Filij &c.

Finis tertiæ Partis.

PARS

PARS QVARTA

De Formulis Absolutionum, & Dispensationum in vtroq; foro pro Regularibus, & ingredi volentibus Religionem.

ABET (*a*) Sacra Pœnitentiaria facultatem concedendi absolutiones, & dispensationes Regularibus non solùm in foro conscientiæ, sicut omnibus alijs secularibus, sed etiam in foro fori, seu in foro externo. Eæ, quæ conceduntur in foro conscientiæ tantùm, pertinent ad tertiam partem huius Praxis. In hac igitur quarta parte tractatur de Formulis Absolutionum, & Dispensationum, quæ pro dictis Regularibus in vtroque foro conceduntur. Item, & pro volentibus ingredi Religionem; pro quibus etiam Sacra Pœnitentiaria pro vtroque foro authoritatem habet. Ex dictis autem Formulis aliquæ magis necessariæ, & quarum vsus frequentius occurrere potest, breuiter hic subijcientur, prænotando solùm, quod huiusmodi litteras non solet con-

a Sac. Pœnitentiaria habet facultatem absoluendi, & dispensandi Regulares in vtroque foro.

concedere Sacra Pœnitentiaria Regularibus, nisi eorum Superiorum supplicatio, aut consensus accedat.

CAPVT I.

De Litteris Dispensationis pro volente ingredi Religionem.

Formula pro eo, qui homicidio commisso in seculo ad peragendam suorum peccatorum pœnitentiam, Religionem ingredi desiderat.

Leander &c.

Discreto Viro &c.

Ex parte Viri Secularis Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipse aliàs homicidium commisit, nunc verò ad peragendam suorum peccatorum pœnitentiam Religionem ingredi, ibique professionem à Clericis emitti solitam, emittere Regularem, et post illam emissam, ad omnes etiam Sacros, et Presbyteratus Ordines promoueri licitè posse desiderat. Cùm autem, sicut eadem petitio subiungebat, dictus Lator huiusmodi suum desiderium adimplere nequeat absque Sedis Apostolicæ dispensatione, obstantibus sibi tùm eiusdem Sedis Apostolicę, tùm Religionis, seù Ordinis, quem ingredi intendit,

Con-

*Constitutionibus; Ideò pro sue conscientie quiete cupit per Sedem Apostolicam in vtroq; foro absolui, secumque desupèr dispensari. Quarè &c. Nos &c. Discretioni tue committimus, quatenus, si est * ita, Latorem, dummodò cum Fisco, et Parte concordauerit, à quibusuis Sententijs, Censuris, et pœnis Ecclesiasticis, quibus quomodolibet innodatus existit ad effectum* infrascriptum, dumtaxat in vtroque foro absoluas hac vice in forma Ecclesię consueta, iniuncta ei † pro modo culpę pœnitentia salutari. Demùm cum eodem Latore, suffragantibus sibi dignis † pœnitentiæ fructibus, & meritis, alioque ei canonico * non obstante, super Irregularitate, per eum ex prefato Homicidio quomodolibet contracta, quodque illa, et alijs præmissis non obstantibus, Religionem, non tamen* militarem, vel hospitalarem,* sed vbi vigeat regularis * obseruantia; dummodò beneuolos inuenerit Receptores, ingredi, ibique peracto probationis anno, professionem à Clericis emitti solitam, emittere * regularem, et post illam emissam, et non alitèr, Clericali charactere insigniri, et ad omnes etiam Sacros, et Presbyteratus Ordines, si ad id aliàs idoneus reperiatur promoueri, et postquàm promotus fuerit, in illis etiam in Altaris ministerio, non tamen in loco commissi ✠ delicti, et in spatio viginti milliariorum à predicto loco, ministrare licitè valeat, in vtroque foro dispenses, non obstantibus præmissis, et Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Religionis, seu*

Ordinis. quem Lator ingredietur, statutis, ac priuilegijs quibuscumque. Datum &c.

Clausulæ speciales notandæ.

In executione gratiæ huiusmodi litterarum plura sunt consideranda ab executore.

a Non debet absolui nec dispensari Orator, nisi prius cum Fisco, & parte concordauerit.

Primò, (*a*) quod huiusmodi absolutio, & dispensatio non detur, nisi Fisco, & * Parte concordatis; nam esset contra Iustitiam, in præiudicium tertij Religionem ingredi.

b Nec absolui, & dispensari nisi ad effectum ingredi Religionem.

Secundò, (*b*) quod huiusmodi absolutio, & dispensatio non detur, nisi ad effectum, * dumtaxàt Religionem ingrediendi, itaut, si deindè Religionem non ingrediatur, esset, ac si gratia præfata non esset concessa.

c Dispensatio ad suscipiendos ordines non suffragatur nisi post emissam professionem.

Tertiò, quod dispensatio super Irregularitate ad effectum Ordines (*c*) suscipiendi non suffragatur Latori, nisi sequuta cum effectu professione * solemni, quod insinuatur per Clausulam -- *postquàm professionem emiserit, et non alitèr.*

d Potest Superior Religionis ad Habitum, & Professionem recipere Oratorem per derogationē Constitutionum &c.

Quartò, (*d*) quod per derogationem Constitutionum Apostolicarum, & Statutorum, & Priuilegiorum Religionis, quam Lator ingredietur, insinuatur posse Superiorem, non obstantibus præfatis Constitutionibus Apostolicis, & Regularibus ad habitum, & professionem admittere.

His notatis, & consideratis, deueniatur ad executionem gratiæ huiusmodi

litte-

litterarum in forma, & modo sequenti.

Sedens (a) Superior cum Cotta, & Stola, præsentibus Secretario, & duobus, vel tribus Religiosis sui Ordinis, habens præ manibus litteras Sacræ Pœnitentiariæ dicat.

a Forma absolutionis, & dispensationis.

Nos Abbas, seù Prouincialis &c. Authoritate Apostolica Nobis specialitèr delegata per præsentes litteras absoluimus te N. à quibusuis sententijs, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quibus quomodolibet innodatus existis ad effectum, vt licitè consequi valeas gratiam dispensationis, mox tibi impertiendæ. In Nomine Patris, & Filij, &c. & tibi iniungimus pro pœnitentia salutari, vt per tres menses (exempli gratia) ieiunes semel in Hebdomada, & tribus vicibus singulis Hebdomadis Officium Defunctorum recites.

Et paritèr eadem Authoritate Apostolica tecùm dispensamus supèr Irregularitate, quam ex homicidio contraxisti, vt ea non obstante nostram Religionem ingredi, in eaque præuio Nouitiatus anno, professionem regularem emittere, & post emissam, & non alitèr Clericali charactere insigniri, & Ordines etiam Sacros, & Presbyteratus suscipere licitè possis, & valeas. In nomine Patris, & Filij &c.

Item ad effectum, vt in huiusmodi absolutionis, & dispensationis gratiam consequi possis, eadem Authoritate Apostolica derogamus tàm nostri Ordinis, quàm Sedis Apostolicæ Constitutionibus, monendo te, quod si in

 nostro

nostro Ordine Professionem non emiseris, nihil tibi præsens gratia suffragetur.

Deindè Secretarius rogetur de huiusmodi datis absolutione, & dispensatione in tergo Breuis, illudque reponat in Actis siue Monasterij, seu Prouinciæ.

CAP. II.

De Formula litterarum, quas concedit Sacra Pœnitentiaria pro Religiosis, Censuris Ecclesiasticis innodatis, & Irregularitate ex violatione Censurarum irretitis pro vtroque foro in factis publicis.

Formula pro Religioso, qui ob extractionem librorum ex Bibliotheca Conuentus, quod erat prohibitum sub pœna excommunicationis, fuit à suis Superioribus declaratus excommunicatus, & Irregularis, quia celebrauit in Censuris.

Leander &c.

Religioso Viro Prouinciali, seu Abbati salutem in Domino.

P*Ro parte N. Religiosi professi Sacerdotis Religionis N. &c. Nobis oblata petitio conti-*

*continebat, quod ipse aliàs ausus fuit ex Bibliotheca sui Conuentus aliquot libros extrahere, propter quod Lator inquisitus. & processatus à suis Superioribus, fuit inter alia declaratus excommunicatus, & proptèr violationem Censuræ Excommunicationis Irregularis, & inhabilis ad officia, & dignitates Religionis. Cùm autem dictus Lator de præmissis plurimùm doluerit, & doleat, pœnas, & pœnitentias sibi à Superioribus impositas peregerit, libriquc extracti fuerint in prædicta Bibliotheca repositi, & Lator suæ Religioni onerosus, & inutilis existat, suos Ordines exercere, ac officia, & dignitates Religionis assequi licitè posse desideret; Ideò pro suæ conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam in vtroque foro absolui, secumque desupèr dispensari. Quarè etiam pro parte Procuratoris Generalis Ordinis Nobis humilitèr supplicare fecit, vt sibi &c. Nos discretioni tuæ committimus, quatenùs, si * est ita, dictum Latorem ab Excommunicatione, alijsque Sententijs, Censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quas propter præmissa quomodolibet incurrit, in vtroque foro absoluas hac vice in forma Ecclesiæ conconsueta, iniuncta † ei pro modo culpæ Pœnitentia salutari, & alijs, quæ de Iure † fuerint iniungenda. Demùm cùm eodem Latore, suffragantibus sibi † dignis Pœnitentiæ fructibus, & meritis, alioque ei Canonico * non obstante supèr Irregularitate per eum ex præmissis quomodolibet contracta, quodq; illa, &*

alijs præmissis, non obstantibus in suis ordinibus etiam in Altaris ministerio ministrare, ac officia, & dignitates suæ Religionis, si ad illas canonicè, & iuxtà regularia instituta eligatur, vel assumatur, assequi, eaque gerere, & exercere, vocemque actiuam, & passiuam habere licitè valeat in vtroque foro dispenses, & in integrum statum restituas, & reintegres, non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus Apostolicis, necnon dictæ Religionis Statutis, & Priuilegijs, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum &c.

Clausulæ speciales notandæ.

In executione gratiæ huiusmodi litterarum plura erunt consideranda ab Executore.

a Hæc formula datur in exemplum.

Primò (*a*) notandum, quod supradicta formula extenditur pro supradicto casu particulari pro exemplari aliarum gratiarum, cùm Sacra Pœnitentiaria, vt dictum est in principio huius partis amplam habeat facultatem etiam in vtroque foro Religionis.

b In hac formula absoluit dispensat, & rehabilitat.

Secundò (*b*) notandum, quòd in ista formula conceditur Latori non solùm absolutio, & dispensatio, sed etiam rehabilitatio, & in integrum statum restitutio ex consideratione qualitatis delicti; nam in aliquibus delictis ex grauioribus non solùm non rehabilitat, sed expressè ad officia, & dignitates inhabilitat.

c Conceditur ab-

Tertiò (*c*) notandum, quod ista absolu-

lutio, & dispensatio conceditur Latori etiam respectu supplicationis Procuratoris Generalis sui Ordinis; Nam vt dictum est in principio huius Partis, non conceditur gratia in vtroque foro Religionis à Sacra Pœnitentiaria, nisi supplicantibus pro illis Superioribus, ideſt Procuratore Generali, seu ipso generali, & aliquando Prouinciali.

solutio, & dispensatio respectu Superiorum supplicantium.

Quartò (*a*) notandum, quod Latori semper debent suffragari ✠ digni pœnitentiæ fructus; & merita, circa quod remanet semper grauata conscientia Superioris.

a Debent semper Latori suffragari digni Pœnitentiæ fructus.

Quintò (*b*) notandum, quod pęnitentia debet ✠ arbitrari ab ipso Superiore executore; & quia aliquando in huiusmodi formulis respectu grauitatis delicti dicitur — *iniuncta graui, & diuturna, seù grauissima pœnitentia salutari, tunc paritèr arbitrio ipsius Superioris, qualis fuerit grauis, diuturna, vel grauissima, remittitur.*

b Pænitentia iniungenda arbitrio Superioris relinquitur.

Sextò (*c*) notandum aliquando Sacram Pœnitentiariam cum Religiosis tantummodò dispensare absque absolutione, vt facit, quando dispensat cum Religiosis, qui de vna Religione ad aliam se transferre volunt, siue zelo maioris perfectionis, quando se transferunt ad arctiorem, siue quando ob infirmitatem se transferunt ad latiorem cum licentia tamen Superiorum, tam Religionis, à qua

c Sac. Pœnitentiaria aliquando dispensat Religiosos absque absolutione in certis casibus.

quàm

quàm Religionis, ad quam, vel super defectu Natalium, ad officia, & dignitates Religionis, excepto Generalatu, vel super defectu oculi Canonis, vel super quocumque alio defectu, vel etiam dispensare, seu rehabilitare ad officia, & dignitates, ad quæ in pœnam post obtentam priùs absolutionem, & dispensationem fuerat Religiosus inhabilitatus.

a Sac. Pœnitentiaria quando dispensat super defectu oculi Canonis, vel alio defectu Corporis dirigit Litteras ordinarijs Locorum.

Septimò (a) notandum, quod Sacra Pœnitentiaria, quando dispensat super defectu, vel oculi Canonis, vel alicuius alterius corporis deformitatis dirigit Litteras Episcopis, seu Ordinarijs locorum, in quorum Diœcesi Religiosi dispensandi de familia existunt ad effectum, vt consideretur defectus, an præstet impedimentum in diuinis, & scandalum generet in Populo.

Octauò omnia, notanda, & consideranda sunt, quæ in superiori formula notata, & considerata fuerunt.

His consideratis, & notatis poterit Superior deuenire ad executionem gratiæ Sacræ Pęnitentiariæ eodem modo, & forma, quibus in fine præcedentis capitis dictum est, adaptando formam absolutionis, & dispensationis, quando simul debet absoluere, & dispensare, vel absoluere, seu respectiuè dispensare tantùm, & hic tantummodò ponitur forma rehabilitationis, quæ semper erit proferenda imme-

dia-

diatè post absolutionem, & dispensationem.

His notatis, & consideratis, deuenietur ad executionem gratiæ huiusmodi litterarum in forma, & modo sequenti.

Sedens Superior cum Cotta, & Stola præsentibus Secretario, & duobus, vel pluribus Religiosis sui Ordinis, habens præ manibus litteras Sacræ Pœnitentiariæ, dicat.

Nos Abbas, seù Prouincialis &c. Authoritate Apostolica Nobis specialitèr delegata (a) per præsentes litteras absoluimus te N. à quibusuis Sententijs, Censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quibus quomodolibet innodatus existis ad effectum, vt licitè consequi valeas gratiam dispensationis, mox tibi impertiendæ. In nomine Patris, & Filij, &c. Et tibi iniungimus pro pœnitentia salutari, vt exempli gratia, per Hebdomadam ter recites septem Psalmos Pœnitentiales.

a Forma absolutionis, & dispensationis, rehabilitationis, & in integrum statum restitutionis.

Et paritèr eadem Authoritate Apostolica tecùm dispensamus supèr Irregularitate, quam ex violatione Censurarum contraxisti; vt ea non obstante in tuis Ordinibus etiam in Altaris ministerio ministrare, ac officia, & dignitates nostri Ordinis assequi, eaque gerere, exercere, vocemque actiuam, & passiuam habere licitè possis, & valeas. In nomine Patris, & Filij &c.

Et insupèr eadem Authoritate Apostolica te in pristinum statum restituimus, & reintegra-

gramus. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

APPENDIX.

FOrma supradicta poterit inseruire in omnibus alijs casibus absolutionis, vel dispensationis, vel rehabilitationis, adaptando ipsam formam casibus in Litteris Sacræ Pœnitentiariæ expressis.

Instructio Parochorum, & Confessariorum pro casibus, quorum absolutio, seu dispensatio à Sacra Pęnitentiaria Apostolica impetratur.

CVm sæpè sit experientia compertum, plurimos vtriusque sexus Christi fideles, & præcipuè in longinquis degentes, Censurarum vinculis, votorum obligationibus, Matrimonium impedimentis, necnon Irregularitatum, & casuum quoquo modo reseruatorum ligaminibus astrictos ad Sanctam Sedem, eiusque Sacram Pœnitentiariam spectantibus irretitos, in illis lachrymosè persistere, & continuis Conscientiæ agitationibus laboriosè perdurare, cuius mali causas ex similibus prouenire innotuit.

Pri-

Primo eo quòd Parochi, vel alij, ad quos huiusmodi Pœnitentes recurrere contingit, in Pagis, aut locis Ruralibus degunt, & viam modumque recurrendi ad præfatam Sacram Pœnitentiariam ignorant, nec aliquem hic Romæ agnoscunt, ad quem supplicationes dirigant, vndè Pœnitentes perplexos dimittunt, quibus, cum ad Ordinarium accedendi (fœminis præsertìm) verecundia, aut timor aditum intercludat, consilium vlterius requirere nescientes, remedium desperant, & in prædictis vinculis, obligationibus, impedimentis, inhabilitatibus, & casibus reseruatis, cum periculo damnationis insordescunt.

Secundo euenit, quod Pœnitentes egeni recognitionem pro sollicitatione, & labore Agentium Romæ commorantium, exoluere non valentes, inconsolati, ac Conscientiæ motibus concussi, in periculoso statu manere coguntur, & fortè (quod peius est) sibi persuadent, Sacræ Pœnitentiariæ Tribunal aliquid lucri pro litteris prædictis recipere, cum re vera Sacræ Pœnitentiariæ Ministri, nec aliquid quamuis minimum, nec etiam spontè oblatum vnquam recipiant, & gratis omnia exhibentes, singulos ad se recurrentes, serena fronte complectantur.

Tertio accidit etiam nonnumquam per inaduertentiam exponentium, vt gra-

tiæ

tiæ iuxtà expoſita obtentæ, irritæ euadant, eò quia caſus, & circumſtantias neceſſarias reticeant, vndè fit, quòd litterarum executores, caſu poſteà Pœnitentium examinato, rem aliter ſe habere, quam expreſſum fuerat, comperiant, & gratias ſubreptitias, aut obreptitias eſſe inueniant, quare Pœnitentes confuſi remanent, & ſpe nouæ diſpenſationis ſe carere putantes, in prædictis vinculis, obligationibus &c. miſerabiliter remanent.

Quare gratum Deo, & vtile fidelibus futurum eſſe ſperatur, ſi iſte modus recurrendi ad ipſam Sacram Pœnitentiariam proponatur.

Confeſſores itaque, cum Pœnitentes vinculis præfatis irretitos ad ſe accedere contigerit, caſuum qualitates, & præfatorum caſuum circumſtantias conſiderent, cauſaſque diſpenſationum, aut commutationum exprimant, & caueant, ne quod occultum eſt publicum faciant, præſertim impedimenta occulta Matrimoniorum, nam publica, vel ad publicum redacta, non pertinent ad Sacram Pœnitentiariam.

Et ſic præfati Confeſſores, ſeu Pœnitentes poterunt caſus præfatos cum dictis circumſtantijs, & cauſis exponere, ſiuè latino, ſiuè quocumque alio idiomate propriæ regionis, nam Sacra Pœnitentiaria ſuos ex quacumque regione Pœnitentiarios

rios ſubordinatos habet, exprimant inſuper in fine expoſitionis caſus, nomen, cognomen, cui ſit à Sacra Pœnitentiaria reſcribendum, etiam ſi ipſum nomen, & cognomen ſit fictitium. Itemque modum, per quem reſponſio ſecura dirigi poſſit, ſignificando ſcilicet, vulgari nomine. Oppidum, ſeu Ciuitatem, & Regionem, cum data menſis, & anni in hunc modum.

Intus incipiant Epiſtolam, ſeu ſupplicationem ſic Eminentiſſime, & Reuerendiſſime Domine.

N. Mulier emiſit Votum ſimplex Caſtitatis, manet in periculo incontinentiæ, niſi nubat, ſupplicat ſibi Votum commutari ad effectum contrahendi Matrimonium.

Terminent Epiſtolam, ſeu ſupplicationem ſic.

Dignetur Eminentia Veſtra reſcribere ad N. & N., & exprimant nomen, & cognomen cui eſt reſcribendum: Ad Ciuitatem N. exprimendo nomen Ciuitatis. Per Oppidum N. exprimendo vulgari nomine, nomen Oppidi. Et dirigere Breue, ſeu gratiam ſimplici Confeſſario, ſeu Confeſſario Magiſtro in Theologia, ſiue Decretorum Doctori, ſiue Parocho cui Pœnitens aperuit ſuam Conſcientiam, ne ipſe

Pœni-

Pœnitens, & præſertim fœminæ cogantur circumire pro executione gratiæ Sacræ Pœnitentiariæ.

Dirigant Epiſtolam, ſeu ſupplicationem ſcribendo extra, ſeu à foris in hunc modum.

Eminentiſſimo, & Reuerendiſſimo Domino, Domino Cardinali Maiori Pœnitentiario. Romam.

Et, ſi tardauerit reſponſio, Confeſſarij reſcribant, ne fortè ſit deperdita, & nunquam deſperent Pœnitentes.

Hortantur inſuper Parochi, ſiue Confeſſarij, ad quos præſentes litteræ peruenerint, illarum notitiam, quibus poterunt pro Animarum ſalute communicare.

FINIS.

INDEX RERVM.

A

B

C

FINIS.

INDEX

CAPITVM.

In Introductione.

IN PARTE PRIMA

De Formulis Votorum.

IN

INDEX

IN PARTE SECVNDA

De Dispensationibus Matrimonialibus.

Cap.

IN TERTIA PARTE

De Formulis absolutionum &c.

IN PARTE QVARTA

De Formulis Absolutionum in vtroque foro, &c.

FINIS.